

การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม
ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม

นายรัฐพงษ์ แก้วรัตนชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**The Adoption of Organic Vegetable Farmers in Nakhon Pathom Province for
Certificaiton of Participatory Guarantee System**

Mr.Natthapong Kaewrattanachai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agricultural in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร
ผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม
ชื่อและนามสกุล นายรัฐพงษ์ แก้วรัตนชัย
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรายุ สราญรัมย์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อ.ป.ม.

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรประภา เทพศิลป์วิสุทธิ์)

อ.ส.ร.

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรายุ สราญรัมย์)

อ.บ.อ.

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

อ.ท.ค.

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์)

Min

ชื่อวิทยานิพนธ์ การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ใน
จังหวัดนครปฐม

ผู้วิจัย นายณัฐพงษ์ แก้วรัตนชัย รหัสนักศึกษา 2629002722

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรานู สราญรมย์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ใน
จังหวัดนครปฐม 2) ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม 3) ความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม 4) การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตร
อินทรีย์แบบมีส่วนร่วม 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม
ประชากรที่ศึกษา คือเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 110 ราย กำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ได้จำนวน 86 ราย สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บ
ข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรร้อยละ 53.5 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 54.73 ปี ร้อยละ 27.9 จบการศึกษา
ในระดับปริญญาตรี มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 14,605.81 บาท/เดือน มีประสบการณ์ในปลูกผัก
อินทรีย์เฉลี่ย 5.52 ปี พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์เฉลี่ย 5.59 ไร่ เกษตรกรทั้งหมดมีลักษณะการถือครองพื้นที่ปลูกพืช
อินทรีย์เป็นของตนเอง มีรายจ่ายจากการปลูกพืชอินทรีย์เฉลี่ย 3,280.87 บาท/เดือน เกษตรกรทั้งหมดเคยเข้ารับ
การฝึกอบรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม โดยได้รับข่าวสาร จากเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน/
ส่งเสริมการเกษตร สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่าอันดับ 1 คือ คิดมีฟาร์ม 2)
ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยอันดับ 1
ได้แก่ การปลูกพืชหมุนเวียน การแยกภาชนะและสถานที่เก็บ หลักการพื้นฐานแบบมีส่วนร่วม และการสร้างความ
เชื่อมั่นผู้บริโภค 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม พบว่า อยู่ในระดับ
มากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การมีผลต่อ ผู้บริโภค เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ 4) การยอมรับเชิงเนื้อหา พบว่า เกษตรกร
ยอมรับอยู่ในระดับมาก โดยอันดับ 1 ได้แก่ ภาชนะและสถานที่เก็บ การใช้เมล็ดพันธุ์ การประชุมกลุ่มและกฎ
กติกากลุ่ม ส่วนการยอมรับเชิงปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรยอมรับอยู่ในระดับมาก โดยอันดับ 1 ได้แก่ การปลูกพืช
หมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน ภาชนะและสถานที่เก็บ 5) เกษตรกรมีปัญหาการยอมรับอยู่ในระดับมากทั้ง 2
ด้าน ได้แก่ การรับรองมาตรฐาน และการส่งเสริม โดยอันดับ 1 คือ ปัญหาความรู้ความเชี่ยวชาญของนักส่งเสริม
การเกษตร ข้อเสนอแนะ คือ นักส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้และใช้เวลาในการส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรยอมรับ
การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมและนำไปปฏิบัติได้

คำสำคัญ เกษตรอินทรีย์ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์

Thesis title: The Adoption of Organic Vegetable Farmers in Nakhon Pathom Province for Certification of Participatory Guarantee System

Researcher: Mr.Natthapong Kaewrattanachai; **ID:** 2629002722;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr.Ponsaran Saranrom, Assistant Professor;

(2) Dr.Benchamas Yooprasert, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to study 1) social and economic conditions of the organic vegetable farmers in Nakhon Pathom province 2) knowledge regarding to organic agriculture and participatory based on organic agricultural standard certification 3) opinions about the certification of participatory guarantee for organic agriculture standards 4) the adoption of participatory guarantee for organic agriculture standards certification 5) problems and suggestions about the adoption of participatory guarantee for organic agricultural standard certification.

The population of this study was 110 organic vegetable farmers in Nakhon Pathom province. The sample size of 86 persons was determined by using Taro Yamane formula and simple random sampling method. Data were collected by using interview questions and were then analyzed by using descriptive statistics i.e. frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation and ranking.

The results showed that 1) 53.5% of the farmers were female with the average age of 54.73 years. 27.9% of them were graduated with a Bachelor's degree. The average income from agriculture was 14,605.81 baht/month. The average number of years of experience in organic vegetable production was 5.52 years. The average farm size for organic plant production was 5.59 rai. The farmers were the actual owners of the cultivated lands for organic plant production. The average expense from organic vegetable production was 3,280.87 baht/month. All of the farmers had attended the training on participatory guarantee for organic agricultural standard certification. They got the information from land development officers/agricultural extension officers. The farmers' opinion about the top worthy marketplace was Kid Mee Farm. 2) knowledge regarding to organic agriculture and participatory based on organic agricultural standard certification was at high level i.e. crop rotation, the separation of containers and storage rooms, fundamental principle of participation and to build consumer trust. 3) The farmers' opinion about participatory guarantee for organic agriculture standard certification was at high level in 3 aspects i.e. the effect on the consumers, farmers and officers. 4) The farmers accepted about the content at high level in the container and storage place, seed usage, group meeting and group's rules and regulation. The farmers adopted the practice at high level in crop rotation, soil improvement and container and storage place. 5) The farmers had problems about the adoption at high level in 2 aspects i.e. standard certification and extension. The most problematic problem was the agricultural extension officers' knowledge and expertise. The farmers suggested that the agricultural extension officers gain knowledge and have times for extension so that the farmers adopted participatory guarantee for organic agricultural standard certification and brought into practice.

Keywords: Organic agriculture, Organic agriculture standard, Participatory guarantee for organic agriculture, Organic vegetable farmer

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากคณาจารย์ประจำวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด เกษตรกร หมอไดโนอาสาทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการประสานงานและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ที่ให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งคำแนะนำและข้อควรปรับปรุงต่าง ๆ ในการทำงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

นอกจากนี้ขอขอบคุณครอบครัว ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในทุก ๆ เรื่อง ขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ให้คำปรึกษาและเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ จนสามารถทำให้การวิจัยลุล่วงไปได้ด้วยดี

นัฐพงษ์ แก้วรัตนชัย

ธันวาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
บริบทของจังหวัดนครปฐม.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์.....	24
ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม.....	27
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สภาพพื้นฐานทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร.....	51
ความรู้ของเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกร.....	62
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม.....	66
การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม.....	70
ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ แบบมีส่วนร่วม.....	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปการวิจัย.....	76
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	88
ก แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย.....	89
ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC).....	100
ค คำสัมภาษณ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์.....	113
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	เพศ..... 53
ตารางที่ 1.2	อายุ..... 53
ตารางที่ 4.3	ระดับการศึกษา..... 54
ตารางที่ 4.4	อาชีพหลัก..... 54
ตารางที่ 4.5	รายได้จากการประกอบอาชีพ..... 55
ตารางที่ 4.6	ประสบการณ์ในการปลูกพืชอินทรีย์..... 56
ตารางที่ 4.7	พื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์..... 56
ตารางที่ 4.8	ลักษณะการถือครองที่ดิน..... 57
ตารางที่ 4.9	จำนวนแรงงานในครัวเรือน..... 57
ตารางที่ 4.10	รายจ่ายจากการปลูกพืชอินทรีย์..... 58
ตารางที่ 4.11	เคยเข้ารับการอบรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม..... 59
ตารางที่ 4.12	การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม..... 59
ตารางที่ 4.13	สถานที่จำหน่าย..... 60
ตารางที่ 4.14	ความคุ้มค่าของสถานที่จำหน่าย..... 60
ตารางที่ 4.15	ความรู้ของเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม..... 62
ตารางที่ 4.16	ระดับความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์..... 66
ตารางที่ 4.17	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมที่มีผล ต่อเกษตรกร ผู้บริโภคและเจ้าหน้าที่ 67
ตารางที่ 4.18	การเห็นด้วยกับข้อกำหนดเชิงเนื้อหา..... 70
ตารางที่ 4.19	ระดับการยอมรับเชิงเนื้อหาการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม... 71
ตารางที่ 4.20	การเห็นด้วยกำหนดเชิงปฏิบัติ..... 72
ตารางที่ 4.21	ระดับการยอมรับเชิงปฏิบัติการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม.... 73
ตารางที่ 4.22	ปัญหาการรับรองมาตรฐาน การส่งเสริม..... 74

ญ

สารบัญญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	หน้า 4
------------	-------------------------	-----------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยปัจจุบันมีกระแสการดูแลสุขภาพมากขึ้น ผู้บริโภคหันมาสนใจในการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยปราศจากการใช้สารเคมี จึงเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรสนใจการทำเกษตรแนวใหม่คือ “เกษตรอินทรีย์” เป็นทางเลือกที่นำมาใช้ในการทำการเกษตรปลอดสารเคมีและช่วยลดต้นทุนในการผลิต และผลผลิตก็เป็นที่ต้องการของตลาด โดยยึดหลักการผลิตด้วยการใช้ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีอย่างสิ้นเชิง โดยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสินค้าเกษตรอินทรีย์จะมีราคาผลผลิตที่สูงกว่า

แต่เดิมการทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งยังไม่มีมีการรวมกลุ่มกันแต่อย่างใด ส่งผลให้การทำเกษตรอินทรีย์ในลักษณะนี้ยังไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นจากผู้บริโภค เพราะไม่แน่ใจว่าผลิตผลทางการเกษตรนี้มีคุณภาพเพียงพอเหมาะสมกับราคาและปลอดสารเคมี ตลอดจนเกษตรกรเองยังไม่ค่อยมีความรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์อย่างแท้จริง ทั้งนี้การเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์จะต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยมีมาตรฐานเกษตรอินทรีย์หลายแบบ เช่น IFOAM ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม หรือหน่วยงานเป็นผู้ตรวจรับรอง และมีค่าใช้จ่ายในการรับรองที่สูง มีเอกสารที่ต้องบันทึกมากมายและซับซ้อน ซึ่งเป็นข้อจำกัดของเกษตรกรรายย่อย ส่งผลให้เกษตรกรที่ตั้งใจทำเกษตรอินทรีย์จำนวนไม่น้อยต้องเลิกล้มไป

แต่มีอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถสานต่อความตั้งใจของเกษตรกรรายย่อยให้ทำเกษตรอินทรีย์ได้คือ “ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม” (Participatory Guarantee Systems; PGS) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการรับรองเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกรรายย่อยที่มีความมุ่งมั่นพัฒนาเป็นเกษตรอินทรีย์ และเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มผู้บริโภคต่อผลิตผลทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร ส่งผลให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลิตผลทางเกษตรได้ในราคาที่สูงขึ้น ผู้บริโภคและเกษตรกรมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และการทำการเกษตรแนวนี้ยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ปัจจุบัน เกษตรกรในจังหวัดนครปฐม ยังคงมีการใช้สารเคมีในการปลูกพืช จำนวนมาก ส่งผลเสียต่อสุขภาพของเกษตรกร ผู้บริโภค และยังส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อม แต่ยังมีเกษตรกรผู้ปลูกพืชอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐมจำนวนหนึ่ง ที่หันมาสนใจในสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และมีการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นที่ยอมรับ สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐมและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม วิโรจน์ ชูช่วย (2564) ได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม โดยได้ดำเนินงานวางแผนเพื่อสนับสนุนเกษตรกรกลุ่มใหม่ที่เริ่มต้นเข้าสู่การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน เพื่อเพิ่มเกษตรกรรายย่อยและเพิ่มสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านระบบการรับประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการในการรับรองที่เป็นระบบสากลมีมาตรฐานทั่วโลกให้การยอมรับ ทำให้เกษตรกรเกิดการพัฒนายั่งยืน ผลผลิตสินค้าที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ดังนั้นจึงได้ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม มาอย่างต่อเนื่องและสนับสนุนเกษตรกรที่มีความพร้อมและเต็มใจที่จะเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน โดยการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน รวมถึงการให้ข้อมูลต่างๆกับเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ปี 2564 นี้ มีเป้าหมายที่จะพัฒนาระดับให้เกษตรกรกลุ่มใหม่ที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม อย่างน้อย 5 กลุ่ม และภายในปี 2565 จะต้องให้ได้อย่างน้อย 9 กลุ่ม โดยมีมิสเตอร์เกษตรอินทรีย์ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำกับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ประชุมกลุ่มเกษตรกรและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ให้กับเกษตรกรในกลุ่ม ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงก่อให้เกิดการวิจัยการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม และเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำเอาการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมไปปรับใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ตลอดจนกรมพัฒนาที่ดินสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการถ่ายทอดให้เกษตรกรที่สนใจเข้าใจในระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

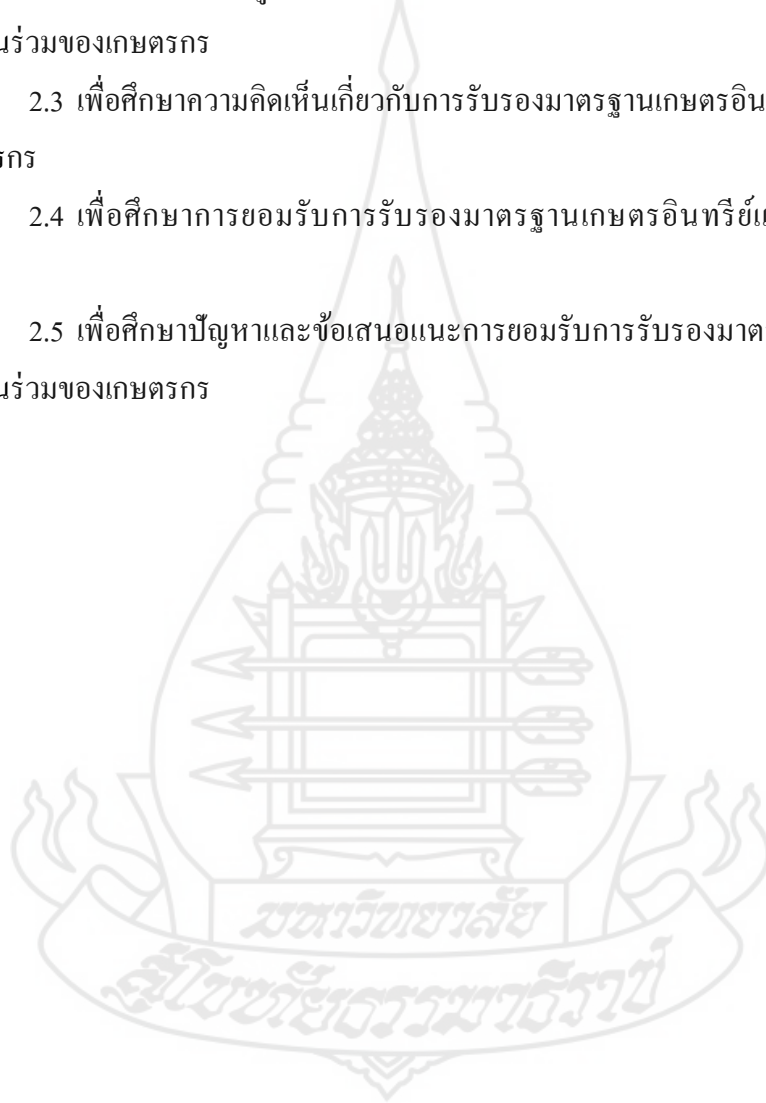
2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ใน
จังหวัดนครปฐม

2.2 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม
ของเกษตรกร

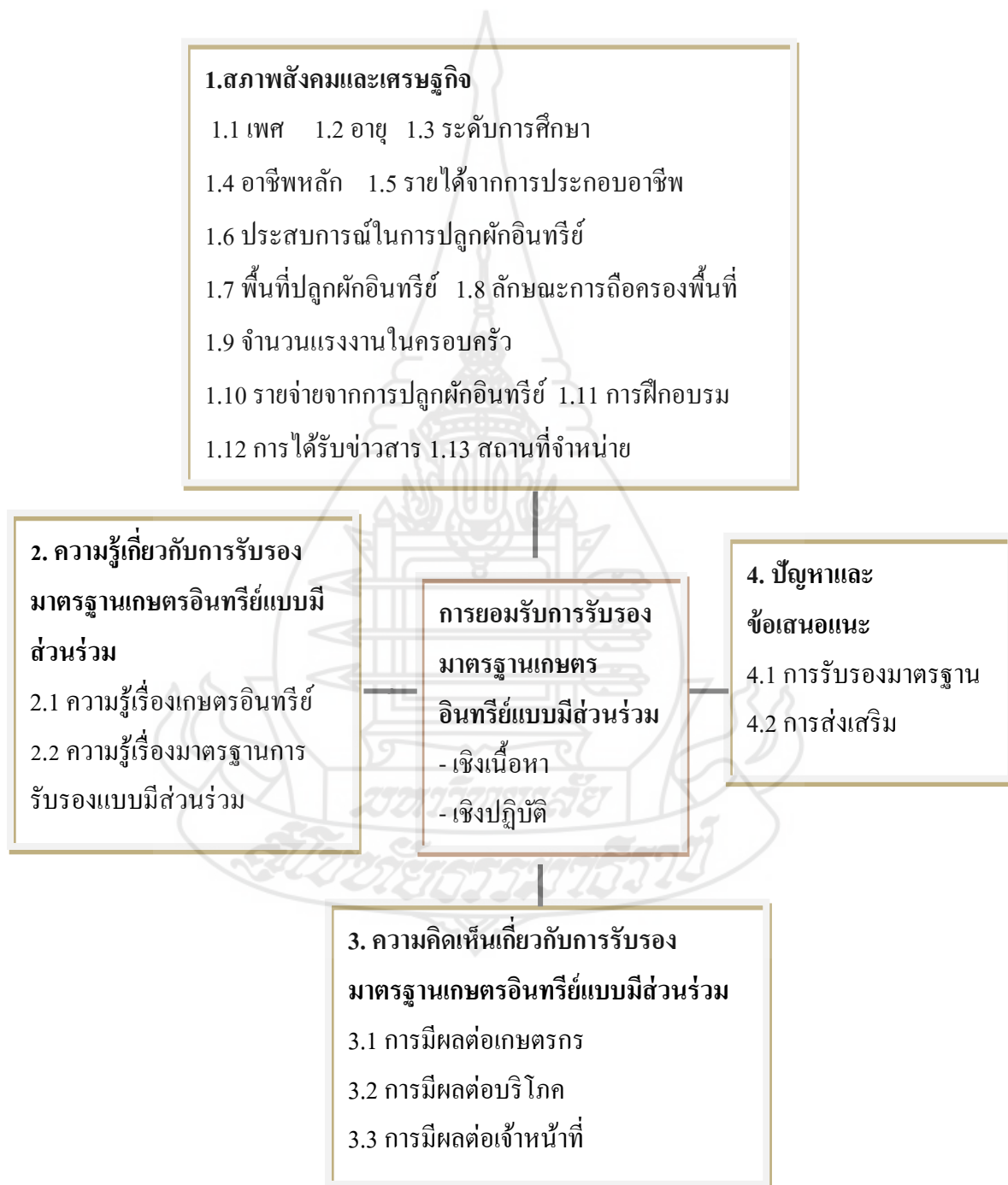
2.4 เพื่อศึกษาการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของ
เกษตรกร

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ด้านความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน 16 มิถุนายน ถึงเดือน 15 กันยายน พ.ศ. 2564

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยไว้ ดังนี้

5.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปฏิบัติตามเกษตรอินทรีย์ในการปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม

5.2 ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems; PGS) หมายถึง กระบวนการรับรองเกษตรอินทรีย์ในระดับชุมชน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนมาร่วมกันภายใต้หลัก ความไว้วางใจ เครือข่ายสังคม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

5.3 เกษตรอินทรีย์ หมายถึง การทำการเกษตรด้วยกรรมวิธีทางธรรมชาติ ปราศจากสารเคมีสังเคราะห์ หรือสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม ใช้ปัจจัยการผลิตภายใต้มาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลผลิตสูง อุดมด้วยคุณค่าทางอาหารและปลอดภัยพิษ ทั้งยังช่วยลดต้นทุนการผลิต และสามารถประยุกต์ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเพื่อคุณภาพชีวิต และสนับสนุนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม หมายถึง เกณฑ์ข้อกำหนดขั้นต่ำที่กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องปฏิบัติตาม และหน่วยงานรับรองจะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจประเมินการผลิต และตัดสินใจในการรับรองกลุ่มเกษตรกรที่ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานนั้น

5.5 ความคุ้มค่าในสถานที่จำหน่าย หมายถึง การได้รับผลตอบแทนทันทีจากการนำผลผลิตไปจำหน่าย

5.6 ความรู้เกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม หมายถึง

5.6.1 ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ หมายถึง สามารถใช้น้ำหมักแต่ไม่สามารถใช้ฮอร์โมนและสารสังเคราะห์ได้ มีการปลูกพืชหมุนเวียน ไม่ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ตัดแต่งพันธุกรรม ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ทุนการผลิตต่ำพื้นที่ต้องปลอดสารเคมีตามที่มาตรฐานกำหนด ส่วนภาชนะและสถานที่เก็บผลผลิตพืชอินทรีย์ต้องแยกกับผลผลิตพืชที่เป็นเคมีอย่างชัดเจนเคมีสังเคราะห์หรือ

5.6.2 ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การรวมกลุ่ม การตรวจรับรองมาตรฐาน หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วม การควบคุมภายในกลุ่ม การจำหน่ายผลผลิต (หลังผ่านการรับรอง) การใช้สัญลักษณ์ การสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค

5.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

5.7.1 ความคิดเห็นของเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ขั้นตอนกระบวนการการยอมรับของผู้บริโภค การรวมกลุ่ม การตลาด

5.7.2 ความคิดเห็นของผู้บริโภค ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ช่องทางสื่อสาร สุขภาพ ความเชื่อมั่น

5.7.3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การทำงานร่วมกัน กลุ่มต้นแบบ การพัฒนากลุ่ม

5.8 การยอมรับเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับการยอมรับเชิงปฏิบัติ หมายถึง

5.8.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสำหรับการปฏิบัติในการเข้าสู่การรับรองแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ เรื่องของแหล่งพักน้ำ พื้นที่แปลงเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชหมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน การรวมกลุ่ม ภาชนะและสถานที่เก็บ การใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้เครื่องจักรกล การใช้สารสังเคราะห์ การประชุมกลุ่ม การเผาตอซัง กฎกติกากลุ่ม การใช้บรรจุภัณฑ์ การปลูกพืชคู่ขนาน

5.8.2 การนำไปปฏิบัติตามเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าสู่การรับรองแบบมีส่วนร่วม
ได้แก่ เรื่องของแหล่งพักน้ำ พื้นที่แปลงเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชหมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน การรวมกลุ่ม ภาชนะและสถานที่เก็บ การใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้เครื่องจักรกล การใช้สารสังเคราะห์ การประชุมกลุ่ม การเผาตอซัง ฤดูกาลกลุ่ม การใช้บรรจุภัณฑ์ การปลูกพืชคลุมนา

5.9 ปัญหาในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม หมายถึง

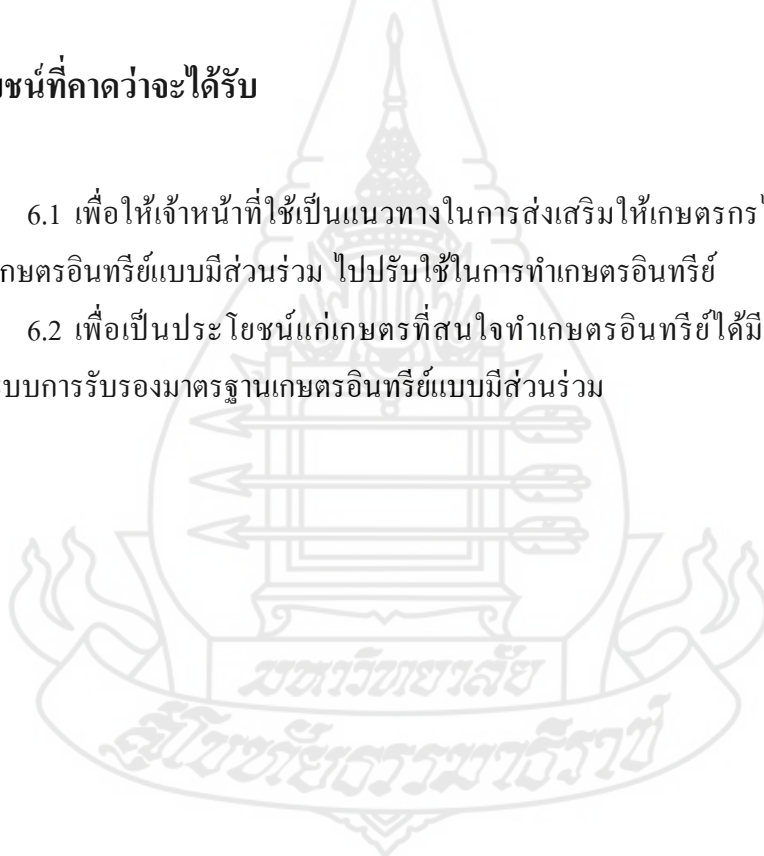
5.9.1 ปัญหาในการรับรองมาตรฐาน ได้แก่ ปัญหาด้านกระบวนการ ขั้นตอน การรวมกลุ่ม การประชุมกลุ่ม การป้องกันสารเคมี ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

5.9.2 ปัญหาในการส่งเสริม ได้แก่ ปัญหาในการส่งเสริมเกี่ยวกับ ความรู้ เวลา นโยบาย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกษตรกรได้นำเอาการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ไปปรับใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์

6.2 เพื่อเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรที่สนใจทำเกษตรอินทรีย์ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งประเด็นดังนี้เพื่อนำมาใช้สำหรับการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตัวแปรของการศึกษา รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ 7 ส่วน ดังนี้

1. บริบทของจังหวัดนครปฐม
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ
5. แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์
6. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทของจังหวัดนครปฐม

บริบทของจังหวัดนครปฐม ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดนครปฐม(2560)ในการศึกษานี้ ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครปฐม ที่ตั้ง อาณาเขต เขตการปกครอง สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากร และแหล่งน้ำ สภาพการเกษตร สภาพการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และการรับรองแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครปฐม

เมืองนครปฐมแต่เดิมนั้นตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเมืองเก่าแก่ มีความเจริญรุ่งเรืองมา นับตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ เป็นราชธานีสำคัญในสมัยทวารวดี ในยุคนั้นนครปฐมเป็นแหล่งเผยแพร่อารยธรรมจากประเทศอินเดีย นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีชนชาติต่างๆ มาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก กระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำ และสร้างเมืองใหม่ขึ้นชื่อ “เมืองนครไชยศรี” หรือ “ศรีวิชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้าง จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยังทรงผนวชได้ทรงลงไปพบพระ

ปฐมเจดีย์ ครั้นเมื่อได้ครองราชย์ จึงโปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบองค์เดิมไว้ โดยให้ชื่อว่า “พระปฐมเจดีย์” ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่างๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชาเพื่อให้การเสด็จมานมัสการสะดวกขึ้นต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ผ่านเมืองนครปฐม พระองค์จึงโปรดฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่านา อำเภอนครชัยศรี มาตั้งที่บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์เหมือนเช่น ครั้งสมัยโบราณ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้สร้างพระราชวังสนามจันทร์เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐานและฝึกซ้อมรบแบบเสือป่า โดยโปรดฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสาย รวมทั้งสร้างสะพานเจริญศรัทธาข้ามคลองเจดีย์บูชาเชื่อมระหว่างสถานีรถไฟกับองค์พระปฐมเจดีย์ ตลอดจนสร้างพระร่วงโรจนฤทธิ์ทางด้านทิศเหนือขององค์พระปฐมเจดีย์และบูรณะองค์พระปฐมเจดีย์ให้สมบูรณ์สวยงามดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน และได้โปรดฯ ให้เปลี่ยนชื่อจากเมือง “นครไชยศรี” เป็น “นครปฐม”

1.2 ที่ตั้ง

จังหวัดนครปฐมอยู่ภาคกลางด้านตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง โดยอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 45 ลิปดา 10 พิลิปดา เส้นแวงที่ 100 องศา 4 ลิปดา 28 พิลิปดา มีพื้นที่ 2,168.327 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,204 ไร่ พื้นที่เป็นอันดับที่ 62 ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนเพชรเกษม 56 กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า – นครชัยศรี) 51 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟ 62 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

1.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
 ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตทวีวัฒนา เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภotáมะกา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

1.4 เขตการปกครอง

จังหวัดนครปฐมแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 106 ตำบล 904 หมู่บ้าน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง เทศบาลตำบล 18 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 93 แห่ง ระยะทางจากอำเภอเมืองไปยังอำเภอ อำเภอนครชัยศรี 14 กิโลเมตร อำเภอพุทธมณฑล 20 กิโลเมตร อำเภอสามพราน 21 กิโลเมตร อำเภอกำแพงแสน 26 กิโลเมตร อำเภอดอนตูม 31 กิโลเมตร อำเภอบางเลน 46 กิโลเมตร ระยะทางจากจังหวัดนครปฐมไปยังจังหวัด จังหวัดนนทบุรี 65 กิโลเมตร จังหวัดสมุทรสาคร 48 กิโลเมตร จังหวัดราชบุรี 43 กิโลเมตร จังหวัดกาญจนบุรี 112 กิโลเมตร จังหวัดสุพรรณบุรี 160 กิโลเมตร

1.5 สภาพภูมิประเทศ

"สภาพภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐม ลักษณะเป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ ระดับความแตกต่างของความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง 2-10 เมตร เนื้อระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพพื้นที่ลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ และตะวันตกสู่ตะวันออกมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอน ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนกระจายเป็นแห่งๆ มีแหล่งน้ำกระจาย พื้นที่ด้านตะวันออกและด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองขุดที่ขุดขึ้นเพื่อการเกษตรและคมนาคมอยู่มาก พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล 2-4 เมตร

1.6 สภาพภูมิอากาศ

ปริมาณน้ำฝน"จากสถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนของจังหวัดนครปฐม โดยใช้ข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐมย้อนหลัง 5 ปี (2552-2556) ปริมาณน้ำฝนจะอยู่ในช่วง 1,100-1,200 มิลลิเมตร ฝนตกมากที่สุดปี 2554 วัดได้ 1,295.5 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 111 วัน ส่วนฝนตกน้อยที่สุดในปี 2556 วัดได้ 957.4 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 134

จากสถิติข้อมูลอุณหภูมิของจังหวัดนครปฐม โดยใช้ข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม เปรียบเทียบย้อนหลัง 5 ปี (2552 - 2556) อุณหภูมิโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปกติ อุณหภูมิสูงที่สุด วัดได้ 40.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2553 และอุณหภูมิต่ำที่สุด วัดได้ 10.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2552

ปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จากข้อมูลฝนของสถานีฝนอำเภอต่างๆ และสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐมย้อนหลัง 5 ปี (2552 - 2556) ปริมาณน้ำฝนจะอยู่ในช่วง 500-1,650 มิลลิเมตร พื้นที่ที่มีฝนมากที่สุด ได้แก่ พื้นที่อำเภอดอนตูม เมื่อปี 2554 วัดได้ 1,641.3 มิลลิเมตร

จำนวนวันที่ฝนตก 91 วัน พื้นที่ที่มีฝนตกน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบางเลน เมื่อปี 2556 วัดได้ 269.4 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 27 วัน

1.7 ทรัพยากร และแหล่งน้ำ

พื้นที่ส่วนใหญ่มีความชุ่มชื้น อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนา ทำไร่และทำสวน บางส่วนมีพื้นที่เป็นดินเปรี้ยว มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน คลองธรรมชาติและคลองซอยที่ขุดขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเพาะปลูก และขนส่งผลิตผลทางการเกษตรกรรม จากแหล่งผลิตไปสู่ตลาด จำนวนมาก ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา การทำไร่ การทำสวนผลไม้และการเลี้ยงสัตว์ ความเจริญทางด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมและการขยายตัวของเขตเมือง ทำให้พื้นที่ใช้เพื่อการเกษตรลดลงเรื่อย ๆ จากสถิติของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2546 จังหวัดนครปฐม มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปี รวมทั้งสิ้น 101,015 ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัว (Per capita GPP) 112,796 บาท สาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่าการผลิตสูงสุดถึง 57,923 ล้านบาท ของการผลิตรวมทั้งจังหวัด รองลงมา ได้แก่ สาขาการค้าส่ง และการค้าปลีก และสาขาการบริการ มีมูลค่าการผลิต คิดเป็น 11,211 ล้านบาท และจังหวัดนครปฐม มีสถานประกอบการอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,874 แห่ง เงินลงทุน จำนวน 40,081.305 ล้านบาท จำนวนคนทำงานทั้งสิ้น 90,466 คน และมีสถานประกอบการธุรกิจ ที่จัด ทะเบียนพาณิชย์กิจ จำนวน 15,743 ราย

1.8 สภาพการเกษตร

ระบบการเกษตรจัดเป็นเขตเกษตรก้าวหน้า เพราะเกษตรกรมีศักยภาพสูง สามารถเรียนรู้วิทยาการแบบใหม่ๆ มีการนำเทคโนโลยีทางการเกษตรมาใช้มากขึ้น และมีการวางแผนจัดการการผลิตเพื่อเชื่อมโยงการส่งออก รวมทั้งระบบชลประทานที่ดีโดยอาศัยแหล่งน้ำจากกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ท่าจีน และแม่กลอง พืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้จังหวัด ได้แก่ ข้าว อ้อย ไม้ผล พืชผักต่างๆ และไม้ดอกไม้ประดับ โดยสถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม (2563) ได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักอินทรีย์เข้าร่วม โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์จำนวน 373 ไร่ เกษตรกร 110 ราย และสถานการณ์การเกษตรของจังหวัดนครปฐม ภายในปี 2565 มีการขับเคลื่อน โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในเมือง ระดับจังหวัด ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตรและเกษตรธรรมชาติ ทั้งในรูปแบบสวนขนาดเล็กและสวนขนาดใหญ่ เป็นต้น การผลิตผักอินทรีย์ เป็นการตอบสนองเกษตรในเมืองตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน

1.9 สภาพการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และการรับรองแบบมีส่วนร่วม

สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐมและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในจังหวัดนครปฐม วิโรจน์ ชูช่วย (2564) ได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม โดยได้ดำเนินงานวางแผนเพื่อสนับสนุนเกษตรกรกลุ่มใหม่ที่เริ่มต้นเข้าสู่การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ให้ได้การรับรองมาตรฐาน เพื่อเพิ่มเกษตรกรรายย่อยและเพิ่มสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านระบบการ รับประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการในการรับรองที่เป็นระบบสากลมีมาตรฐานทั่วโลกให้การ ยอมรับ ทำให้เกษตรกรเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลผลิตสินค้าที่ปลอดภัยสู่ผู้บริโภค ดังนั้นจึงได้ ดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม มาอย่างต่อเนื่องและสนับสนุน เกษตรกรที่มีความพร้อมและเต็มใจที่จะเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน โดยการถ่ายทอดความรู้ในเรื่อง การผลิตเกษตรอินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน รวมถึงการให้ข้อมูลต่างๆกับเกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการ ปี 2564 นี้ มีเป้าหมายที่จะพัฒนาระดับให้เกษตรกรกลุ่มใหม่ที่ยังไม่ได้การรับรอง มาตรฐาน เข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม อย่างน้อย 5 กลุ่ม และภายในปี 2565 จะต้องให้ ได้อย่างน้อย 9 กลุ่ม โดยมีมีสเตอร์เกษตรอินทรีย์ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำกับกลุ่ม เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ประชุมกลุ่มเกษตรกรและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตในระบบ เกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ให้กับเกษตรกรในกลุ่ม

สรุป บริบทจังหวัดนครปฐมไปเคยเป็นเมืองเก่าที่มีความเจริญรุ่งเรือง ลักษณะภูมิ ประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีทรัพยากรดินและแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่มีความชุ่มชื้น เหมาะแก่การทำเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่และทำสวน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือแม่น้ำท่า จีน ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ สวนผลไม้และการเลี้ยง สัตว์ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครปฐม ได้ให้ความสำคัญใน การขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จึงใช้เป็นมูลในการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ เกษตรกรและเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรที่สนใจทำเกษตรอินทรีย์ได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

2.1 ความหมายของความรู้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, น.243) ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน สาระ ข้อมูล แนวคิด การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ เป็นสิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ เป็นความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ ความรู้เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และเทคโนโลยี

Davenport and Prusak (1998 อ้างถึงใน กิริติ ชยขัยง 2549, น.3) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง ส่วนผสมของกรอบประสบการณ์ สารสนเทศ คุณค่า ความชำนาญ และสัญชาตญาณ ที่เป็นสภาพแวดล้อมและกรอบการทำงานสำหรับการประเมิน และรวมกันของประสบการณ์ และสารสนเทศใหม่

Bloom (1980 อ้างถึงใน ศิพล รื่นใจชน 2549, น.10) ได้จำแนกความหมายของความรู้ ความเข้าใจ เพื่อประโยชน์สำหรับการสื่อความหมายไว้ ดังนี้ ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่างๆ โดยจะเน้นการจำ ไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่างๆ และพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยความรู้นี้อาจแยกออกเป็นความรู้เรื่องสากลและความรู้เฉพาะสิ่ง เป็นต้น

วิจารณ์ พานิช (2548, น.5-6) ได้ให้ความหมาย ความรู้ คือ สิ่งที่น่าไปใช้จะไม่หมดหรือสึกหรอ แต่จะยิ่งงอกเงยหรืองอกงามขึ้น เป็นสารสนเทศที่น่าไปสู่การปฏิบัติ ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้ นั้น และเป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้น โดยความต้องการ

2.2 ประเภทของความรู้

เอนก เพ็ชรอนุกุลบุตร (2524, น.256-280) จำแนกความรู้ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง คือ รายละเอียดของเรื่องราว หรือปรากฏการณ์ใด 2) ความรู้เกี่ยวข้องกับความรู้รวบยอด เป็นความรู้เกี่ยวกับหลักการ กฎเกณฑ์ 3) ความรู้ของบรรดาวิทยาการใดๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงปริญญาเอกจะมีความรู้ความจำอยู่ 3 ชนิดหลักๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ความรู้ในเรื่องเฉพาะ (Knowledge of Specifics) เช่น จำสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ต่างๆ ได้ ความรู้ขั้นนี้ได้แก่

1.1 ความรู้ในเรื่องเฉพาะ (Knowledge of Specifics) เช่น มุ่งกำหนดให้ผู้เรียนรู้คำศัพท์ สัญลักษณ์บางอย่าง (ทั้งที่เป็นภาษาและมิใช่ภาษา) รวมทั้งสัญลักษณ์ที่ยอมรับกัน

1.2 ความรู้ในข้อเท็จจริงบางอย่าง (Knowledge of Specific Facts) มุ่งกำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้ในเรื่อง วัน เหตุการณ์ บุคคล สถานที่ โดยครอบคลุมทั้งที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง เช่น วันที่แน่นอน หรือที่มีลักษณะเชิงปริมาณ เช่น ช่วงเวลาโดยประมาณก็ได้

2. ความรู้ในเรื่องวิธีการจัดกระทำเฉพาะเรื่อง (Knowledge of Ways and Means of Dealing with Specifics) ได้แก่ ความรู้ในเรื่องวิถีทาง วิธีการจัดระเบียบรวมทั้งการวิพากษ์วิจารณ์ มุ่งให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่อยู่ระหว่างความรู้เฉพาะสิ่งกับความรู้ในเรื่องทั่วไป ซึ่งได้แก่

2.1 ความรู้ในเรื่องระเบียบประเพณี (Knowledge of Conventions)

2.2 ความรู้เรื่องแนวโน้มและลำดับเหตุการณ์ (Knowledge of Trends and Sequence)

2.3 ความรู้เรื่องประเภทและจำพวก (Knowledge of Classifications and Categories)

2.4 ความรู้เรื่องเกณฑ์ (Knowledge of Criteria)

2.5 ความรู้เรื่องระเบียบวิธีการ (Knowledge of Methodology)

3. ความรู้เรื่องที่เป็นสากลและนามธรรมในสาขาต่างๆ (Knowledge of the Universals and Abstraction of a Field) ได้แก่ ความรู้ในเรื่องกฎ ทฤษฎี โครงสร้าง คือ

3.1 ความรู้เรื่องหลักและข้อสรุป (Knowledge of Principles and Generalizations)

3.2 ความรู้เรื่องทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of Theories and Structures)

กิตติมา ปรีดีดิติก (2520, น.29) ได้ให้ความหมายของ แหล่งที่มาของความรู้สามารถแบ่งได้เป็น 5 แหล่ง ดังนี้

1) เป็นความรู้ที่พระเจ้าเป็นผู้ให้ เป็นความรู้อมตะที่เชื่อกันว่าความรู้ประเภทนี้สามารถทำให้คนเป็นนักปราชญ์ได้ ได้แก่ ความรู้ที่ได้จากคำสอนของศาสนาต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นจริง เพราะความเชื่อใครจะมาตัดแปลงแก้ไขไม่ได้

2) เป็นความรู้ที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญในทางนั้น เช่น หนังสือพิมพ์ พจนานุกรม การวิจัย เป็นต้น

3) เป็นความรู้ที่เกิดจากการหยั่งรู้ขึ้นมาจับพลันรู้สึกว่าได้ความรู้มาด้วยตนเอง ทั้งที่ไม่รู้ว่าได้มาอย่างไร รู้แต่ว่าได้ค้นพบสิ่งที่กำลังค้นหาอยู่ เป็นความรู้ที่ทดสอบได้โดยการพิจารณาเหตุผล

4) เป็นความรู้ที่ได้จากการศึกษาหาเหตุผล ซึ่งแสดงเป็นความจริงอยู่ในตนเอง
ปัจจัยที่ทำให้การคิดหาเหตุผลไม่ถูกต้องนั้นคือ ความลำเอียง ความสนใจและความชอบ

5) เป็นความรู้ที่ได้จากการสัมผัส การเห็น การได้ยิน การจับต้อง การสังเกต

2.3 การวัดความรู้

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2531) ได้ให้ความหมายว่า เครื่องมือในการวัดความรู้
ที่นิยมใช้มาก ได้แก่ แบบทดสอบ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) แบบทดสอบปฏิบัติ เป็นการทดสอบด้วยการปฏิบัติ หรือลงมือปฏิบัติจริงๆ เช่น
การแสดงละคร การพิมพ์ดีด เป็นต้น

2) แบบข้อเขียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไป ซึ่งใช้กระดาษและดินสอ หรือ
ปากกา เป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ ผู้ตอบต้องเขียนตอบเองทั้งหมด

3) แบบทดสอบปากเปล่า เป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียน มักจะเป็น
การพูดคุยระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ เช่น การสัมภาษณ์

กิติมา ปรีดีดิกล (2520, น.30) ได้กล่าวว่า เครื่องมือในการวัดความรู้มีหลายชนิด
โดยแต่ละชนิดเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป เครื่องมือวัดความรู้
ที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ แบบทดสอบ แบบทดสอบถือว่าเป็นสิ่งเร้าเพื่อนำไปเร้าผู้ถูกสอบ ให้แสดง
อาการตอบสนองออกมาด้วยพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การพูด การเขียน การทำท่าทาง เป็นต้น
เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับจำนวนปริมาณได้เพื่อนำไปแทนอันดับ หรือคุณลักษณะ
ของบุคคลนั้นๆ รูปแบบของแบบทดสอบ มี 3 ลักษณะ ดังนี้

1) ข้อสอบปากเปล่า เป็นการทดสอบโดยการโต้ตอบด้วยวาจา หรือคำพูดระหว่าง
ผู้ทำการสอบกับผู้ถูกสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า “การสัมภาษณ์”

2) ข้อสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1 แบบความเรียง เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบาย บรรยาย ประพันธ์
หรือวิจารณ์เรื่องราวที่เกี่ยวกับความรู้นั้น

2.2 แบบจำกัดคำตอบ เป็นข้อสอบที่ให้ผู้ถูกพิจารณาเปรียบเทียบตัดสิน
ข้อความ หรือรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีอยู่ 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำตอบ แบบจับคู่ แบบ
เลือกตอบ

3) ข้อสอบภาพปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบตอบสนองออกมาด้วย
คำพูดหรือการเขียนเครื่องหมายใดๆ แต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้ คือ ข้อมูล แนวคิด การค้นคว้า
การแปลความหมาย การแสดงความคิดเห็น หรือประสบการณ์ สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน

และได้ผ่านกระบวนการคิดและวิเคราะห์ จนเกิดเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสูงนำไปสู่การปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน การตัดสินใจ หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ตลอดเวลา โดยได้นำการวัดความรู้มากำหนดเป็นเครื่องมือในการวัดความรู้ของเกษตรกรในการรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม โดยการใช้แบบทดสอบปากเปล่า เพราะเป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบ พுகแทนการเขียน และมักจะเป็นการพูดคุยระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบ

3. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

3.1 ความหมายของความคิดเห็น

สุพัตรา สีหาชาติ (2556,น.30) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกถึง ความรู้สึกของบุคคล ในด้านความคิด ความเชื่อ และด้านการตัดสินใจ จึงแสดงออกมาทางการพูด การเขียน หรือท่าทางโดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ในการช่วยตัดสินใจ และคนส่วนใหญ่ มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ

นพมาศ ชีรเวคิน (2542,น.9) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็น เป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมากับการพูดหรือการเขียน คนส่วนใหญ่มักถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดง ออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยจัดให้มีการสำรวจประชามติ (Polling) เพื่อหยั่งรู้ล่วงหน้าพรรคใดหรือผู้ใดมีโอกาที่จะได้รับการเลือกตั้งสูงกว่า บางทีก็มีการ หยั่งเสียงความนิยมในตัวบุคคลสำคัญและสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางอื่นได้ แล้วแต่ผู้ศึกษา จะจัดปรับให้เข้ากับแต่ละสถานการณ์ดังนั้น การศึกษาและสำรวจประชามติจึงเป็นที่นิยมกันมาก ในปัจจุบัน การแสดงประชามติก็คือการแสดงความคิดเห็นนั่นเอง

พัชนี เจริญยา และคณะ (2541,น.124) กล่าวว่า ความคิดเห็น (opinion) คือ ผลิตผลของทัศนคติของบุคคลในสภาพการณ์บางอย่างรอบตัว บุคคลจะจัดเรียงทัศนคติของตน ตามลำดับความสำคัญเมื่อบุคคลพูดหรือเขียน บุคคลนั้นกำลังแสดงลำดับชั้น (hierarchy) ของ ทัศนคติของเขา กล่าวคือ เขากำลังให้ความเห็น เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสภาพแวดล้อม ภายนอก การเปลี่ยนแปลงนี้จะเกิดขึ้นในลำดับชั้นของทัศนคติด้วย ทำให้เกิดการจัดลำดับใหม่ และ เกิดความคิดเห็นใหม่ตามมา ฉะนั้นความคิดเห็น จึงเป็นการแสดงว่าตนมีทัศนคติอย่างไรด้วยคำพูด หรือตัวหนังสือ

3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น แม้เป็นเรื่องเดียวกันไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไป อาจแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้

โสภา พิสมัย (2543, น.14-15) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลไว้ ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ และอวัยวะต่างๆ และคุณภาพของสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในด้านต่างๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากมักมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องราวต่างๆ ซึ่งอาจเกิดจากการเรียนรู้จากบุคคลในสังคมหรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานซึ่งส่งผลต่อความคิดเห็น

2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของแต่ละบุคคล

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็จะยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นเกิดความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่มีอยู่

นพมาศ ชีรเวคิน (2542, น.9) ได้กล่าวว่าสิ่งที่มีอิทธิพลทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ได้แก่

- 1) การศึกษา ซึ่งระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น
- 2) สถาบันครอบครัว สภาพแวดล้อม กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีส่วนผลักดันให้บุคคลเกิดการเรียนรู้
- 3) สื่อมวลชน เช่นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแต่ละบุคคล

3.3 การวัดความคิดเห็น

คัทเลียกรัน ไวโอเรต (2552, น.13-14 อ้างถึงอัญชลี จันพลอย, 2549) ได้กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นมักจะสอบถามถึงสิ่งที่เฉพาะเจาะจง ผลที่ได้จะเป็นตัวชี้ความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ซึ่งแบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น นิยมใช้การวัดแบบลิเคิร์ต โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบในห้าระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

Zadrozny (1959) อ้างถึงใน ชีรเบศรี เก่งชัยชูชีพ (2544, น.18) กล่าวว่าไว้ว่า การวัดความคิดเห็นทั่วไปต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่างคือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับ สูง ต่ำ มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ที่จะตอบแบบสอบถามเลือกตอบ

วิชาน เจริญทอง (2541, น.9) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น ทักษะคติ แรงจูงใจและค่านิยมได้มีการสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่สามารถที่จะแยกจากกันได้ การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่ยังไม่มีการแยกออกจากทักษะคติอย่างชัดเจนการสำรวจความคิดเห็นมักเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจง เช่น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เป็นต้น ผลที่ได้รับจากการสอบถามความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2531, น.3) อ้างถึงใน สุนันทา อ่อนรัมย์ (2548, น.6) ได้กล่าวถึงมาตรวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลาย มี 4 วิธี คือ

1) วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน เสมือนว่าเป็น scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Equal-appearing intervals)

2) วิธีวัดของกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุดได้

3) วิธีจำแนกแบบ เอส ดี สเกล (Semantic differential scale : S-D scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (bipolar adjective) เช่น ดี - เลว, ขยัน - ขี้เกียจ เป็นต้น

4) วิธีวัดของลิเคิร์ต (Likert's method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่นิยมกันแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถ

แสดงทัศนคติ ในทางชอบ หรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชอบหรือความไม่ชอบ หรืออาจมีคำถามให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบและให้คะแนน 5,4,3,2,1 หรือ +2,+1,0,-1,-2 ตามลำดับ

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นดังกล่าวสรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกของแต่ละบุคคลในการตัดสินใจ ประเมินค่า หรือแสดงทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมเป็นองค์ประกอบ ความคิดเห็นแสดงออกได้ทางการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานทางด้านความรู้ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม และข้อมูลข่าวสารของแต่ละบุคคลซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว โดยได้นำการวัดความคิดเห็น มากำหนดเป็นเครื่องมือในการวัดความคิดเห็น เกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้การวัดแบบลิเคิร์ต เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติและความคิดเห็นที่นิยมกันแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติ ในทางชอบ หรือไม่ชอบ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบในห้าระดับ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ

4.1 ความหมายของการยอมรับ

Foster (1973:pp.146-147) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการยอมรับไว้ว่า หมายถึงการที่ ประชาชน ได้เรียนรู้ผ่านการศึกษาโดยขั้นตอนการรับรู้การยอมรับจะเกิดขึ้นได้หากมีการเรียนรู้ด้วย ตนเองและการเรียนรู้นั้นจะได้ผลก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้ทดลองปฏิบัติจนเมื่อเขาแน่ใจว่า สิ่งประดิษฐ์นั้น สามารถให้ประโยชน์อย่างแน่นอนเขาจึงกล้าลงทุนสร้างหรือซื้อสิ่งประดิษฐ์นั้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การ ยอมรับเป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ในการรับเอาสิ่งใหม่มายึดถือปฏิบัติด้วยความเต็มใจโดยที่ พฤติกรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นกระบวนการและมีระยะเวลา

Rogers (1971 อ้างอิงจาก จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์, 2529:16) ได้ให้ความหมายถึง กระบวนการยอมรับ (Adoption Process) ว่าคือกระบวนการทางจิตใจซึ่งบุคคลรู้สึกจากการ ได้ยินครั้งแรกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจนถึงการยอมรับและนำไปใช้ กระบวนการยอมรับนวัตกรรมนั้น นักวิชาการด้านสังคมต่างเห็นด้วยกันว่า การยอมรับ นวัตกรรมเป็นผลมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องอย่างเป็นกระบวนการแม้ว่ารายละเอียดแตกต่างกัน แต่ก็มาจากพื้นฐานเดียวกันของเอเวอร์เรตเอ็ม โรเจอร์ (Roger, 1995) ซึ่งมีแนวคิดกระบวนการ ยอมรับนวัตกรรมดังนี้ ขั้นตระหนักหรือขั้นต้นตัว (Awareness Stage) เป็นขั้นที่บุคคลรู้ว่ามีความคิดใหม่สิ่งใหม่ หรือนวัตกรรมเกิดขึ้นแต่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ขั้นสนใจ (Interest Stage) บุคคลเริ่มมีความสนใจในนวัตกรรมและพยายามแสวงหาข้อมูล หรือความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ขั้นประเมินผล (Evaluation

Stage) บุคคลจะทำการประเมินผลในสมองของตน โดยลองนึก ว่าถ้ายอมรับนวัตกรรมนั้นมาใช้ ปฏิบัติแล้วจะเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบันหรืออนาคตหรือไม่ จะให้ผลคุ้มค่ากับความเสี่ยงภัยหรือไม่ ขึ้นทดลอง (Trial Stage) บุคคลจะนำนวัตกรรมมาลองใช้หรือทดลองปฏิบัติในวงจำกัดก่อน เพื่อดูว่านวัตกรรมนั้นมีประโยชน์เข้ากับสถานการณ์ของตนหรือไม่ ขึ้นยอมรับ(Adoption Stage) บุคคลยอมรับนวัตกรรมโดยนำนวัตกรรมมาใช้อย่างเต็มที่ สม่่าเสมอ

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ

ลิน พันธุ์พินิจ และบำเพ็ญ เขียวหวาน (2543,น.70) กล่าวว่า แนวคิดในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกี่ยวกับปฏิกริยาตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า โดยทั่วไปการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะมีปัจจัยตัวเร่งส่งเสริม สนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังต่อไปนี้

- 1) สิ่งเร้าทางสังคม ประกอบด้วยความพอใจ การติดต่อกับบุคคลอื่น ความคุ้นเคย ชั้นของสังคมอำนาจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการแข่งขัน
- 2) สิ่งเร้าทางจิตวิทยา ประกอบด้วยแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสื่อสาร ทศนคติที่ติดต่อการเปลี่ยนแปลงและอิทธิพลของบุคลิกภาพ
- 3) สิ่งเร้าทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยการผสมผสานของวัฒนธรรม
- 4) สิ่งเร้าทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยความได้เปรียบทางเศรษฐกิจในสังคม การอยากมีฐานะร่ำรวย การใช้เงินเป็นอำนาจ

Rogers and Shoemaker (1971,น.780) อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ และบำเพ็ญ เขียวหวาน (2542) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ อีก 4 ประการที่มีผลต่ออัตราการยอมรับ คือ

- 1) แบบของการตัดสินใจยอมรับวิธีการใหม่
- 2) ช่องทางของการสื่อความรู้ที่ใช้เป็นตัวแพร่กระจายวิทยาการใหม่ ซึ่งมีหน้าที่ต่างๆ กันในกระบวนการตัดสินใจของผู้ยอมรับวิทยาการใหม่
- 3) ลักษณะธรรมชาติของระบบสังคม
- 4) ความเพียรพยายามของผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการแพร่กระจายวิทยาการใหม่ที่มีผลต่ออัตราการยอมรับ

4.3 กระบวนการยอมรับ

Rogers and Shoemaker (1971,น.19) อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ และบำเพ็ญ เขียวหวาน (2542) ได้เสนอแบบจำลองเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (innovation decision process) ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นความรู้ (knowledge Stage) เป็นขั้นที่บุคคลจะทราบว่ามินวัตกรรมนั้นปรากฏอยู่และพอที่จะเข้าใจว่านวัตกรรมนั้นทำหน้าที่อย่างไร ในขั้นความรู้ี้สามารถแบ่งประเภทของความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) ความรู้ที่ทำให้เกิดความตื่นตัวเกี่ยวกับนวัตกรรม คือความรู้ว่ามีนวัตกรรมเกิดขึ้นแล้ว และนวัตกรรมนั้นทำหน้าที่อะไรได้บ้าง

2) ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการจะใช้วัตกรรมการได้อย่างไร ความรู้ประเภทนี้ได้จากข่าวสารที่จะช่วยให้สามารถใช้นวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง นวัตกรรมยังมีความซับซ้อนมากเพียงใดความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ประเภทนี้ก็ยังมีมากเท่านั้น

3) ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักการซึ่งจะช่วยให้วัตกรรมการบรรลุผล การมีความรู้ประเภทนี้จะช่วยให้คนเข้าใจและยอมรับนวัตกรรมในอนาคตได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการจูงใจ (persuasion stage) ในขั้นนี้บุคคลจะแสดงทัศนคติต่อนวัตกรรมในรูปแบบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก ในขั้นการจูงใจนี้ บุคคลจะรู้สึกผูกพันกับนวัตกรรมมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นอย่างจริงจัง ทัศนคติเกี่ยวกับนวัตกรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ทัศนคติที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบประโยชน์ของนวัตกรรมทัศนคตินี้มีอิทธิพลต่อนวัตกรรมที่กำลังเผยแพร่ และนวัตกรรมที่จะมีการเผยแพร่ในอนาคต

2) ทัศนคติทั่วไปที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง คือ ทัศนคติอย่างกว้างๆ ที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลง ซึ่งทัศนคตินี้เป็นทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรม ทำให้ประชาชนรู้จักพัฒนาตนเองและแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นการตัดสินใจ (decision stage) ในขั้นนี้บุคคลจะมีแนวทางการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมใน 2 ลักษณะคือ การยอมรับนวัตกรรม (adoption) หมายถึง การตัดสินใจที่จะยอมรับนวัตกรรมมาใช้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ การปฏิเสธนวัตกรรม (rejection) หมายถึง การตัดสินใจที่จะไม่ยอมรับนวัตกรรมมาใช้ การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการทดลองใช้ในปริมาณจำกัดของนวัตกรรม นวัตกรรมใดที่บุคคลสามารถทดลองใช้ได้ จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกเสี่ยงภัยในการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมน้อยลง และนำไปสู่การยอมรับนวัตกรรมในที่สุด

ขั้นที่ 4 ขั้นการลงมือปฏิบัติ (implementation stage) ในขั้นตอนที่ 1-3 เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับความคิด แต่ในขั้นตอนที่ 4 นี้เป็นขั้นตอนที่บุคคลผู้รับนวัตกรรมจะต้องลงมือ

ปฏิบัติตามแนวทางหรือวิธีการของนวัตกรรมนั้น และขั้นตอนนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลมีการปฏิบัติในแนวทางใหม่นั้นอย่างเป็นกิจวัตรประจำวัน

ขั้นที่ 5 ขั้นทบทวนการตัดสินใจ (confirmation stage) ในขั้นนี้บุคคลจะแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ได้ทำไปแล้ว แต่ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในขั้นได้อีก หากได้รับข่าวสารที่ขัดแย้งหรือข่าวสารในแง่ลบเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น

สรุปกระบวนการยอมรับเป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มรู้หรือรับรู้ ขั้นสู่ความสนใจ ขั้นไตร่ตรอง ขั้นทดลองทำและขั้นนำไปปฏิบัติหรือขั้นยอมรับ

4.4 ประเภทของเกษตรกรตามลักษณะการยอมรับ

ปัญญา หิรัญรัศมี (2543, น.132-133) แบ่งเกษตรกรออกเป็น 6 ประเภท ตามลักษณะการยอมรับ คือ

1) พวกหัวไวใจสู้ (innovator) คนพวกนี้มีลักษณะพิเศษ มีความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา ชอบเสี่ยง ชอบทดลอง กล้าได้กล้าเสีย มีการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความคิดก้าวหน้าและหัวไว สามารถเข้าใจกับเรื่องราวต่างๆ ได้รวดเร็ว มีการตัดสินใจฉับพลัน บุคคลประเภทนี้จะยอมรับปฏิบัติตามคำแนะนำ เผยแพร่ และให้ความร่วมมือแต่นักส่งเสริมมากที่สุด ภายในระยะเวลาอันสั้น แต่เป็นที่น่าเสียดายที่บุคคลประเภทนี้จะมียุ่ประมาณร้อยละ 2.5 เท่านั้น

2) พวกขอคู่มือ (early adopter) คนพวกนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับพวกแรก ในกรณีที่เกี่ยวข้อง ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ การใฝ่รู้ มีความคิดก้าวหน้า มีความสามารถในการทำความเข้าใจกับปัญหา หรือเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และมองการณ์ไกล แต่ไม่ชอบเสี่ยง ไม่ชอบทดลอง และอยากได้แต่กลัวเสีย จึงมักจะยับยั้งชั่งใจ รอคู่มือหรือสภาพการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เสียก่อน โดยคอยติดตามดูผลงานของบุคคล จำพวกแรก แต่เมื่อเห็นว่ามิทางได้ประโยชน์คุ้มค่าแน่นอนแล้ว จึงจะยอมทำตามและจะทำอย่างขานานใหญ่ด้วย หากเห็นว่าคนพวกแรกประสบกับความล้มเหลวหรือขาดทุน ก็จะไม่ยอมลงมือลงทุนปฏิบัติตาม บุคคลประเภทที่สองนี้มักจะมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีการศึกษาระดับสูง และมีหัวการค้าอยู่ค่อนข้างมาก จากผลการศึกษาในสหรัฐอเมริกา บุคคลประเภทนี้จะมียุ่ในกลุ่มชนประมาณร้อยละ 13.5

3) พวกเบิ่งตาลังเล (early majority) ประมาณร้อยละ 34 ของกลุ่มคนที่ต้องพบอยู่เสมอ จะเป็นบุคคลประเภทที่มีแนวโน้มจะเชื่อคำแนะนำที่แจ่มแจ้งแนะนำ แต่ก็ยังไม่มั่นใจ เพราะอาจจะเนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง หรือมีการศึกษาน้อย มีประสบการณ์หรือความรู้รอบตัวจำกัด จึงทำให้เกิดความลังเลใจ ในภาวะเช่นนี้หากถูกกระตุ้นซ้ำ ไม่ว่าจะผ่านทางบวกหรือ

ทางลบ บุคคลประเภทนี้จะตัดสินใจคล้อยตามแรงกระตุ้นนั้น นักส่งเสริมจะต้องดำเนินการอย่างที่เราเรียกกันว่า ตัดหน้า เพื่อการช่วงชิงประชาชนประเภทนี้มาให้ทันเหตุการณ์ มิฉะนั้นนักส่งเสริมจะประสบความยากลำบากยิ่งขึ้นในอันที่จะแนะนำหรือเกลี้ยกล่อมจงใจให้เขายอมรับและปฏิบัติตาม พวกเบ็งตาลังเลนี้โดยปกติแล้วจะมีความใกล้ชิดกับนักส่งเสริมน้อยกว่า พวกหันเหหัวคือ ซึ่งเขาคลุกคลีอยู่ด้วย

4) พวกหันเหหัวคือ (late majority) ผลการศึกษาในสหรัฐอเมริการะบุว่า คนพวกนี้มีจำนวน ประมาณเท่ากับพวกเบ็งตาลังเล และมีลักษณะเช่นเดียวกันเกือบทุกอย่าง คือทั้งในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา แต่ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ก็คือทัศนคติของบุคคลประเภทนี้มีแนวโน้มเอียงไปในทางไม่ยอมเชื่อคำแนะนำหรือการส่งเสริม คนพวกนี้มักจะมีควมหวั่นวิตกต่อการที่จะสูญเสียผลประโยชน์ หรือการมองไม่เห็นคุณค่าต่อการเปลี่ยนแปลงวิทยาการใหม่ๆ ที่นักส่งเสริมนำไปเผยแพร่แนะนำ จึงมักจะยึดมั่นอยู่ในกรรมวิธีเดิมที่เคยปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษอย่างเหนียวแน่น นอกจากนี้ยังมีความเป็นคนหัวคือ และเป็นตัวการที่คอยชักใบให้เรือเสีย และยังสร้างปัญหาปวดเศียรเวียนเกล้าให้แก่ักส่งเสริมทั่วโลก ต้องเอาชนะใจคนพวกนี้ให้ได้ และวิธีการที่จะชนะใจคนพวกนี้ได้ นั้น ที่นับว่าได้ผลสูงสุดก็คือ การพิสูจน์ กันให้เห็นผลอย่างชัดเจน เด็ดขาด การทำแปลงสาธิต (demonstration) ตามหลักสาธิตผลที่พบเห็นอยู่ทั่วไป นั้น มีจุดมุ่งหมายอยู่กับการเอาชนะใจคนพวกนี้ด้วย

5) พวกงอมือจับเจ้า (laggard) บุคคลประเภทนี้ มีอยู่ประมาณร้อยละ 13.5 มักจะเป็นผู้ที่มีความดีอกว่าบุคคลที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม และมักจะเป็นพวกประเภทที่มีสติปัญญา ไม่ปราดเปรื่อง แต่ก็เป็นคนที่จะเรียกได้ว่าค่อนข้างหัวอ่อน หรือมีความเกียจคร้านเป็นเจ้าเรือนประกอบอยู่ด้วย ความหมายแบบไทยๆ ที่คุ้นหูกันอยู่ในคำว่า “งอมืองอเท้าเถื่อยซา” เป็นคุณสมบัติอาจจะผนวกเข้าไว้กับคนพวกนี้ได้เป็นอย่างดี การส่งเสริมหรือแนะนำสิ่งใดกับบุคคลประเภทนี้ ให้ได้ผลสมความปรารถนานั้น ดูเหมือนนักส่งเสริมจะต้องทำหน้าที่คอยแชะคอยจ้ำจี้ ทำนองเดียวกับการเคี้ยวเชืงูให้เต่าเดิน มีผู้ให้ความเห็นว่านักส่งเสริมจะตัดบุคคลประเภทนี้ออกไป ไม่ควรจะต้องมีเสียเวลากับคนพวกนี้เพราะมิฉะนั้นก็ไม่ต้องทำงานอื่นกัน ปล่อยให้เขาตื่นตัวกระปรี้กระเปร่าลุกขึ้นมาทำงานด้วยตัวเองดีกว่า อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะมีความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไรก็ขอฝากให้สะกิดใจด้วยว่าบุคคลประเภทนี้เป็นคนน่าสงสาร น่าเห็นใจอย่างยิ่ง หากมีทางใดที่พอจะช่วยเหลือแนะนำเขาได้ก็น่าจะช่วยเหลือตามสมควร เพราะถ้าปล่อยให้รู้สึกตัวขึ้นมาเองจะเป็นการสายเกินไป สำหรับเขาเหล่านั้นยังมีช่องทางอีกมากมายนักที่จะช่วยพัฒนาจิตใจของคนประเภทนี้

6) พวกเขาไม่เอาไหนเลย (dogmatist) เป็นคนส่วนน้อย ประมาณร้อยละ 2.5 เช่นเดียวกับคนพวกแรก ที่ได้จำแนกไว้แล้วแต่ต้น เป็นพวกที่ดูเหมือนว่าอาจจะต้องยอมตัดออกจากบัญชีของงานส่งเสริม เพราะคนพวกนี้เป็นพวกที่ยากแก่การส่งเสริมและแนะนำอย่างที่สุด และถ้าจะเข็นขึ้นให้จงได้แล้ว ก็ต้องทุ่มเททั้งชีวิตจิตใจ โดยที่งานอื่นทั้งหมดมาดำเนินการชักจูงเกลี้ยกล่อมเขาโดยไม่หยุดยั้ง เป็นเวลานานจึงจะสำเร็จ เนื่องจากเขาเหล่านี้ไม่เอาไหนเลยจริงๆ ลักษณะของคนจำพวกนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอายุมาก มีการศึกษาน้อยถึงปานกลาง และอาจจะเป็นผู้มีฐานะดีพอสมควรก็ได้ คนพวกนี้มีความยึดมั่นปฏิบัติภารกิจเดิมอย่างฝังหัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีประสบการณ์ทางลบมาก่อนหน้า ความเข้าใจในทางไม่ดีนี้แหละเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้เขาเกิดปฏิกิริยาไม่ยอมรับรู้ หรือไม่ยอมรับฟังคำแนะนำชี้แจงใดๆ ทั้งสิ้น

4.4 ประเภทของการยอมรับ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการยอมรับ Roger and Suhmaker (อ้างอิงจากสุนิรัตน์ เสริมประสาทกุล, 2541:8) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การยอมรับนวัตกรรมหมายถึง การตัดสินใจที่จะนำนวัตกรรมนั้นไปใช้อย่างเต็มที่ เพราะนวัตกรรมนั้นเป็น วิธีทางที่ดีกว่าและมีประโยชน์กว่าการยอมรับนวัตกรรมของบุคคลเกิดขึ้นเป็นกระบวนการเริ่มตั้งแต่ได้ สัมผัสนวัตกรรมถูกชักจูงให้ยอมรับนวัตกรรมตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธปฏิบัติตามการตัดสินใจและ ยืนยันตามการปฏิบัตินั้น กระบวนการนี้อาจใช้เวลาช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือตัวบุคคลและ ลักษณะของนวัตกรรม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การยอมรับ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจของบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ แล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมจากเดิม โดยมีขั้นตอนตั้งแต่ การรับรู้ เกิดความสนใจ คิดไตร่ตรอง ทดลองนำและไปปฏิบัติ สำหรับงานวิจัยนี้ใช้แบ่งการยอมรับออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การยอมรับเชิงเนื้อหาและการยอมรับเชิงปฏิบัติ โดยนำมาใช้วัดการยอมรับเกี่ยวกับการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

5. แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

คือการทำการเกษตรด้วยกรรมวิธีทางธรรมชาติ โดยที่พื้นที่ที่ทำเกษตรนั้น ต้องไม่มีสารพิษ หรือสารเคมีตกค้างและหลีกเลี่ยงจากการปนเปื้อนของสารเคมีทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อความสมบูรณ์ทางชีวภาพในระบบนิเวศน์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามสมดุลของธรรมชาติให้มากที่สุด โดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ หรือสิ่งที่ได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม และ

มุ่งเน้นการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีแผนการจัดการอย่างเป็นระบบในการผลิตภายใต้มาตรฐานการผลิต เกษตรอินทรีย์ให้ได้ผลผลิตสูง อุดมด้วยคุณค่าทางอาหารและปลอดภัย ทั้งยังช่วยลดต้นทุนการผลิต และสามารถประยุกต์ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเพื่อคุณภาพชีวิต และสนับสนุนแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง

5.1 มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน (กรมการข้าว, 2557) ได้อธิบายสรุปไว้ดังนี้

- 1) ห้ามใช้ปุ๋ยเคมี
- 2) ห้ามใช้สารเคมีกำจัด โรค แมลง และวัชพืช
- 3) ใช้สารชีวภาพในการป้องกันกำจัดวัชพืช
- 4) เครื่องจักรกลที่ใช้ระบบการผลิตแบบเคมี จะต้องทำความสะอาดก่อนนำมาใช้ ในระบบการผลิตแบบอินทรีย์ และห้ามใช้เครื่องมือปะปนกัน เช่น นำถังฉีดสารเคมีไปใช้บรรจุสาร สมุนไพรฉีดพ่นในแปลงอินทรีย์
- 5) เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากการผลิตแบบอินทรีย์ และในกรณีที่ไม่มีเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกต้องไม่คลุกสารเคมี และห้ามใช้เมล็ดพันธุ์ GMO
- 6) กุณและภาชนะที่บรรจุผลผลิตที่เกี่ยวข้องแล้ว จะต้องสะอาดและระบุว่า “เกษตร อินทรีย์เท่านั้น”
- 7) แปลงอินทรีย์ต้องแยกออกจากแปลงเคมีอย่างชัดเจน เช่น ความกว้างของคันนา ไม่ต่ำกว่า 1 เมตร ปลูกต้นไม้เป็นแนวกันลม (พืชแนวกันลมไม่ถือว่าเป็นพืชเกษตรอินทรีย์)
- 8) ให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างผสมผสานระหว่างปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด ถ้าเป็น ปุ๋ย มูลสัตว์ที่นำมาจากภายนอกกลุ่มจะต้องผ่านการหมักให้เกิดความร้อนอย่างสมบูรณ์ก่อน นำไปใช้
- 9) ห้ามเผาฟางหรือตอซัง
- 10) ระยะเวลาปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ 12 เดือน สำหรับข้าวอินทรีย์ หรือ พืชล้มลุก พืชยืนต้น มีระยะเวลาปรับเปลี่ยนขั้นต่ำ 18 เดือน

5.2 หลักการของเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร, 2556) สำนักพัฒนาระบบและ รับรองมาตรฐานสินค้าพืช เกษตรอินทรีย์ สรุปต้องเป็นไปตามหลักการ ดังนี้

- 1) พัฒนาระบบการผลิตไปสู่แนวทางเกษตรผสมผสานที่มีความหลากหลายของ พืชและสัตว์
- 2) พัฒนาระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองในเรื่องของอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหาร ภายในฟาร์ม

3) ฟื้นฟูและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินและคุณภาพน้ำด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสดอย่างต่อเนื่องโดยใช้ทรัพยากรในฟาร์มมาหมุนเวียนใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4) รักษาความสมดุลของระบบนิเวศในฟาร์ม และความยั่งยืนของระบบนิเวศโดยรวม

5) ป้องกันและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

6) ยึดหลักการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปที่เป็นวิถีธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ของระบบการเกษตรและระบบนิเวศรอบข้าง รวมทั้งการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของพืชและสัตว์ป่า

8) รักษาความเป็นอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่การผลิต แปรรูป เก็บรักษา และจำหน่าย

9) หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ตลอดกระบวนการผลิต แปรรูป และเก็บรักษา

10) ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ต้องไม่มาจากการตัดแปรพันธุกรรม

11) ผลิตภัณฑ์หรือส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ ต้องไม่ผ่านการฉายรังสี

สำหรับเมล็ดพันธุ์ ท่อนพันธุ์ กิ่งพันธุ์ กองพัฒนาระบบและมาตรฐานสินค้าพืช (กรมพัฒนาที่ดิน, 2558) สรุปไว้ดังนี้

ห้ามใช้พันธุ์พืชที่ได้จากการตัดต่อพันธุกรรม และหรือผ่านการฉายรังสี เมล็ดพันธุ์ที่ควรมาจากกระบวนการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ยกเว้นในกรณีที่พืชชนิดนั้นยังไม่มีการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ในช่วงระยะเริ่มต้นของการผลิตพืชอินทรีย์สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตจำหน่ายโดยทั่วไปได้แต่ห้ามนำมาปลูกหรือจุ่มสารเคมีก่อนปลูก หากเมล็ดพันธุ์ที่ซื้อมาจากร้านที่ปลูกสารเคมี จะต้องมีการกำจัดสารเคมีดังกล่าว ก่อนนำไปปลูก เช่น การล้างทำความสะอาดโดยน้ำที่ใช้ล้างจะต้องนำไปทิ้งบริเวณภายนอกแปลงปลูก ควรคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูก ในการเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์พืชผัก ควรเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีเปอร์เซ็นต์เป็นเมล็ดดิบหรือมีสิ่งเจือปนอื่นๆ ปะปนอยู่น้อย เมล็ดมีความเต่งสมบูรณ์ดี มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง ตรงตามสายพันธุ์ ไม่มีโรคและแมลงศัตรูพืชเข้าทำลาย หรือเลือกพันธุ์ที่มีความต้านทานและเหมาะสมกับพื้นที่ เพราะการเริ่มต้นที่ดีจะทำให้ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นต่อมาในภายหลังได้ เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์จะช่วยทำให้ต้นพืชงอกได้เร็วและเจริญเติบโตได้ดี รวมทั้งไม่เป็นการนำเอาโรคและแมลงชนิดใหม่ๆ เข้ามาแพร่

ระบาคในพื้นทีด้ว้ย ดั่งนั้นในการเลือกซื้อควรเลือกซื้อจากร้านขายเมล็ดพันธุ์ที่เชื่อถือได้ เลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ฝักที่บรรจุในกระป๋องหรือในซองที่ปิดมิดชิดและควรสังเกตฉลากด้านข้างกระป๋องหรือซองบรรจุเมล็ดพันธุ์ ว่าเมล็ดพันธุ์นั้นผลิตใหม่หรือหมดอายุแล้ว โดยดู วัน เดือน ปี ที่ระบุในฉลากข้างกระป๋อง หรือข้างซองบรรจุเมล็ดพันธุ์

จากแนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาใช้ในการสร้างเครื่องมือในส่วนของตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมและตอนที่ 4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จึงสรุปได้ว่า การทำการเกษตรด้วยกรรมวิธีทางธรรมชาติ พื้นทีต้องไม่มีสารพิษหรือสารเคมีตกค้างทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ โดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ หรือสิ่งทีได้มาจากการตัดต่อพันธุกรรม ตามมาตรฐานการเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐาน หลักการของเกษตรอินทรีย์ การห้ามใช้พันธุ์พืชทีได้จากการตัดต่อพันธุกรรม ยกเว้นในกรณีทีพืชชนิดนั้นยังไม่มีการผลิตในเกษตรอินทรีย์

6. ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

(กรมการข้าว,2557) ได้อธิบายไว้ดังนี้

6.1 ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการรับรองเกษตรอินทรีย์ในระดับชุมชน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนมาร่วมกันภายใต้หลักความไว้วางใจ เครือข่ายสังคม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

6.2 หลักการของระบบรับรองแบบมีส่วนร่วม

6.2.1 ต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำเกษตรอินทรีย์ของผู้ผลิต ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อเป็นแนวทางกำหนดกรอบมาตรฐานและแนวทางการพัฒนาไปสู่เกษตรอินทรีย์ โดยต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ทีมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

6.2.2 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตั้งแต่เริ่มวางแผนดำเนินกิจกรรม กำหนดกฎระเบียบต่างๆเช่นกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดบทลงโทษ กำหนดกระบวนการรับรองฟาร์ม เป็นต้น โดยยึดหลักพื้นฐานความสามารถปฏิบัติได้จริง

6.2.3 ความโปร่งใสของระบบประกันการผลิต ซึ่งต้องร่วมกัน เช่นมาตรฐานข้อกำหนดการผลิต ระบบตรวจประเมินภายในกลุ่ม บทลงโทษสมาชิกทีไม่ปฏิบัติตามรายละเอียดการปฏิบัติฟาร์มของสมาชิกแต่ละราย เป็นต้น ซึ่งต้องสามารถเข้าตรวจได้โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า

6.2.4 ความไว้วางใจกัน เป็นกระบวนการที่ทำได้ตั้งแต่ ข้อ 6.2.1. – 6.2.3. เพื่อเป็นกระบวนการที่มั่นใจว่า ผู้ผลิตแต่ละคนปกป้องสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของผู้บริโภค ด้วยการผลิตตามหลักเกษตรอินทรีย์ ทำให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบเข้าถึงสมาชิกผู้ผลิตได้ทุกราย เช่น จัดกิจกรรมกำหนดให้มีวันเยี่ยมผู้ผลิต หรือนำข้อมูลผู้ผลิตเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ หรือสื่ออื่นๆ ที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

6.2.5 กระบวนการเรียนรู้ รูปแบบขั้นตอนการรับรองและการตรวจประเมินฟาร์มทำในลักษณะเรียนรู้ร่วมกัน สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนความรู้วิธีการต่างๆซึ่งกันและกัน

6.2.6 ความเท่าเทียมกัน ด้วยการแลกเปลี่ยน หมุนเวียนความรับผิดชอบ ยินยอมให้คณะตรวจสอบฟาร์มและยอมรับการตัดสินของคณะกรรมการกลุ่ม

สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน (กรมพัฒนาที่ดิน,2558) ได้สรุปไว้ว่าสิ่งที่ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ พีจีเอส ต้องจัดทำ มีดังนี้

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และข้อกำหนดการได้รับการรับรองของกลุ่ม

1) กลุ่มจะต้องจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเป็นภาษาที่ง่ายๆ สั้นๆต่อความเข้าใจของผู้ผลิต โดยรวมเอาข้อกำหนดของการผลิตเกษตรอินทรีย์ กฎระเบียบ/มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมแนบท้ายนี้เป็นต้นแบบ ทั้งนี้ต้องพิจารณาตามลักษณะการผลิต ขนาดฟาร์ม สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และทรัพยากรแต่ละพื้นที่ และต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรหมุนเวียน การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสวัสดิภาพสัตว์

2) ต้องเขียนหลักปรัชญาของกลุ่มที่ชัดเจน คุณค่าในการทำ แจ่มไว้ชัดเจน เผยแพร่ให้กับสาธารณะ

3) รูปแบบข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม ต้องเหมาะสมกับทุนทรัพยากร แรงงาน การลงทุน และความรู้ความสามารถของผู้ส่งเสริม และเกษตรกร

4) ข้อปฏิบัติต้องได้รับการสื่อสารให้ผู้ผลิตทุกคนเข้าใจด้วยภาษาท้องถิ่น

5) หากสมาชิกไม่สามารถอ่านและเขียนได้ ผู้จัดการกลุ่มต้องมีการอธิบายรายละเอียดของข้อกำหนด หรือ การตรวจการปฏิบัติจริง สิ่งไหนทำได้ สิ่งไหนเป็นข้อห้ามสำคัญ และมีการทบทวนการปฏิบัติเป็นระยะ

คู่มือการผลิตเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) ความเป็นมาของกลุ่ม
- 2) ฐานข้อมูลของสมาชิก
- 3) โครงสร้างบทบาทหน้าที่ของกรรมการ

- 4) วิธีการตรวจประเมินและกระบวนการรับรองฟาร์ม
- 5) รายการตรวจประเมินฟาร์ม
- 6) ขั้นตอนการได้รับการรับรอง
- 7) การใช้ตราสัญลักษณ์
- 8) บทลงโทษการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

6.3.3 สมาชิกแต่ละรายให้ คำปฏิญาณการปฏิบัติตามข้อบังคับของกลุ่ม โดยจัดทำแบบฟอร์มสัญญาให้สมาชิกเซ็นชื่อว่าจะปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐานและกฎกติกาของกลุ่มหรือการกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณร่วมกัน

- 1) บันทึกการตรวจประเมินฟาร์ม และการตรวจติดตาม
- 2) บันทึกการประชุม และรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
- 3) ข้อมูลผู้ได้รับการรับรอง
- 4) บันทึกข้อเสนอแนะแก้ไขด้านเทคนิคของที่ปรึกษา

6.3 การตรวจเยี่ยมฟาร์มเพื่อน (Peer reviews) สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน (กรมพัฒนาที่ดิน, 2558) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของการตรวจเยี่ยมฟาร์มแบบมีส่วนร่วมดำเนินการดังนี้

6.3.1 เป็นการตรวจประเมินการทำตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม โดยคณะผู้ตรวจเยี่ยมซึ่งเป็นเกษตรกรด้วยกัน และได้รับการแต่งตั้งจากกลุ่ม ซึ่งอาจมีที่ปรึกษากลุ่มหรือผู้บริหารเข้าร่วมตรวจด้วย รูปแบบการตรวจไม่ใช่การจับผิดหรือตรวจตามข้อกำหนดเท่านั้น แต่เป็นการตรวจสอบความเข้าใจในมาตรฐานและวิธีปฏิบัติในฟาร์ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันถึงแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐาน

6.3.2 การตรวจเยี่ยมฟาร์มในกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม

1) ฟาร์มหรือสถานที่ผลิตต้องได้รับการตรวจอย่างน้อยปีละ 1 – 2 ครั้งขึ้นอยู่กับลักษณะการผลิต และมีการตรวจติดตามโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า

2) เทคนิคการตรวจฟาร์มต้องกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก และกระบวนการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วม โดยแต่งตั้งสมาชิกในกลุ่ม เป็นคณะกรรมการตรวจเยี่ยมฟาร์มประจำกลุ่ม

3) การตรวจฟาร์ม โดยคณะกรรมการตรวจเยี่ยมฟาร์มอย่างน้อย 3 คน ในแต่ละครั้งเลือกกรรมการตรวจที่ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น ไม่ตรวจฟาร์มตนเอง ไม่ตรวจญาติพี่น้อง ควรตรวจข้ามหมู่บ้าน ควรเชิญที่ปรึกษา นักวิชาการร่วมตรวจ และเจ้าของฟาร์มจะต้องร่วมในการตรวจตนเองด้วย

4) รูปแบบการตรวจฟาร์มอาจเป็นการให้คำแนะนำ หรือการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อการพัฒนา

5) ในปีแรกผู้ตรวจฟาร์มอาจไม่มีทักษะพอ ที่ปรึกษาจะต้องร่วมตรวจและสอนไปด้วย โดยต้องระมัดระวังดังนี้

ก) คู่มือการตรวจประเมินต้องชัดเจน จัดทำรายการตรวจประเมิน (checklists) ที่ระมัดระวังการตีความที่ชัดเจน ด้วยภาษาที่ง่าย

ข) รายการตรวจประเมิน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนบรรยายความ ต้องเป็นคำถามที่ตอบ ใช่ หรือไม่ใช่

ค) รายการคำถามตรวจประเมินต้องมีทุกหัวข้อสำคัญในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม

6) ผู้ตรวจฟาร์มไม่มีอำนาจหน้าที่ตัดสินการให้การรับรอง ต้องนำผลการตรวจเข้าที่ประชุมกลุ่มให้ คณะกรรมการให้การรับรองตัดสินใครควรผ่านหรือใครจะต้องปรับปรุง

6.3.3 เป็นการควบคุมโดยสังคม ซึ่งจะเชื่อถือได้ก็ต่อเมื่อ

1) เกษตรกรผู้ผลิตมีความเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน ร่วมรับผิดชอบในระบบร่วมกัน เช่น การป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีสังเคราะห์ หากมีองค์กรภายนอกตรวจพบสารเคมีตกค้างในผลผลิต อาจถูกถอนใบอนุญาตทั้งกลุ่มหากกลุ่มไม่มีคำชี้แจงหรือเพิกเฉยไม่แก้ไข

2) กลุ่มผู้ผลิตมีการตกลงกฎ กติกา บทลงโทษกันก่อน หากไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน

3) การไม่ผ่านการตรวจประเมิน ไม่ได้หมายความว่าทำผิด แต่เป็นการให้ผู้ผลิตต้องเรียนรู้เพื่อพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

6.3.4 สมาชิกต้องแสดงเจตจำนงการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม มีวิธีปฏิบัติที่หลากหลาย เช่น

1) การจัดทำแผนการผลิตเป็นเอกสาร หากผู้ผลิตทำได้จะเป็นวิธีที่ดีที่สุด เนื่องจากตรวจสอบได้ง่าย โดยแสดงกิจกรรมในฟาร์ม การปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐาน ประกาศให้ทราบทั่วกัน อาจทำโดยที่ปรึกษาช่วยเขียนตามคำบอกเล่าของผู้ผลิตในแต่ละหัวข้อของมาตรฐาน ประโยชน์ที่ได้ ทำให้ผู้ผลิตคิดทบทวนการทำตามมาตรฐานแต่ละข้อใช่หรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง ที่ปรึกษาอาจช่วยให้คำแนะนำได้ โดยมีการเซ็นรับรองโดยผู้ผลิต

2) การตอบแบบสอบถามตามข้อกำหนดในมาตรฐาน โดยจัดทำแบบสอบถาม เพื่อใช้ประเมินฟาร์ม เกษตรกรมีคำถามทุกข้อตามข้อกำหนด เป็นการทบทวนการทำตามมาตรฐานที่ดี

3) การทำสัญญาหรือปฏิญญาของผู้ผลิต อาจเป็นสัญญาเดี่ยวหรือกลุ่มที่มีการเซ็นชื่อต่อกันในการปฏิบัติตามมาตรฐานและกฎกติกาของกลุ่ม และมีบันทึกการตรวจประเมินฟาร์มของกลุ่ม ระบุวันตรวจ และเซ็นชื่อทั้งผู้ตรวจและผู้รับการตรวจ วิธีนี้เหมาะกับกลุ่มที่เขียนหนังสือไม่ได้

4) การเสริมสร้างความรู้ มีการประชุมทบทวนกันอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเทคนิคการผลิตต่างๆและการจัดการด้านการตลาด โดยมีการบันทึกการประชุม และผู้เข้าร่วมประชุมเป็นเอกสารไว้ตรวจสอบ

5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลาย ให้มีการร่วมตัดสินใจในแวนอน โดยแต่งตั้งผู้นำกลุ่มและสลับเปลี่ยนหน้าที่กัน

6.4 ขั้นตอนระดับกลุ่ม Local Groups

ขั้นที่ 1 การจัดการเตรียมเอกสาร ข้อมูลสมาชิกและขึ้นทะเบียนกลุ่ม

6.4.1 รวบรวมสมาชิก 5 รายขึ้นไป เป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

6.4.2 รวบรวมทำทะเบียนสมาชิก และประวัติฟาร์ม จัดทำเป็นฐานข้อมูล

6.4.3 แจกจ่ายและอธิบายมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมให้กับสมาชิกทุกคน

6.4.4 จัดทำ คู่มือ โครงการของกลุ่ม กำหนดวิธีการตรวจประเมิน การรับรอง กฎกติกา บทลงโทษกรณีสมาชิกไม่ปฏิบัติตามสัญญา

6.4.5 ตรวจสอบการปฏิบัติของสมาชิก จะต้องปรับเข้าสู่เกษตรกรอินทรีย์ของทุกแปลง หากยังมีการผลิตแบบปกติบางแปลงสมาชิกต้องแจ้งแผนการปรับทุกแปลงเข้าสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ พี จี เอส

6.4.6 เพื่อความโปร่งใส ควรเชิญกลุ่มอื่นที่ร่วมโครงการรับรองนี้ หรือองค์กรหน่วยงาน เข้าร่วมการตรวจฟาร์มหรือให้คำแนะนำกระบวนการของกลุ่ม

6.4.7 ขอขึ้นทะเบียนกลุ่มกับเครือข่ายภาคหรือ ส่วนกลาง โดยตรงกรณีที่เป็นกลุ่มย่อยมากกว่า 5 กลุ่มรวมกันเป็นเครือข่าย และมีกระบวนการที่เข้มแข็ง

6.4.8 หากได้รับการยอมรับ หรือ ไม่มีข้อสงสัยจากเครือข่ายภาคหรือส่วนกลางจะออกเลขทะเบียนให้กลุ่มต่อไป

ขั้นที่ 2 การประชุม ฝึกอบรมกลุ่มและร่วมกับเครือข่าย

6.4.9 จัดประชุมสมาชิกตามแผนคู่มือ และมีการฝึกอบรมที่สำคัญ

6.4.10 เข้าร่วมประชุม หรือฝึกอบรมที่สำคัญของเครือข่าย

6.4.11 เชิญผู้มีประสบการณ์ ผู้มีการปฏิบัติที่ดีมาช่วยวิเคราะห์แก้ปัญหาการผลิตของกลุ่ม เช่น กรณีเกิดโรคระบาด การจัดการหมุนเวียนธาตุอาหาร การจัดการอาหารสัตว์ เป็นต้น

6.4.12 เก็บรักษาคณะกรรมการประชุมกลุ่ม รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม และการเข้าร่วมฝึกอบรมที่สำคัญ

6.4.13 พิจารณาการใช้ปัจจัยการผลิตจากนอกฟาร์ม กรณีที่สมาชิกใช้ปัจจัยการผลิตจากนอกฟาร์ม หรือนอกกลุ่ม จะต้องให้ที่ประชุมกลุ่มพิจารณาสถานะความเป็นอินทรีย์ก่อนจึงสามารถนำไปใช้ได้ หากพบว่า สมาชิกใช้โดยไม่มีคำร้องขอ ถือว่าไม่ผ่านมาตรฐาน

ขั้นที่ 3 การตรวจประเมินและการรับรอง

6.4.14 จัดทำแผนการตรวจฟาร์ม โดยแต่งตั้งผู้ตรวจอย่างน้อย 3 คนขึ้นไป ในหนึ่งคนจะต้องอ่านออกเขียนได้อย่างดี เพื่อกรอกแบบฟอร์มรายการตรวจประเมินและเขียนสรุปผล

6.4.15 ห้ามตรวจไขว้กันระหว่างฟาร์ม เช่น นาย ก. ตรวจนาย ข. และนาย ข. ตรวจนาย ก.

6.4.16 เชิญกลุ่มอื่น ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ นักวิชาการ หรือตัวแทนสถาบัน ร่วมตรวจฟาร์มเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและถือโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

6.4.17 นำผลการตรวจฟาร์มทุกฟาร์มเข้าที่ประชุม วิเคราะห์วิจารณ์ทุกฟาร์มในที่ประชุมแล้วจึงตัดสินใจให้การรับรอง

6.4.18 แจ้งผลฟาร์มที่ไม่ผ่าน และวิเคราะห์วิจารณ์ทุกฟาร์ม รวมทั้งให้กำหนดระยะเวลาให้แก้ไข

6.4.19 คณะกรรมการตัดสินใจให้การรับรองฟาร์มที่ผ่านการตรวจประเมิน ลงนามในแบบฟอร์มรายงานการตรวจประเมินทุกฟาร์มเป็นหลักฐาน เพื่อความโปร่งใสอาจนำผลการตรวจขึ้นเว็บไซต์ให้เข้าถึงได้

6.4.20 กรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มขอขึ้นทะเบียนฟาร์มที่ได้รับการรับรอง นำเสนอขอขึ้นทะเบียนและขอใบรับรองต่อเครือข่ายหรือส่วนกลางมูลนิธิ

ขั้นที่ 4 การขอขึ้นทะเบียนผู้ได้รับการรับรองและการออกใบรับรอง

6.4.21 กลุ่มตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบฟอร์มขอขึ้นทะเบียนผู้ได้รับการรับรอง และตรวจเอกสาร

6.4.22 ส่งแบบฟอร์มการขอขึ้นทะเบียนให้กับเครือข่ายภาค หรือสามารถส่งให้ส่วนกลางโดยตรงทางอินเทอร์เน็ตแล้วส่งเอกสารฉบับจริงให้กับเครือข่ายภาค

6.4.23 เครือข่ายภาคตรวจรายละเอียดในเอกสาร หากไม่มีข้อสงสัยอนุมัติ หากมีข้อสงสัยต้องพิจารณาว่าต้องตรวจติดตามหรือเก็บตัวอย่างวิเคราะห์ แต่เครือข่ายภาคไม่มีอำนาจเพิกถอนรายใดรายหนึ่ง หากไม่อนุมัติต้องทั้งกลุ่ม (ฉะนั้นกลุ่มต้องตรวจสอบการปฏิบัติของสมาชิกให้ดีทุกราย)

6.4.24 ส่งมอบใบรับรองที่ได้จากเครือข่ายภาคให้กับสมาชิกที่ได้รับการรับรอง

6.5 การประทับตราสัญลักษณ์ (LOGO Seal) และหมายเลขทะเบียนผู้ได้รับการรับรอง สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน (กรมพัฒนาที่ดิน,2558) สรุปไว้ดังนี้

6.5.1 การประทับตราและการติดฉลาก

1) ใบรับรองแต่ละใบจะมี หมายเลขสมาชิก หมายเลขกลุ่ม และหมายเลขเครือข่าย และพื้นที่การผลิตชนิดผลผลิต และปริมาณ

2) อายุใบรับรอง 12 เดือน นับจากวันที่ได้รับการรับรองจากกลุ่ม การต่ออายุใบรับรองใหม่นับจากวันที่ตัดสินจากกลุ่ม หรือการยอมรับจากเครือข่าย

3) การติดตราสัญลักษณ์จะต้องมี หมายเลขสมาชิก/กลุ่ม/เครือข่ายกำกับ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบสถานะได้ทางเว็บไซต์

6.5.2 ชนิดของตราสัญลักษณ์

องค์กรจัดระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (ส่วนกลาง) จัดทำตราสัญลักษณ์ 2 ประเภท

1) ตราสัญลักษณ์การเป็นเครือข่ายการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS – ให้สมาชิกใช้สำหรับทำเป็นสัญลักษณ์ติดเสื้อ หมวก กระเป๋า ป้ายในการประชาสัมพันธ์ การเป็นเครือข่ายของโครงการนี้

2) ตราสัญลักษณ์ผู้ได้รับการรับรอง organic seal เป็น สติกเกอร์ หรือ ตราสัญลักษณ์ที่อนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะผู้ได้รับการรับรอง (สามารถตรวจสอบได้จากฐานข้อมูลผู้ได้รับการรับรองของเครือข่ายภาค หรือผู้จัดการระบบส่วนกลาง)

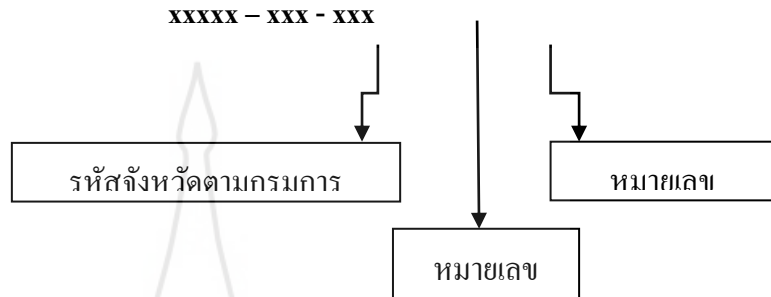
6.5.3 PGS Organic (พี จี เอส ออร์แกนิก) ผู้มีสิทธิใช้ตราสัญลักษณ์นี้ติดที่ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ เฉพาะผู้ได้รับการรับรองที่ขึ้นทะเบียนเท่านั้น

1) เงื่อนไขการใช้ตราสัญลักษณ์

ก) การติดตราสัญลักษณ์บนผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ ต้องมีหมายเลขสมาชิก/กลุ่ม/เครือข่าย ที่มีการจัดการผลผลิต การแปรรูป การบรรจุหีบห่อภายในกลุ่มเท่านั้น ในกรณีที่ขายผลผลิตให้กับผู้ประกอบการนอกพื้นที่ กลุ่มต้องสามารถควบคุม ตรวจสอบประเมินการปนเปื้อน และการปะปนกับผลผลิตปกติได้

ข) ตราสัญลักษณ์ติดได้เฉพาะ ชนิดและปริมาณผลผลิตที่ได้รับการรับรองเท่านั้น

2) การกำหนดรหัสได้รับการรับรอง

6.6 เกษตรอินทรีย์ในทางปฏิบัติ (มูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย,2560)

6.6.1 การจัดการฟาร์มทั่วไป

- 1) การเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ โดยเปลี่ยนจากการผลิตแบบเคมีเป็นแบบอินทรีย์ (ระยะปรับเปลี่ยน) นับตั้งแต่ได้นำมาตรฐาน ไปปฏิบัติ และสมัครขอรับการรับรอง ได้แก่ พืชล้มลุก อย่างน้อย 12 เดือน พืชยืนต้น อย่างน้อย 18 เดือน อาจเพิ่มระยะปรับเปลี่ยนขึ้นได้ หากมีการใช้สารเคมี ในปริมาณมาก
- 2) พื้นที่ไม่มีการใช้สารเคมีนานเกิน 12 เดือน สำหรับพืชล้มลุกและ 18 เดือน สำหรับพืชยืนต้น ลดระยะปรับเปลี่ยนลงได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- 3) ปลูกพืชคลุมนานหรือทยอยเปลี่ยนพื้นที่ได้ แต่ต้อง เป็นพืชต่างชนิด ต่างพันธุ์ แยกพื้นที่ และกระบวนการจัดการพืชอินทรีย์และไม่ใช้สารอินทรีย์ได้อย่างชัดเจน
- 4) ต้องไม่เปลี่ยนกลับไปทำการเกษตรที่ใช้สารเคมี
- 5) เครื่องมืออุปกรณ์ไม่ใช้ปะปนกับสารเคมี หากจำเป็นต้องทำความสะอาด
- 6) แหล่งน้ำ ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี โลหะหนัก น้ำชลประทานต้องมี บ่อพัก และมีผลวิเคราะห์น้ำ

6.6.2 การวางแผนจัดการฟาร์ม

มีมาตรการและการปฏิบัติป้องกันการปนเปื้อนที่ชัดเจน (ทางดิน น้ำ อากาศ ป้องกันการผลิตและเครื่องมือทางการเกษตร) ได้แก่ ต้องเป็นแนวกันชนที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในข้อเท็จจริง โดยปลูกพืชเป็นแนวกันชนป้องกันสารเคมี ทำคันดินหรือร่องระบายน้ำป้องกันน้ำจากแปลงเคมี ปลูกพืชขับสารเคมีปนเปื้อน เช่น บอน ผักตบชวา บ่อพักน้ำ หากสงสัย ตรวจสอบสารตกค้างในดิน น้ำ

การวางแผนจัดการ ทำแนวกันชนหลายชั้นหลายระดับ มีแหล่งน้ำที่ไม่ปนเปื้อนสารเคมีและโลหะหนัก

6.6.3 เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์

เมล็ดพันธุ์และส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ มาจากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ มาจากการผลิตพืชทั่วไป แต่ต้องไม่คลุกสารเคมี หากคลุกสารเคมี ต้องกำจัดออกอย่างเหมาะสมก่อนปลูก (ต้องได้รับการยอมรับจากหน่วยรับรอง) ไม่ตัดแปรพันธุกรรมหรือฉายรังสี ข้อควรระวัง เมล็ดพืชปุ๋ยสดมีการคลุกสารเคมี

6.6.4 การจัดการพื้นที่และการปรับปรุงบำรุงดิน

1) รักษาหรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและกิจกรรมทางชีวภาพ ปลูกพืชตระกูลถั่ว พืชปุ๋ยสด พืชรากเล็ก ใช้วัสดุจากพืช สัตว์ สารอินทรีย์ สารอนินทรีย์และการปรุงดินชีวพลวัต ตามที่มาตรฐานกำหนด อาจเร่งปฏิกิริยาของปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เชื้อจุลินทรีย์หรือวัสดุจากพืช

2) มีมาตรการและการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

3) ห้ามใช้ปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ หรือปุ๋ยที่ทำให้ละลายง่ายด้วยกระบวนการเคมี เช่น ซุปเปอร์ฟอสเฟต

4) ไม่เผาทำลายเศษซากพืชในแปลงปลูก

6.6.5 การจัดการศัตรูพืช

มีมาตรการและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช โรคพืช และวัชพืช โดยการเลือกใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสม ปลูกพืชหมุนเวียน ใช้เครื่องมือกล/วิถีกล อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ รักษาระบบนิเวศ ใช้ศัตรูธรรมชาติ คลุ่มดินหรือตัดแต่ง ปล่องสัตว์เลี้ยง ใช้สิ่งที่ได้จากการเตรียมทางชีวพลวัต หินบด ปุ๋ยคอก วัสดุจากพืช

6.6.6 การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

1) รักษาความเป็นผลิตผลอินทรีย์ตลอดกระบวนการผลิต

2) ไม่ผ่านการฉายรังสี

3) แยกออกจากผลิตผลที่ไม่ใช่อินทรีย์ มีการจัดการที่ไม่ทำให้ปนเปื้อน สารที่ไม่อนุญาตให้ใช้ และการซึบที่ชัดเจน

4) ป้องกัน ควบคุม และกำจัดศัตรูพืช

6.6.7 การบรรจุหีบห่อการเก็บรักษาและการขนส่ง

1) การบรรจุหีบห่อ โดยแยกออกจากผลิตผลที่ไม่ใช่อินทรีย์มีการจัดการที่ไม่ทำให้ปนเปื้อนสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้ และการซึบที่ชัดเจน และควรใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้

2) การเก็บรักษาและการขนส่ง ป้องกันผลิตผลพืชอินทรีย์ไม่ให้ปะปนกับผลิตผลที่ไม่ใช่พืชอินทรีย์ ผลิตผลพืชอินทรีย์ไม่สัมผัสกับวัสดุหรือสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้ มีการบ่งชี้ที่แยกผลิตผลพืชอินทรีย์ออกจากผลิตผลไม่ใช่พืชอินทรีย์

6.6.8 การแสดงฉลากและการกล่าวอ้าง

1) รายละเอียดบนฉลากเป็นไปตามมาตรฐานกำหนด ชัดเจน ไม่เป็นเท็จ ได้แก่ ชื่อผลิตผล รหัสการรับรอง ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต ประเทศผู้ผลิต คำแนะนำการเก็บรักษา ปริมาณหรือน้ำหนักสุทธิ วันเดือนปีที่ผลิต

2) ผลิตผลต้องมาจากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ 100%

3) เครื่องหมายรับรองเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่หน่วยรับรองกำหนด

4) แสดงเครื่องหมายตรงตามขอบข่ายที่ได้รับการรับรอง ในกรณีผลิตผลระยะปรับเปลี่ยน ห้ามใช้เครื่องหมายรับรอง ให้แสดงข้อความ “ผลิตผลช่วงปรับเปลี่ยนเป็นอินทรีย์”

ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาใช้ในการสร้างเครื่องมือในส่วนของตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมและตอนที่ 4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จึงสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการรับรองเกษตรอินทรีย์ในระดับชุมชน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ตามหลักการของระบบรับรองแบบมีส่วนร่วม ต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความโปร่งใส ความไว้วางใจกัน มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน มีความเท่าเทียมกัน และกลุ่มเกษตรอินทรีย์ต้องจัดทำ ได้แก่ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และข้อกำหนดการได้รับการรับรองของกลุ่ม คู่มือการผลิตเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม สมาชิกแต่ละรายให้ คำปฏิญาณการปฏิบัติตามข้อบังคับของกลุ่ม บันทึกการตรวจประเมินฟาร์ม และการตรวจติดตาม บันทึกการประชุม และรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ข้อมูลผู้ได้รับการรับรอง บันทึกข้อเสนอแนะแก้ไขด้านเทคนิคของที่ปรึกษา มีการตรวจเยี่ยมฟาร์มเพื่อน ปฏิบัติตามขั้นตอนระดับกลุ่ม Local Groups ขั้นที่ 1 การจัดการเตรียมเอกสาร ข้อมูลสมาชิกและขึ้นทะเบียนกลุ่ม ขั้นที่ 2 การประชุมฝึกอบรมกลุ่มและร่วมกับเครือข่าย ขั้นที่ 3 การตรวจประเมินและการรับรอง และขั้นที่ 4 การขอขึ้นทะเบียนผู้ได้รับการรับรองและการออกใบรับรอง การประทับตราสัญลักษณ์ (LOGO seal) และหมายเลขทะเบียนผู้ได้รับการรับรอง มีข้อกำหนดเกษตรอินทรีย์ในทางปฏิบัติ

7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูก ผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

7.1 เพศ

ธนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.950) ได้ศึกษาการยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อัญชติ ยัมสมบุญณ์ (2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเกษตรกรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีสภาพการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการยอมรับเกษตรอินทรีย์

7.2 อายุ

ธนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.950) ได้ศึกษา การยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสมภัทร์ สุนทรพันธุ์ (2553) ที่ได้ศึกษา เกี่ยวข้องเรื่องการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตในสวน มะม่วงของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลคือ อายุของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์ กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

นราศิณี แก้วไหลมา และคณะ(2560,น.329) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุของเกษตรกร มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากค่า odd ratio เท่ากับ 0.910 สามารถอธิบายได้ว่า หากเกษตรกรมีอายุมากขึ้น 1 ปี มีโอกาสที่เกษตรกรเหล่านี้จะยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ลดลง 1 เท่า ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีความเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่มีความรู้และความพร้อมในการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ตลอดจนการตัดสินใจยอมรับในการทำเกษตรอินทรีย์มีมากกว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก ส่วนเกษตรกรที่มีอายุมากจะมีวิธีการทำการเกษตรแบบเดิมๆ ที่คุ้นเคยและไม่กล้าลองทำสิ่งใหม่ๆ จึงไม่ค่อยมีการยอมรับการทำเกษตร

7.3 ระดับการศึกษา

ธนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.950) ได้ศึกษา การยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ระดับการศึกษาที่

แตกต่างกันส่งผลต่อการยอมรับเกษตรกรอินทรีย์ของ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสมภักดิ์ สุนทรพันธุ์ (2553) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตในสวน มะม่วงของเกษตรกรในอำเภอฟ้าหวัด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลคือ ระดับการศึกษาของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตแบบ เกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

7.4 รายได้ภาคการเกษตร

ธนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.951) ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีรายได้จากการทำนาปีละ 50,001-75,000 บาทมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในการทำ เกษตรอินทรีย์ที่แตกต่างกับเกษตรกรที่มีรายได้ 75,001-100,000 และเกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท อย่าง อย่างมีระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ขงยุทธ ศรีเกี่ยวพันและคณะ (2555) พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาสำคัญเรื่อง การขาดเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการทำเกษตรและปัญหาเงินไม่เหลือออมทั้งก่อนและหลังหลักการส่งเสริม

7.5 จำนวนแรงงานทำการเกษตร

ธนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.950) ได้ศึกษาการยอมรับเกษตรกรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนแรงงาน จำนวนแรงงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อการยอมรับเกษตรกรอินทรีย์ของ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เมืองแก้ว (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับ เทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ตำบล สันป่าตอง อำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า จำนวนแรงงานไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์

นราศิณี แก้วไหลมา และคณะ(2560,น.329-393) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จำนวนแรงงานที่ให้ในการเกษตร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรนี้จากค่า odd ratio เท่ากับ 1.720 สามารถอธิบายได้ว่า หากเกษตรกรมีจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้น 1 คน มีโอกาสที่เกษตรกรเหล่านี้จะยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น 2 เท่า เนื่องจากการทำเกษตรอินทรีย์ต้องลดการใช้เครื่องจักร ลดการใช้สารเคมีต่างๆ ในขั้นตอนการเตรียมแปลงปลูก การผลิต การดูแล ตลอดจนการเก็บเกี่ยว เพื่อลดการปนเปื้อนของสารพิษที่อาจตกค้าง และเลือกการใช้วิถีกลเช่น ใช้แรงงานคนในการถอนหญ้าแทนการฉีดยากำจัดวัชพืช (วิฑูรย์, 2545) จึงทำให้ต้องใช้แรงงานในการเกษตรมากขึ้น

7.6 การถือครองที่ดินทางการเกษตร

ศานิต ปิ่นทอง นิรันดร ยิ่งยวด วรณิ เนียมหอม (2564.น.207) บัณฑิตที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดิน ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 84.60 โดยลักษณะการถือครองที่ดินมีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ของเกษตรกรในเชิงบวก นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง จะส่งผลให้การยอมรับ การผลิตมะพร้าวอินทรีย์จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งที่ดินถือเป็นพื้นฐานต้นทุนในการผลิต ทำให้เกษตรกรมีความพร้อมในการยอมรับสิ่งใหม่หรือเปลี่ยนแปลง รูปแบบของการทำการเกษตรที่สามารถได้ผลผลิตที่ยั่งยืนและมีความเหมาะสมกับเกษตรกรมาปรับใช้ในที่ดิน ของตนเองได้ง่ายกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร บุญประสงค์ (2555:81-98) พบว่า การถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองมากและมีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง จึงทำให้มีการยอมรับเทคโนโลยี และการยอมรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรเพื่อให้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.7 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สาคร สุขบดี (2546,น.110) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรในอำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ กล่าวว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร

7.8 แหล่งเงินทุน

ชนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.951) ได้ศึกษาการยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านแหล่งที่มาของเงินทุน แหล่งที่มาของเงินทุนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการยอมรับเกษตร อินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เมืองแก้ว (2550) พบว่าแหล่งเงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์

7.9 แหล่งความรู้

ชนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.951) ได้ศึกษาการยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมการทำเกษตรอินทรีย์ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการยอมรับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอำเภอ สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เมืองแก้ว

(2550) พบว่า ประสิทธิภาพ ในการเข้ารับการฝึกอบรมเกษตรกรอินทรีย์ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการยอมรับเทคโนโลยี เกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

7.10 ความรู้

ขวัญดาว แต่งตั้ง และวสุธิดา นุริตมนต์ (2562.น.48-49) พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการสร้างคุณค่าของการทำเกษตรอินทรีย์ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์สนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ประเทศไทย การเปิดรับข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์สนามชัยเขตนั้นมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ดี มีการเปิดรับและยอมรับความรู้ วิธีการใหม่ๆ เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ จากแหล่งต่างๆ เช่น การสืบค้นจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลที่มีประสบการณ์ การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำความรู้จากข้อมูลข่าวสารที่ได้ขึ้นมาเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ให้ประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Parnpech (2016) ที่ได้ศึกษาเรื่องเกษตรกรอินทรีย์ภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายขึ้น เริ่มแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทั้งทางเว็บไซต์ โทรทัศน์ เพื่อนบ้าน การเข้ารับการฝึกอบรมและคำแนะนำจากปราชญ์ชาวบ้านที่มีประสบการณ์ซึ่งทั้งหมดคือ แหล่งข้อมูลที่อยู่ภายนอกกลุ่ม ซึ่งได้รับมาจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน ข้อมูลจะถูกจัดเก็บในรูปแบบของหนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ เว็บไซต์ ซึ่งแหล่งข้อมูลภายนอกองค์กรนั้นสามารถเป็นได้ทุกแหล่งทั่วโลก และการที่จะได้มาของข้อมูลที่ตรงตามความต้องการจริงๆ จะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกและกลั่นกรองเป็นอย่างดี

7.11 ความคิดเห็น

จิตรานุช พิมพ์สวัสดิ์ และ พนา มาศ ตีรวิรรณกุล(2561,น.122) ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในสามพรานโมเดล การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของ ผู้บริโภค โดยผู้ที่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มาก จะเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนผู้ที่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับ เกษตรอินทรีย์น้อยจะเห็นด้วยในระดับน้อย สอดคล้อง กับ Kramol (2014) ที่รายงานว่า การได้รับข่าวสาร ความรู้จากการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอจะส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติ ที่มีผลต่อการให้ราคาส่วนเพิ่มและปริมาณการซื้อ ผลผลิตเกษตรอินทรีย์และปลอดภัยของผู้บริโภค ซึ่งช่องทางการสื่อสารมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับ การเปลี่ยนแปลง ทัศนคติและความคิดเห็นของ ผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์

7.12 การยอมรับ

ธนภัทร ขาววิเศษ (2563,น.951) ได้ศึกษา การยอมรับเกษตรกรอินทรีย์ของเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ความรู้ ทักษะคติส่งผลต่อการยอมรับเกษตรกรอินทรีย์ของ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่แตกต่างกัน 1. ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ส่งผลกับการยอมรับ ในการทำเกษตรอินทรีย์เนื่องจากไม่ว่า เกษตรกรจะมีความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มากหรือน้อยนั้น ไม่ได้หมายความว่าเกษตรกรจะ ยอมรับหรือนำเอาเกษตรอินทรีย์นั้นมาปฏิบัติ เกษตรกรที่จะนำเกษตรอินทรีย์มาปฏิบัติจริง ๆ นั้น จะต้องเปิดใจและ ลองปฏิบัติซึ่งความรู้ที่เป็นปัจจัยเสริมที่จะช่วยให้เกษตรกรเข้าใจและปฏิบัติ เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ได้อย่างถูกต้อง มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญ ดาวเรือง (2559) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ ในอำเภอสังขละบุรี นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ซึ่งผลคือ เกษตรกรเกิดการ ยอมรับทางด้านความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับน้อยหรือปฏิเสธการยอมรับ 2. ผู้ตอบ แบบสอบถาม มีทัศนคติของการทำเกษตรอินทรีย์สอดคล้องกับการยอมรับเกษตรอินทรีย์ของ เกษตรกรทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จจึงทำให้กล้าเสี่ยงกับ ปัญหาโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ โดยถ้าแก้ไขปัญหานั้นผ่านพ้นไปได้จะทำให้ต้นทุนการผลิต ของชาวนานั้นลดลงซึ่งการทำเกษตร อินทรีย์ก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ค่าใช้จ่ายในการใช้ สารเคมีที่ลดลงซึ่งจะทำให้ต้นทุนต่ำลง ซึ่งในสถานะ เศรษฐกิจในปัจจุบันถ้ามีต้นทุนในการผลิตต่ำ แต่มีผลผลิตมากขึ้นนั้นก็ทำให้เราได้เปรียบกับคู่แข่งซึ่งสามารถไป แข่งขันในตลาดได้เช่นกัน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ รอดลอย (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต การ รับรู้ข่าวสาร และทัศนคติ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคผักออร์แกนิก ของผู้บริโภคในเขต จังหวัดนนทบุรี ซึ่งคือผลทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับในการบริโภค ผักออร์แกนิกของ ประชากรในเขตจังหวัดนนทบุรี 3. ผู้ตอบแบบสอบถามมีการยอมรับเกษตรอินทรีย์ โดยรวมอยู่ใน ระดับที่มาก ซึ่งข้อที่มาก ที่สุดคือ พัฒนาระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองในเรื่องของปุ๋ยอินทรีย์และ ธาตุอาหารภายในฟาร์ม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาคือ ปรับปรุงระบบการผลิตตามแนวทาง เกษตรผสมผสาน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และลำดับน้อยที่สุดคือ ควบคุมโรค แมลงและศัตรูพืช ด้วยวิธีผสมผสานโดยไม่ใช้สารเคมี กล่าวคือ เกษตรกรมีความต้องการที่จะทำเกษตรแบบพึ่งพา ตนเองและการจัดการการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการทำเกษตรแบบผสมผสานในเรื่องของปุ๋ยเคมี และธาตุอาหารต่าง ๆ เพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมีและช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรมากขึ้น เป็นการเรียนรู้และพัฒนาปรับปรุงการทำเกษตรอย่างต่อเนื่อง จากทัศนคติที่ต้องการความปลอดภัย และการลดค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีและการกำจัดศัตรูพืช

ศักรินทร์ นันทะจันทร์ (2550,น.67) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการใช้เทคโนโลยีชีวภาพของหมอดินอาสาในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการใช้เทคโนโลยีชีวภาพของประชากรที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีปัจจัยด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคโนโลยี ได้แก่ ความคิดเห็นด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ

7.13 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ธนันท์ สนสาขา(2560,น.84) ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ประเด็น คือ ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การสนับสนุนไม่เพียงพอ การสนับสนุนไม่ตรงตามความต้องการ การแจ้งข้อมูลข่าวสารไม่ต่อเนื่อง และการให้คำแนะนำให้ความรู้ไม่ชัดเจน

สรุปจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูก ผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ภาคการเกษตร จำนวนแรงงานทำการเกษตร การถือครองที่ดินทางการเกษตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แหล่งความรู้ ความรู้ ความคิดเห็น การยอมรับ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดกรอบแนวคิด การศึกษาการวิจัย คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 4 การยอมรับรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม การศึกษาในครั้งนี้จะใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจตามระเบียบวิธีการวิจัย รายละเอียดมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 110 ราย ที่เข้าร่วมโครงการเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ปี 2563 (สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม,2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (1973) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามสูตร ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัด

นครปฐมจำนวน 110 ราย

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ = 0.05

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5 % จะได้ขนาดของกลุ่มประชากรดังนี้

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง } n = \frac{110}{1+110 (0.05)^2}$$

$$n = 86.27$$

ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 86 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด สร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้จากการประกอบอาชีพ ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ ลักษณะการถือครองพื้นที่ จำนวนแรงงานในครอบครัว รายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ การฝึกอบรม การได้รับข่าวสาร สถานที่จำหน่าย

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบ รู้หรือไม่รู้ เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน สามารถใช้สารเคมีสังเคราะห์ทางเกษตร การป้องกัน/ไล่แมลง ไม่มีการใช้สารเคมีโดยเด็ดขาด เพื่อวัดสภาพความรู้ของเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดน้ำหนักการประเมิน 2 ระดับ ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง มีความรู้

คะแนน 0 หมายถึง ไม่มีความรู้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ช่องทางการรับรู้เรื่องการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม โดยให้แสดงความคิดเห็นว่าแต่ละประเด็นดังกล่าวมีระดับความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยใช้มาตราวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วยในระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยในระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

ตอนที่ 4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม การยอมรับเพื่อรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม แบ่งเป็นการยอมรับเชิงเนื้อหา (ทฤษฎี) และการยอมรับเชิงปฏิบัติ เกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการสู่ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบ

มีส่วนร่วม ประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบ ปฏิบัติได้ กับ ปฏิบัติไม่ได้ ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดน้ำหนักการประเมิน 2 ระดับ ดังนี้

การยอมรับเชิงเนื้อหา

คะแนน 1 หมายถึง	เห็นด้วย
คะแนน 0 หมายถึง	ไม่เห็นด้วย

การยอมรับเชิงปฏิบัติ

คะแนน 1 หมายถึง	ปฏิบัติได้
คะแนน 0 หมายถึง	ไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ลักษณะของคำถามของปัญหาเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด ข้อเสนอแนะลักษณะของคำถามเป็นปลายเปิด โดยให้แสดงความคิดเห็นว่าแต่ละประเด็นดังกล่าวมีระดับความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยใช้มาตราวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับของปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
ระดับของปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ระดับของปัญหาปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
ระดับของปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
ระดับของปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

ส่วนข้อเสนอแนะเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้โดยเสรี (Free response)

2.2 การสร้างและตรวจสอบเครื่องเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ สำหรับแบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม เพื่อรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย
- 2) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว และนำไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โครงสร้างคำถาม – คำตอบ และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนมีความสมบูรณ์

2.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบความตรง (Validity) เพื่อตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามความต้องการและครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ โดยนำแบบสัมภาษณ์สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ทำการวิจัยจำนวน 3 ท่าน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยการหาค่า IOC มีการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

- ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ผลการหาค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเที่ยงตรงใช้ได้

การตรวจสอบความเที่ยงของข้อมูล (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจริง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความถูกต้อง ความชัดเจนในคำถาม-คำตอบของเครื่องมือในด้านต่างๆ เช่น ความแม่นยำ และความตรงของคำถามในสภาพพื้นที่จริง ความสะดวกในการใช้เครื่องมือและความสามารถในการใช้เครื่องมือ แล้วนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาทดสอบค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง ตามหลักวิธีการของ Cronbach's alpha โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยงได้ของแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS เท่ากับ 0.976 และตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.962 โดยตามเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ ซึ่งหมายความว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนี้มีค่าความน่าเชื่อถือได้ และสามารถดำเนินการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม ตามข้อมูลโครงการเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ปี 2563 (สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม, 2563) โดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 86 ราย ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2560, น. 75-77) ดังนี้

3.1 ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยต้องเตรียมการในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การเตรียมตัวผู้สัมภาษณ์ ก่อนออกไปสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจแบบสัมภาษณ์ให้ชัดเจนอีกครั้ง เช่น ทำความเข้าใจวิธีการกรอกแบบสัมภาษณ์ คำจำกัดความต่างๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ และสถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูล เพราะสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาประกอบการพิจารณาคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างได้ว่าจะถูกต้องหรือไม่

3.1.2 กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ ก่อนที่ผู้วิจัยจะออกไปเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้มีการทำหนังสือขอความร่วมมือกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะไปสัมภาษณ์รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์

3.1.3 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้เพื่อการสัมภาษณ์และการเดินทาง เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก เป็นต้น

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ เป็นขั้นที่ผู้สัมภาษณ์ออกไปพบผู้ให้สัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.2.1 แนะนำตัวผู้สัมภาษณ์ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเองว่าเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน และมาทำอะไร เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเอง

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ว่าเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์อย่างไร และผู้ให้สัมภาษณ์นั้นมีความสำคัญอย่างไร เหตุผลที่เลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วนตามที่ผู้เก็บข้อมูลต้องการ

3.2.3 อธิบายประโยชน์ของการวิจัย ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบว่าการวิจัยที่ทำนั้นก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไร และมีผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์อย่างไร เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการให้ข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

3.2.4 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

3.3 ชั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะต้องบันทึกผลการสัมภาษณ์ไปพร้อมกัน หรือคำถามบางคำถาม ผู้สัมภาษณ์อาจจะต้องกลับมาบันทึกในภายหลัง ซึ่งการบันทึกผลการสัมภาษณ์มีหลักการปฏิบัติดังนี้

3.3.1 ควรบันทึกผลทันทีระหว่างสัมภาษณ์ หรือหลังการสัมภาษณ์เสร็จใหม่ๆ ไม่ควรทิ้งไว้นานจะทำให้ผู้สัมภาษณ์หลงหรือลืม และได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้

3.3.2 ถ้าคำถามเป็นแบบปลายปิด ควรบันทึกผลทันทีตามข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์นั้น

3.3.3 ถ้าคำถามเป็นแบบปลายเปิด อาจบันทึกถ้อยคำเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ทั้งหมด แต่ถ้าคำตอบยาวมากควรบันทึกเฉพาะเนื้อหาสาระที่ต้องการ และใช้ภาษาที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ

3.3.4 ควรบันทึกตามความเป็นจริงอย่ามีอคติ หรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้สัมภาษณ์เข้าไป เพราะจะทำให้ผลการวิจัยนั้นคลาดเคลื่อนได้

3.3.5 อย่าเว้นคำถามให้ว่างไว้โดยไม่มีกรบันทึก ถ้าไม่มีคำตอบต้องบันทึกลงไปว่าเพราะเหตุใด

3.4 ชั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ เป็นขั้นสุดท้ายของการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรปฏิบัติดังนี้

3.4.1 ทบทวนความถูกต้องและเชื่อได้ของข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งผู้สัมภาษณ์อาจจะทบทวนก่อนจัดการสัมภาษณ์

3.4.2 กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ หลังจากสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ที่ให้ความร่วมมือ โดยการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และย้ำถึงความสำเร็จของการได้รับข้อมูลนั้น เพื่อให้เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์มีความภาคภูมิใจและสบายใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ นำมาทำการวิเคราะห์ หาค่าสถิติต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

4.2 ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้ และขั้นตอนกระบวนการด้านการทำเกษตรอินทรีย์สู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จำนวน 15 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการให้คะแนนและแปลความหมาย มีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนนโดยสเกลอันตรภาคชั้น (Interval scale) จำนวน 15 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{15 - 1}{5} \\ &= 3 \end{aligned}$$

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

ระดับความรู้น้อย	มีคะแนน	1 – 5
ระดับความรู้ปานกลาง	มีคะแนน	6 – 10
ระดับความรู้มาก	มีคะแนน	11 – 15

4.3 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) และการจัดอันดับ การแปลความหมายระดับความสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00
ระดับการปฏิบัติมาก	มีคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	มีคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40
ระดับการปฏิบัติน้อย	มีคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80

4.4 ตอนที่ 4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

แบ่งเป็นการยอมรับเชิงเนื้อหา (ทฤษฎี) กับการยอมรับเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการให้คะแนนและแปลความหมาย มีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนนโดยสเกลอันตรภาคชั้น (Interval scale) จำนวน 15 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{15 - 1}{5} \\ &= 3 \end{aligned}$$

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

ระดับการยอมรับน้อย	มีคะแนน	1 – 5
ระดับการยอมรับปานกลาง	มีคะแนน	6 – 10
ระดับการยอมรับมาก	มีคะแนน	11 – 15

4.5 ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) และการจัดอันดับ การแปลความหมายระดับความสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจ ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ขนาดชั้น} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

ระดับปัญหามากที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00
ระดับปัญหามาก	มีคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20
ระดับปัญหาปานกลาง	มีคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40
ระดับปัญหาน้อย	มีคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60
ระดับปัญหาน้อยที่สุด	มีคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80

ข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้โดยเสรี (free response) และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของ เกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แบ่งการ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมี ส่วนร่วม

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

การศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ใน จังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้จากการประกอบอาชีพ ประสบการณ์ ในการปลูกผักอินทรีย์ พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ ลักษณะการถือครองพื้นที่ จำนวนแรงงานใน ครอบครัว รายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ การฝึกอบรม การได้รับข่าวสาร สถานที่จำหน่ายผล การ วิเคราะห์ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 4.1 เพศ

n=86		
ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	40	46.5
หญิง	46	53.5

จากตารางที่ 4.1 แสดง เพศ ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษพบว่า เกษตรกรร้อยละ 53.5 เป็นเพศหญิง และเกษตรกรร้อยละ 46.5 เป็นเพศชาย

ตารางที่ 4.2 อายุ

n=86		
ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
น้อยกว่า 46	14	16.5
47 - 55 ปี	25	45.6
56 - 65 ปี	41	93.4
มากกว่า 67	6	7.1
Min =30 Max =73 Mean =54.73 S.D=8.709		

จากตารางที่ 4.2 แสดง เพศ ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

อายุ จากการศึกษพบว่า เกษตรกรร้อยละ 93.4 มีอายุระหว่าง 56 – 65 ปี รองลงมา ร้อยละ 45.6 มีอายุระหว่าง 47 - 55 ปี และร้อยละ 16.5 มีอายุน้อยกว่า 46 ปี โดยมีเกษตรกร และมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 7.1 มีอายุมากกว่า 67 ปี เกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 30 ปี อายุสูงสุด 73 ปี มีอายุเฉลี่ย 54.73 ปี และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.709

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษา

n=86

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	21	24.4
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	16	18.6
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า/ปวช.	23	26.7
ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปวส.	2	2.3
ระดับปริญญาตรี	24	27.9

จากตารางที่ 4.3 แสดง ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 27.9 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 26.7 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า/ปวช. ร้อยละ 24.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 18.6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเกษตรกรส่วนน้อย ร้อยละ 2.3 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปวส.

ตารางที่ 4.4 อาชีพหลัก

n=86

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพหลัก		
เกษตรกร	86	100

จากตารางที่ 4.4 แสดง อาชีพหลักของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม สรุปได้ดังนี้

อาชีพหลักของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ประกอบอาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.5 รายได้จากการประกอบอาชีพ

n=86

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้จากการประกอบอาชีพ		
5.1 รายได้จากการปลูกผักอินทรีย์		
น้อยกว่า 3,000	3	3.5
3,000 – 15,000	58	67.7
มากกว่า 15,000	25	29.2
Min =1,000 Max =100,000 Mean =14,605.81		
S.D=14607.310		
5.2 รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น		
น้อยกว่า 3,000	-	0.0
3,000 – 8,000	3	3.5
มากกว่า 8,000	2	2.3
Min =3,000 Max =10,000 Mean =6,800.00		
S.D=3563.706		

จากตารางที่ 4.5 รายได้จากการประกอบอาชีพ 5.1 จากการปลูกผักอินทรีย์ 5.2 จากการประกอบอาชีพอื่น สรุปได้ดังนี้

5.1 รายได้จากการปลูกผักอินทรีย์ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 67.7 มีรายได้จากการปลูกผักอินทรีย์ 3,000 – 15,000 บาท/เดือน รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 29.2 มีรายได้จากการปลูกผักอินทรีย์ มากกว่า 15,000 บาท/เดือน และมีเกษตรกรร้อยละ 3.5 มีรายได้จากการปลูกผักอินทรีย์ น้อยกว่า 3,000 บาท/เดือน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกผักอินทรีย์ ต่ำสุด 1,000 บาท/เดือน เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกผักอินทรีย์ สูงสุด 100,000 บาท/เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยรายได้จากการปลูกผักอินทรีย์ 14,605.81 บาท/เดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14607.310

5.2 รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 3.5 มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น 3,000 บาท – 8,000 บาท/เดือน รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 2.3 มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น มากกว่า 8,000 บาท/เดือน ตามลำดับ โดยเกษตรกร มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ต่ำสุด 3,000 บาท/เดือน เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น สูงสุด

10,000 บาท/เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ต่อปี 6,800.00 บาท และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3563.706

ตารางที่ 4.6 ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์

n=86

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
6. ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี	2	2.4
3 - 4	25	29.1
5 - 6	35	40.7
7 - 8	20	23.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 9 ปี	4	4.7
Min = 1 Max = 10 Mean = 5.52 SD = 1.852		

จากตารางที่ 4.6 ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ สรุปได้ดังนี้

ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.7 มีประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ อยู่ในช่วง 5 - 6 ปี รองลงมาร้อยละ 29.1 มีประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ 3 - 4 ปี มีเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ มากกว่า 9 ปี ร้อยละ 4.7 และมีเกษตรกรส่วนน้อยร้อยละ 2.4 มีระยะเวลาในการปลูกผักอินทรีย์ น้อยกว่า 2 ปี ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 10 ปี มีประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ เฉลี่ย 5.52 ปี และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.852

ตารางที่ 4.7 พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์

n=86

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
7. พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ไร่	2	2.4
3 - 6	25	2.9
7 - 12	35	40.7
15 - 30	20	32.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 30 ไร่	4	4.7
Min = 1 Max = 36 Mean = 5.59 SD = 6.214		

จากตารางที่ 4.7 พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์สรุปได้ดังนี้

พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.7 มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ทั้งหมด 7 - 12 ไร่ รองลงมา มีเกษตรกรร้อยละ 32.2 มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ 15 - 30 ไร่ มีเกษตรกรร้อยละ 2.9 มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์ 3 - 6 ไร่ มีเกษตรกรร้อยละ 2.4 มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์น้อยกว่า 2 ไร่ และมีเกษตรกรร้อยละ 4.7 มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์มากกว่า 30 ไร่ ตามลำดับ โดยมีเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์น้อยสุด 1 ไร่ เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์มากที่สุด 36 ไร่ โดยมีค่าเฉลี่ยพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์คือ 5.59 ไร่ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.214

ตารางที่ 4.8 ลักษณะการถือครองพื้นที่

n=86		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
8. ลักษณะการถือครองพื้นที่		
8.1 ของตนเอง	86	100.0
8.2 เช่า	-	-

จากตารางที่ 4.8 ลักษณะการถือครองพื้นที่ สรุปได้ดังนี้

ลักษณะการถือครองพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีลักษณะการถือครองพื้นที่ เป็นของตนเอง

ตารางที่ 4.9 จำนวนแรงงานในครอบครัว

n=86		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
9. จำนวนแรงงานในครอบครัว		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 2	19	22.1
3 - 4	40	46.5
5 - 6	23	26.7
มากกว่า หรือเท่ากับ 7	4	4.6
Min = 1 Max = 8 Mean = 3.80 SD= 1.494		

จากตารางที่ 4.9 จำนวนแรงงานในครอบครัว สรุปได้ดังนี้

จำนวนแรงงานในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 46.5 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 3 – 4 คน รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 26.7 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 5 - 6 คน เกษตรกรร้อยละ 22.1 มีจำนวนแรงงานในครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน เกษตรกรร้อยละ 4.6 มากกว่าหรือเท่ากับ 7 คน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนน้อยสุด 1 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนมากที่สุด 8 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.80 คน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.494

ตารางที่ 4.10 รายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์

n=86		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
10. รายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์		
น้อยกว่า 1,400	27	31.8
1,450 – 4,200	34	40.0
มากกว่า 4,300	25	29.5
Min = 300 Max = 32,000 Mean = 3,280.87 SD = 3897.669		

จากตารางที่ 4.9 รายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ สรุปได้ดังนี้

รายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.0 มีรายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ 1,450 – 4,200 บาท/เดือน รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 31.8 มีรายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,400 บาท/เดือน และมีเกษตรกรร้อยละ 29.5 มีรายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ มากกว่าหรือเท่ากับ 4,300 บาท/เดือน ตามลำดับ โดยเกษตรกรที่มีรายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ ต่ำสุด 300 บาท/เดือน และมีเกษตรกรที่มีรายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ สูงสุด 32,000 บาท/เดือน โดยมีค่าเฉลี่ยรายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์ 3,280.87 บาท/เดือน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3897.669

ตารางที่ 4.11 เคยเข้ารับการอบรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

n=86

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
11. การเข้ารับการฝึกอบรม		
ไม่ได้รับ	-	-
ได้รับ	86	100.0

จากตารางที่ 4.11 เคยเข้ารับการอบรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

เคยเข้ารับการฝึกอบรม จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 เคยเข้ารับการฝึกอบรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.12 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

n=86

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
12. การได้รับข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ได้รับ		
- เอกสาร/ใบปลิวต่างๆ	1	1.2
- อินเทอร์เน็ต	2	2.3
- เกษตรกรรายอื่นๆ	44	51.2
- เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน/เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	86	100.0

จากตารางที่ 4.12 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

การได้รับข่าวสาร จากการศึกษาพบว่า จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ได้รับข่าวสารจาก เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน/เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมาคือเกษตรกร ร้อยละ 51.2 ได้รับข่าวสารจาก เกษตรกรรายอื่นๆ ร้อยละ 2.3 ที่ได้รับข่าวสารจาก อินเทอร์เน็ตและ ร้อยละ 1.2 ที่ได้รับข่าวสารจาก เอกสาร/ใบปลิวต่างๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 สถานที่จำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

n=86

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
13. สถานที่จำหน่าย		
ตลาดสุขใจ	18	20.9
คิคมี่ฟาร์ม	4	4.7
โรงพยาบาลนครปฐม	10	11.6
มหาวิทยาลัยศิลปากร	12	14.0
วัดใหม่ปิ่นเกล้า	5	5.8
ตลาดออนไลน์	7	8.1
จำหน่ายหน้าฟาร์ม	38	44.2
ส่งบริษัท	24	27.9

จากตารางที่ 4.13 สถานที่จำหน่าย สรุปได้ดังนี้

สถานที่จำหน่าย (ใช้ คือ สถานที่ที่เกษตรกรนำสินค้าไปจำหน่าย) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 44.2 จำหน่ายหน้าฟาร์ม ร้อยละ 27.9 ส่งบริษัท ร้อยละ 20.9 ขายที่ตลาดสุขใจ ร้อยละ 14.0 ขายที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ร้อยละ 11.6 ขายที่โรงพยาบาลนครปฐม ร้อยละ 8.1 ขายตลาดออนไลน์ ร้อยละ 5.8 ขายที่วัดใหม่ปิ่นเกล้า และ ร้อยละ 4.7 ขายที่คิคมี่ฟาร์ม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ความคุ้มค่าของสถานที่จำหน่าย

n=86

สถานที่จำหน่าย	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่า					X (S.D.)	อันดับ
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ตลาดสุขใจ	-	-	1	9	8	4.39	3
	0		(1.2)	(10.5)	(9.3)	(0.608)	
คิคมี่ฟาร์ม	-	-	-	2	2	4.50	1
	0	0	0	(2.3)	(2.3)	(0.577)	

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=86

สถานที่จำหน่าย	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคุ้มค่า					X (S.D.)	อันดับ
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
โรงพยาบาลนครปฐม	- 0	- 0	- 0	7 (8.1)	3 (3.5)	4.30 (0.483)	5
มหาวิทยาลัยศิลปากร	- 0	- 0	1 (1.2)	6 (7.0)	5 (5.8)	4.33 (0.651)	4
วัดใหม่ปิ่นเกลียว	- 0	- 0	- 0	4 (4.7)	1 (1.2)	4.20 (0.447)	6
ตลาดออนไลน์	- 0	- 0	2 (2.3)	- 0	5 (5.8)	4.43 (0.976)	2
จำหน่ายหน้าฟาร์ม	- 0	- 0	6 (7.0)	24 (27.9)	8 (9.3)	4.05 (0.613)	7
ส่งบริษัท	- 0	3 (3.5)	2 (2.3)	10 (11.6)	12 (14.0)	4.04 (1.255)	8

จากตารางที่ 4.14 ความคุ้มค่าของสถานที่จำหน่าย สรุปได้ดังนี้

ความคุ้มค่าของสถานที่จำหน่าย จากการศึกษาพบว่า สถานที่จำหน่ายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ที่มีระดับความคุ้มค่า เป็นลำดับแรก ได้แก่ จำหน่ายที่คิคมี่ฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.50) จำหน่ายตลาดออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.43) จำหน่ายที่ตลาดสุขใจ (ค่าเฉลี่ย 4.39) จำหน่ายที่มหาวิทยาลัยศิลปากร (ค่าเฉลี่ย 4.33) จำหน่ายโรงพยาบาลนครปฐม (ค่าเฉลี่ย 4.30) จำหน่ายวัดใหม่ปิ่นเกลียว (ค่าเฉลี่ย 4.20) จำหน่ายหน้าฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.05) และส่งบริษัท (ค่าเฉลี่ย 4.04) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

- ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS	
		ถูก จำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
n=86			
ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์			
1. การใช้น้ำหมักและฮอร์โมน			
- การทำเกษตรอินทรีย์สามารถใช้น้ำหมักและฮอร์โมนได้ทุกชนิด	ผิด	84 (97.7)	3
<u>เฉลย</u> การทำเกษตรอินทรีย์สามารถใช้น้ำหมักได้ แต่ไม่สามารถใช้ฮอร์โมนได้ทุกชนิด			
2. การใช้สารสังเคราะห์			
- สามารถใช้สารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าหญ้า และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชควบคู่กับการใช้สารอินทรีย์	ผิด	84 (97.7)	3
<u>เฉลย</u> ไม่สามารถใช้สารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตรทุกชนิดควบคู่กับการใช้สารอินทรีย์			

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	คำเฉลย	ระดับความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS	
		ถูก จำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
n=86			
3. การปลูกพืชหมุนเวียน			
- ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้พืชมีความแข็งแรงต้านทานต่อโรคและแมลง	ถูก	86 (100)	1
4. การใช้เมล็ดพันธุ์			
- การทำเกษตรอินทรีย์สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ที่คัดแต่งพันธุ์กรรมได้	ผิด	76 (88.4)	4
<u>เฉลย</u> ห้ามใช้เมล็ดพันธุ์ที่คัดแต่งพันธุ์กรรม			
5. การปรับปรุงบำรุงดิน			
- ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด โดยปราศจากสารเคมี	ถูก	85 (98.8)	2
6. ต้นทุนการผลิต			
- การผลิตเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าทำเกษตรทั่วไป	ผิด	55 (64)	6
<u>เฉลย</u> การผลิตเกษตรอินทรีย์ใช้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าทำเกษตรทั่วไป เนื่องจากไม่ต้องใช้สารเคมีใดๆ ใช้กระบวนการผลิตจากธรรมชาติ			
7. พื้นที่ปลอดสารเคมี			
- การทำเกษตรอินทรีย์พื้นที่ต้องปลอดสารเคมีอย่างน้อย 3 ปี	ถูก	66 (76.7)	5
8. การแยกภาชนะและสถานที่เก็บ			
- ผลผลิตพืชอินทรีย์ที่เก็บเกี่ยวแล้วควรแยกภาชนะและสถานที่เก็บจากผลผลิตพืชที่ใช้สารเคมี	ถูก	86 (100)	1

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS	
		ถูกจำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
n=86			
ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม			
9. การรวมกลุ่ม			
- ต้องมีการรวมกลุ่มเกษตรกร จำนวน 5 รายขึ้นไป	ถูก	83 (96.5)	3
10. การตรวจรับรองมาตรฐาน			
- การตรวจรับรองเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ในระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองจากภายนอกเท่านั้น	ถูก	78 (90.7)	5
11. หลักการพื้นฐานของ PGS			
- ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องความไว้วางใจ ความโปร่งใส กระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความสัมพันธ์ในแนวราบ	ถูก	86 (100)	1
12. การควบคุมภายในกลุ่ม			
- ระบบ PGS ต้องมีการทำระบบควบคุมภายใน เช่น โครงสร้างกลุ่ม ทะเบียนสมาชิก แผนผังฟาร์ม คู่มือการผลิต กฎระเบียบ และบทลงโทษ ที่เน้นการควบคุมกันเองของสมาชิกกลุ่มเป็นหลัก	ถูก	(85) 98.8	2
13. การจำหน่ายผลผลิต (หลังผ่านการรับรอง)			
- เกษตรกรที่ผลผลิตผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม แล้ว สามารถแยกจำหน่ายผลผลิตนั้น ๆ แบบค้าปลีก หรือรวมกลุ่มจำหน่ายแบบค้าส่งก็ได้	ถูก	82 (95.3)	4
14. การใช้สัญลักษณ์ PGS			
- เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS สามารถใช้สัญลักษณ์ PGS ติดที่บรรจุภัณฑ์ผลผลิตนั้น ๆ ได้	ถูก	85 (98.8)	2

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS	
		ถูกจำนวน (ร้อยละ)	อันดับ
n=86			
15. การสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค			
- การทำเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับต่อผู้บริโภคมากขึ้น	ถูก	86 (100)	1

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นถึงระดับความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.00 มีความรู้เรื่อง การปลูกพืชหมุนเวียน การแยกภาชนะและสถานที่เก็บ รองลงมา ร้อยละ 98.8 มีความรู้เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน ร้อยละ 97.7 มีความรู้ในเรื่อง การใช้น้ำหมักและฮอร์โมน การใช้สารสังเคราะห์ ร้อยละ 88.4 มีความรู้ในเรื่อง การใช้เมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 76.7 มีความรู้ในเรื่อง พื้นที่ปลอดภัย และร้อยละ 64.0 มีความรู้ในเรื่อง ต้นทุนการผลิต ตามลำดับ

ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีความรู้ในเรื่อง หลักการพื้นฐานของPGS การสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค รองลงมา ร้อยละ 98.8 มีความรู้ในเรื่อง การควบคุมภายในกลุ่ม การใช้สัญลักษณ์ PGS ร้อยละ 96.5 มีความรู้ในเรื่อง การรวมกลุ่ม ร้อยละ 95.3 มีความรู้ในเรื่อง การจำหน่ายผลผลิต (หลังผ่านการรับรอง) และร้อยละ 90.7 ความรู้ในเรื่อง การตรวจรับรองมาตรฐาน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ระดับความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

n = 86

ช่วงคะแนน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
(1-5 คะแนน) ระดับความรู้น้อย	-	-
(6-10 คะแนน) ระดับความรู้ปานกลาง	1	1.2
(11-15 คะแนน) ระดับความรู้มาก	85	98.8
Min = 10 Max = 15 Mean = 14.02 SD = 1.073		

จากตารางที่ 4.16 แสดงระดับความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

ระดับความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า เมื่อนำผลคะแนนของเกษตรกรมาพิจารณา โดยแบ่งตามช่วงคะแนน ต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้ เกษตรกรร้อยละ 98.8 มีความรู้ในระดับความรู้มาก รองลงมา เกษตรกรร้อยละ 1.2 มีความรู้ในระดับความรู้ปานกลาง ตามลำดับ โดยมีคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน สูงสุด 15 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 14.02 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.073 แปลความหมายได้ว่าเกษตรกรมีความรู้ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และเจ้าหน้าที่ ปรากฏดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อเกษตรกร ผู้บริโภคและเจ้าหน้าที่

n = 86

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองแบบมีส่วนร่วม					X (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1. การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อเกษตรกร						4.05 (0.47258)	มาก	
1.1 คุณภาพชีวิต - การทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมจะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เช่น สุขภาพ และรายได้ที่เพิ่มขึ้น	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (11.6)	61 (70.9)	15 (17.4)	4.06 (0.539)	มาก	6
1.2 ขั้นตอน กระบวนการ - การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอน กระบวนการที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	0 (0.0)	5 (5.8)	22 (25.6)	51 (59.3)	8 (9.3)	3.72 (0.714)	มาก	9
1.3 การยอมรับของผู้บริโภค - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จะทำให้ผลผลิตของท่านเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคมากขึ้น	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (11.6)	61 (70.9)	15 (17.4)	4.06 (0.539)	มาก	6
1.4 การรวมกลุ่ม - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มกับเกษตรกรรายอื่น	0 (0.0)	1 (1.2)	16 (18.6)	60 (69.8)	9 (10.5)	3.90 (0.575)	มาก	8
1.5 การตลาด - การทำเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีตลาดรองรับมากขึ้น	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (12.8)	60 (68.8)	15 (17.4)	4.05 (0.551)	มาก	7

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

n = 86

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองแบบมีส่วนร่วม					X (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
2. การรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม มีผลต่อผู้บริโภค						4.05 (0.47258)	มาก	
2.1 ช่องทางสื่อสาร	0	0	9	58	19	4.12	มาก	3
- การรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ทำให้มีช่องทางสื่อสาร กับเกษตรกรมากขึ้น	(0.0)	(0.0)	(10.5)	(67.4)	(22.1)	(0.562)		
2.2 สุขภาพ	0	0	6	50	30	4.28	มาก	1
- การเข้าสู่การรับรอง มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ แบบมีส่วนร่วมทำให้ สุขภาพดี ปลอดภัยจาก สารเคมี	(0.0)	(0.0)	(7.0)	(58.1)	(34.9)	(0.587)	ที่สุด	
2.3 ความเชื่อมั่น	0	0	6	59	30	4.17	มาก	2
- การรับรองมาตรฐานเกษตร อินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ทำให้ ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นผลผลิต ของเกษตรกรมากขึ้น	(0.0)	(0.0)	(7.0)	(68.6)	(24.4)	(0.536)		
3. การรับรองมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม มีผลต่อเจ้าหน้าที่						4.05 (0.47258)	มาก	
3.1 การทำงานร่วมกัน	0	0	8	64	14	4.07	มาก	5
- การรับรองมาตรฐานเกษตร อินทรีย์แบบมีส่วนร่วมได้การ ทำงานร่วมกัน ระหว่าง เกษตรกรและผู้บริโภค	(0.0)	(0.0)	(9.3)	(74.4)	(16.3)	(0.504)		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

n = 86

ประเด็น	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองแบบมีส่วนร่วม					X (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
3.2 กลุ่มต้นแบบ	0	0	10	59	17	4.08	มาก	4
- การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมทำให้มีกลุ่มต้นแบบในการพัฒนาต่อไป	(0.0)	(0.0)	(11.6)	(68.6)	(19.8)	(0.558)		
3.3 การพัฒนา								
- การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมจะทำให้มีกลุ่มที่สามารถพัฒนาต่อได้ชัดเจน	0	0	8	63	15	4.08	มาก	4
	(0.0)	(0.0)	(9.3)	(73.3)	(17.4)	(0.514)		

จากตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อเกษตรกร ต่อผู้บริโภค และ ต่อเจ้าหน้าที่ สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ต่อเกษตรกรในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ คุณภาพชีวิต (ค่าเฉลี่ย 4.06) การยอมรับของผู้บริโภค (ค่าเฉลี่ย 4.06) การตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.05) การรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.90) และขั้นตอนกระบวนการ (ค่าเฉลี่ย 3.72) ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อผู้บริโภค จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมผู้บริโภค ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ สุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.28) และในระดับมากจำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย 4.17) และช่องทางสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 4.12) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อเจ้าหน้าที่ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ต่อเจ้าหน้าที่ ในระดับมาก ทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มต้นแบบ (ค่าเฉลี่ย 4.08) การพัฒนากลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.08) และการทำงานร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 4.07) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

4.1 การยอมรับเชิงเนื้อหา ได้แก่ แหล่งพักน้ำ พื้นที่ แปลงเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชหมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน การรวมกลุ่ม ภาชนะและสถานที่เก็บ การใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้เครื่องจักรกล การใช้สารสังเคราะห์ การประชุมกลุ่ม การเผาตอซัง กฎกติกากลุ่ม การใช้บรรจุภัณฑ์ การปลูกพืชคู่ขนาน ปรากฏดังตาราง 4.18

ตารางที่ 4.18 การเห็นด้วยกับข้อกำหนดเชิงเนื้อหา

ประเด็น	การเห็นด้วยกับข้อกำหนด		อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	
n = 86			
1.เห็นด้วยกับข้อกำหนดการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม			
4.1 แหล่งพักน้ำ	84	97.7	10
4.2 พื้นที่	65	75.6	15
4.3 แปลงเกษตรอินทรีย์	81	94.2	14
4.4 การปลูกพืชหมุนเวียน	85	98.8	5
4.5 การปรับปรุงบำรุงดิน	85	98.8	5
4.6 การรวมกลุ่ม	83	96.5	10
4.7 ภาชนะและสถานที่เก็บ	86	100	1
4.8 การใช้เมล็ดพันธุ์	86	100	1
4.9 การใช้เครื่องจักรกล	85	98.8	5
4.10 การใช้สารสังเคราะห์	85	98.8	5
4.11 การประชุมกลุ่ม	86	100	1
4.12 การเผาตอซัง	84	97.7	10
4.13 กฎกติกากลุ่ม	86	100	1
4.14 การใช้บรรจุภัณฑ์	85	98.8	5
4.15 การปลูกพืชคู่ขนาน	84	97.7	10

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นถึง การเห็นด้วยกับข้อกำหนดเชิงเนื้อหา การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม สรุปได้นี้

การยอมรับเชิงเนื้อหา จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อกำหนดเชิงเนื้อหาในแต่ละประเด็นดังนี้ ร้อยละ 100.0 และเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ การยอมรับด้านภาชนะและสถานที่เก็บ การใช้เมล็ดพันธุ์ การประชุมกลุ่ม และกฎกติากลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 98.8 ยอมรับด้านการปลูกพืชหมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้เครื่องจักรกล การใช้สารสังเคราะห์ และการใช้บรรจุภัณฑ์ ร้อยละ 97.7 การยอมรับด้านแหล่งพักน้ำ การรวมกลุ่ม การเผาตอซัง และการปลูกพืชคู่ขนาน ร้อยละ 94.2 การยอมรับด้านแปลงเกษตรอินทรีย์ และ ร้อยละ 75.6 การยอมรับด้านพื้นที่ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ระดับการยอมรับเชิงเนื้อหาการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

n = 86		
ช่วงคะแนน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
(1-5 คะแนน) ระดับการยอมรับน้อย	-	-
(6-10 คะแนน) ระดับการยอมรับปานกลาง	1	1.2
(11-15 คะแนน) ระดับการยอมรับมาก	85	98.8
Min = 9 Max = 15 Mean = 14.59 SD = 0.950		

จากตารางที่ 4.19 ระดับการยอมรับเชิงเนื้อหาการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

ระดับการยอมรับเชิงเนื้อหาการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม เกษตรกรยอมรับเชิงเนื้อหาในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 14.59 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ร้อยละ 98.8 ยอมรับในระดับยอมรับมาก และ ร้อยละ 1.2 ยอมรับในระดับยอมรับปานกลาง

4.2 การยอมรับเชิงปฏิบัติ ได้แก่ แหล่งพักน้ำ พื้นที่ แปลงเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชหมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน การรวมกลุ่ม ภาชนะและสถานที่เก็บ การใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้เครื่องจักรกล การใช้สารสังเคราะห์ การประชุมกลุ่ม การเผาตอซัง กฎกติากลุ่ม การใช้บรรจุภัณฑ์ การปลูกพืชคู่ขนาน ปรากฏดังตาราง 4.20

ตารางที่ 4.20 การเห็นด้วยกับข้อกำหนดเชิงปฏิบัติ

n = 86

ประเด็น	การเห็นด้วยกับข้อกำหนด		อันดับ
	จำนวน	ร้อยละ	
1.เห็นด้วยกับข้อกำหนดการรับรองมาตรฐาน			
เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม			
4.1 แหล่งพักน้ำ	82	95.3	10
4.2 พื้นที่	49	57.0	15
4.3 แปลงเกษตรอินทรีย์	79	91.9	12
4.4 การปลูกพืชหมุนเวียน	86	100	1
4.5 การปรับปรุงบำรุงดิน	86	100	1
4.6 การรวมกลุ่ม	79	91.9	12
4.7 ภาชนะและสถานที่เก็บ	86	100	1
4.8 การใช้เมล็ดพันธุ์	86	98.8	4
4.9 การใช้เครื่องจักรกล	85	98.8	4
4.10 การใช้สารสังเคราะห์	86	98.8	4
4.11 การประชุมกลุ่ม	78	90.7	14
4.12 การเผาตอซัง	81	94.2	11
4.13 กฏกติกากลุ่ม	85	98.8	4
4.14 การใช้บรรจุภัณฑ์	85	98.8	4
4.15 การปลูกพืชคู่ขนาน	84	97.7	9

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นถึง การเห็นด้วยกับข้อกำหนดเชิงปฏิบัติ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

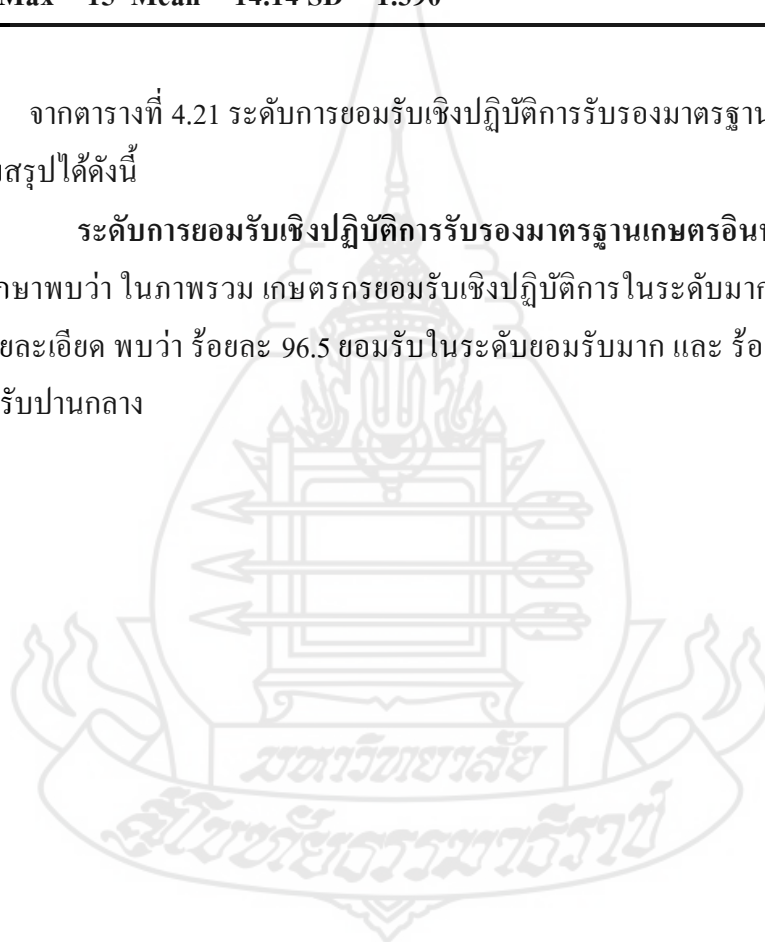
การยอมรับเชิงปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อกำหนดเชิงปฏิบัติร้อยละ 100 และเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ การยอมรับด้านการปลูกพืชหมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน การยอมรับภาชนะและสถานที่เก็บ รองลงมาร้อยละ 98.8 เป็นการยอมรับด้านการใช้เมล็ดพันธุ์ การใช้เครื่องจักรกล การใช้สารสังเคราะห์ กฏกติกากลุ่มและการใช้บรรจุภัณฑ์ ร้อยละ 97.7 การยอมรับด้านการปลูกพืชคู่ขนาน ร้อยละ 95.3 การยอมรับด้านแหล่งพักน้ำ ร้อยละ 94.2 การยอมรับด้านการเผาตอซัง ร้อยละ 91.9 การยอมรับด้านแปลงเกษตรอินทรีย์ การรวมกลุ่ม ร้อยละ 90.7 การยอมรับด้านการประชุมกลุ่ม และร้อยละ 57.0 การยอมรับด้านพื้นที่ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 ระดับการยอมรับเชิงปฏิบัติการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

n = 86		
ช่วงคะแนน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
(1-5 คะแนน) ระดับการยอมรับน้อย	-	-
(6-10 คะแนน) ระดับการยอมรับปานกลาง	3	3.5
(11-15 คะแนน) ระดับการยอมรับมาก	83	96.5
Min = 8 Max = 15 Mean = 14.14 SD = 1.390		

จากตารางที่ 4.21 ระดับการยอมรับเชิงปฏิบัติการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมสรุปได้ดังนี้

ระดับการยอมรับเชิงปฏิบัติการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมจากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม เกษตรกรยอมรับเชิงปฏิบัติการในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 14.14 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ร้อยละ 96.5 ยอมรับในระดับยอมรับมาก และ ร้อยละ 3.5 ยอมรับในระดับยอมรับปานกลาง

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

5.1 ปัญหาการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การรับรองมาตรฐาน การส่งเสริม ปราบกฏดังตารางที่ 4.22 ตารางที่ 4.22 ปัญหา การรับรองมาตรฐาน การส่งเสริม

ประเด็น	ระดับปัญหา					X (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
						n = 86		
1. การรับรองมาตรฐาน						4.05 (0.47258)	มาก	
1.1 กระบวนการ ขั้นตอน	1 (1.2)	50 (58.1)	29 (33.7)	5 (5.8)	1 (1.2)	2.48 (0.681)	น้อย	6
1.2 การรวมกลุ่ม	2 (2.3)	8 (9.3)	54 (62.8)	20 (23.3)	2 (2.3)	3.14 (0.706)	ปานกลาง	5
1.3 การประชุมกลุ่ม	2 (2.3)	2 (2.3)	61 (70.9)	20 (23.3)	1 (1.2)	3.19 (0.604)	ปานกลาง	4
1.4 การป้องกันสารเคมี	0 (0.0)	4 (4.7)	34 (39.5)	44 (51.2)	4 (4.7)	3.56 (0.662)	มาก	3
1.5 ความน่าเชื่อถือของ หน่วยงาน	0 (0.0)	2 (2.3)	18 (20.9)	53 (61.6)	13 (15.1)	3.90 (0.669)	มาก	2
2 การส่งเสริม						4.05 (0.47258)	มาก	
2.1 ความรู้ของเจ้าหน้าที่	1 (1.2)	3 (3.5)	12 (14.0)	50 (58.1)	20 (23.3)	3.99 (0.790)	มาก	1
2.2 เวลาของเจ้าหน้าที่	4 (4.7)	76 (88.4)	4 (4.7)	2 (2.3)	0 (0.0)	2.05 (0.431)	น้อย	7
2.3 นโยบาย	9 (10.5)	69 (80.2)	6 (7.0)	2 (2.3)	0 (0.0)	2.01 (0.520)	น้อย	8

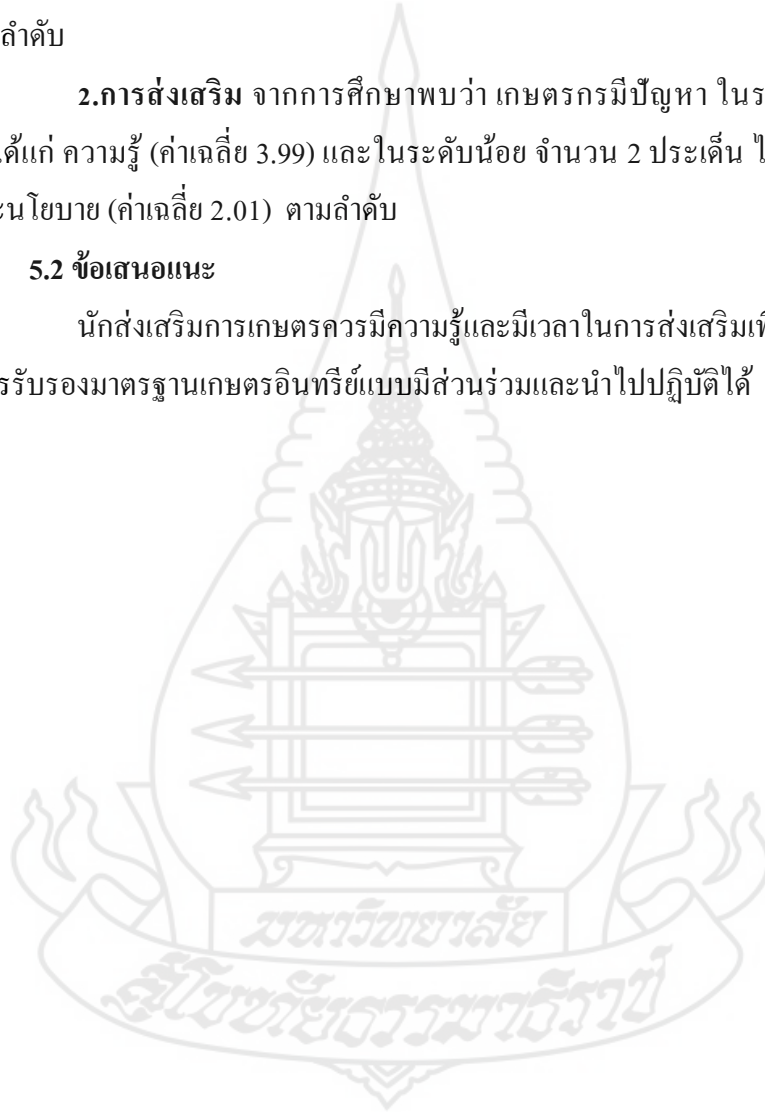
จากตารางที่ 4.22 ปัญหา การรับรองมาตรฐาน การส่งเสริม สรุปได้ดังนี้

1.การรับรองมาตรฐาน จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหา การรับรองมาตรฐาน ในระดับมาก จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 3.90) การประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.56) ปัญหาในระดับปานกลาง จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ การตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.19) การรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.14) และปัญหาในระดับน้อย คือ กระบวนการ ขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 2.48) ตามลำดับ

2.การส่งเสริม จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหา ในระดับมาก จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.99) และในระดับน้อย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ เวลา (ค่าเฉลี่ย 2.05) และนโยบาย (ค่าเฉลี่ย 2.01) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

นักส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้และมีเวลาในการส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมและนำไปปฏิบัติได้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกร ผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม

1.1.2 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

1.1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

1.1.4 เพื่อศึกษาการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

1.1.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้เป็นเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 110 ราย

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา ได้มาจากกาคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 ราย การคัดเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์ในการจัดเก็บข้อมูล มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด และคำถามปลายเปิด และนำเครื่องมือไปทดสอบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาทดสอบค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง ตามหลักวิธีการของ Cronbach's alpha โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.976 และตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.962

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.5 เป็นเพศหญิง เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54.73 ปี ร้อยละ 27.9 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 100.0 ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้จากการประกอบอาชีพเฉลี่ย 14,605.81 บาท/เดือน มีประสบการณ์การปลูกการปลูกผักอินทรีย์เฉลี่ย 5.52 ปี มีพื้นที่ปลูกผักอินทรีย์เฉลี่ย 5.59 ไร่ ร้อยละ 100.0 เป็นที่ของตนเอง มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.80 คน รายจ่ายจากการปลูกผักอินทรีย์เฉลี่ย 3,280.87 บาท/เดือน และร้อยละ 100.0 เคยเข้ารับ การฝึกอบรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ความรู้ของเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยอันดับ 1 ได้แก่ การปลูกพืชหมุนเวียน การแยกภาชนะและสถานที่เก็บ หลักการพื้นฐานแบบมีส่วนร่วม และการสร้างความเชื่อมั่น

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และเจ้าหน้าที่

1.3.4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

การยอมรับเชิงเนื้อหาอยู่ในระดับมาก โดยอันดับ 1 ได้แก่ ภาชนะและสถานที่เก็บ การใช้เมล็ดพันธุ์ การประชุมกลุ่มและกฎ กติกา กลุ่ม ส่วนการยอมรับเชิงปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยอันดับ 1 ได้แก่ การปลูกพืชหมุนเวียน การปรับปรุงบำรุงดิน ภาชนะและสถานที่เก็บ

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การรับรองมาตรฐาน และการส่งเสริม โดยอันดับ 1 คือ ปัญหาความรู้ความเชี่ยวชาญของนักส่งเสริมการเกษตร

1.3.6 ข้อเสนอแนะ

นักส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้และมีเวลาในการส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมและนำไปปฏิบัติได้

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีลักษณะการถือครองที่ดินร้อยละ 100.0 เป็นของตนเอง โดยการมีที่ดินเป็นของตนเองนั้น จะส่งผลให้เกษตรกรยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมง่ายขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีอำนาจในการตัดสินใจ ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบริหารจัดการที่ดินได้อย่างเต็มที่ในการทำเกษตรอินทรีย์ในที่ดินของตนเอง ง่ายกว่าเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สานิต ปิ่นทอง นิรันดร์ ยิ่งยวด วรณิ เนิยมหอม (2564.น.207) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอ บางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ลักษณะการถือครองที่ดินมีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ของเกษตรกรในเชิงบวก นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง จะส่งผลให้การยอมรับ การผลิตมะพร้าวอินทรีย์จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเกษตรกรที่มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งที่ดินถือเป็นพื้นฐานต้นทุนในการผลิต ทำให้เกษตรกรมีความพร้อมในการยอมรับสิ่งใหม่หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการทำการเกษตรที่สามารถได้ผลผลิตที่ยั่งยืนและมีความเหมาะสมกับเกษตรกรมาปรับใช้ในที่ดิน ของตนเองได้ง่าย

กว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร บุญประสงค์ (2555:81-98) พบว่า การถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่ ทั้งนี้ เนื่องมาจากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองมากและมีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง จึงทำให้มีการยอมรับเทคโนโลยี และการยอมรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรเพื่อให้ผลผลิตที่มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และความรู้เรื่องมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเกษตรกรสามารถตอบได้ถูกต้องในภาพรวมพบว่าเกษตรกรมี ความรู้ในระดับความรู้มาก ร้อยละ 98.8 เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำ เกษตรอินทรีย์ มาหลายปีและได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ จากหลาย หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน พร้อมทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายเกษตรกรที่ทำ เกษตรอินทรีย์ด้วยอีก ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญดาว แต่งตั้ง และวสุธิดา นุริตมนต์ (2562.น.48-49) พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการสร้างคุณค่าของการทำเกษตรอินทรีย์ที่มีอิทธิพลต่อ ความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรอินทรีย์สนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ประเทศ ไทย การเปิดรับข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำ เกษตรอินทรีย์ เนื่องจากกลุ่มเกษตรอินทรีย์สนามชัยเขตนั้นมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ดี มีการ เปิดรับและยอมรับความรู้ วิธีการใหม่ๆ เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ จากแหล่งต่างๆ เช่น การสืบค้นจาก สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลที่มีประสบการณ์ การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำความรู้จากข้อมูลข่าวสารที่ได้นั้นมาเป็นแนวทางเพื่อ พัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ให้ประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Parnpech (2016) ที่ได้ศึกษาเรื่องเกษตรอินทรีย์ภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายขึ้น เริ่มแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งทาง เว็บไซต์ โทรทัศน์ เพื่อนบ้าน การเข้ารับการฝึกอบรมและคำแนะนำจากปราชญ์ชาวบ้านที่มี ประสบการณ์ซึ่งทั้งหมดคือ แหล่งข้อมูลที่อยู่ภายนอกกลุ่ม ซึ่งได้รับมาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน ข้อมูลจะถูกจัดเก็บในรูปแบบของหนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ วิทยู เว็บไซต์ ซึ่งแหล่งข้อมูลภายนอกองค์กรนั้นสามารถเป็นได้ทุกแหล่งทั่วโลก และการที่จะได้มาของ ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการจริงๆ จะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกและกลั่นกรองเป็นอย่างดี

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และ เจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.05) ทั้ง 3 ประเด็น เนื่องจากการสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์โดยใช้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในผลผลิตของเกษตรกรมากขึ้น ซึ่งการบริโภคผลผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์จะทำให้มีสุขภาพดีเนื่องจากผลผลิตปลอดจากสารเคมี ซึ่งสอดคล้อง จิตรานุช พิมพ์สวัสดิ์ และ พนา มาศ ตริวรณกุล (2561, น.122) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภคในสามพรานโมเดล พบว่า การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภค โดยผู้ที่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มาก จะเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนผู้ที่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์น้อยจะเห็นด้วยในระดับน้อย สอดคล้อง กับ Kramol (2014) ที่รายงานว่าการได้รับข่าวสาร ความรู้จากการณรงค์ และ ประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอจะส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติ ที่มีผลต่อการให้ราคา ส่วนเพิ่มและปริมาณการซื้อ ผลผลิตเกษตรอินทรีย์และปลอดสารพิษของผู้บริโภค ซึ่งช่องทางการสื่อสารมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับ การเปลี่ยนแปลง ทัศนคติและความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์

2.4 การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า มีเกษตรกรร้อยละ 98.8 ยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมเชิงเนื้อหาในระดับมาก และมีเกษตรกรร้อยละ 96.5 ยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ รวมถึงเทคโนโลยีใหม่ใหม่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้เกษตรกรสามารถทำเกษตรอินทรีย์ได้ดีขึ้นส่งผลให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณและคุณภาพดี ซึ่งสอดคล้องกับ Everretle M.Roger (Roger,1995) ซึ่งมีแนวคิดกระบวนการยอมรับนวัตกรรมดังนี้ ขั้นตอนแรกหรือขั้นต้นตัว (Awareness Stage) เป็นขั้นที่บุคคลรู้สึกว่ามีความคิดใหม่สิ่งใหม่ หรือนวัตกรรมเกิดขึ้นแต่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ขั้นสนใจ (Interest Stage) บุคคลเริ่มมีความสนใจในนวัตกรรมและพยายามแสวงหาข้อมูล หรือความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ขั้นประเมินผล (Evaluation Stage) บุคคลจะทำการประเมินผลในสมองของตนโดยลองนึก ว่าถ้ายอมรับนวัตกรรมนั้นมาใช้ปฏิบัติแล้วจะเหมาะสมกับเหตุการณ์ในปัจจุบันหรืออนาคตหรือไม่ จะให้ผลคุ้มค่ากับความเสี่ยงหรือไม่ ขั้นทดลอง (Trial Stage) บุคคล

จะนำนวัตกรรมมาลองใช้หรือทดลองปฏิบัติในวงจำกัดก่อน เพื่อดูว่านวัตกรรมนั้นมีประโยชน์เข้ากับสถานการณ์ของตนหรือไม่ ขึ้นยอมรับ(Adoption Stage) บุคคลยอมรับนวัตกรรมโดยนำนวัตกรรมมาใช้อย่างเต็มที่ สม่ำเสมอ สรุปได้ว่า การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม หากเกษตรกรได้เริ่มต้นจากการอบรม ฝึกปฏิบัติ ก็จะทำให้เกษตรกรก้าวข้ามทั้ง 5 ขั้นตอนของการยอมรับ

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมในระดับมาก ในด้านการรับรองมาตรฐานและในด้านการส่งเสริม เนื่องจากระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ในการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นการรับรองแบบใหม่ โดยเกษตรกรไม่ได้พึ่งพาการตรวจรับรองจากบุคคลภายนอก หรือหน่วยงานที่เป็นผู้ตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยเกษตรกรดำเนินการตรวจรับรองเอง แต่จะมีผู้บริโภค และเจ้าหน้าที่ที่เป็นพี่เลี้ยงร่วมตรวจประเมินแปลงด้วย แต่ปัญหาที่พบ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร นักวิชาการเกษตร มีสเตอร์เกษตรอินทรีย์สถานีพัฒนาที่ดินที่เป็นพี่เลี้ยง อาจจะยังให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรไม่ชัดเจน เนื่องจากอาจยังไม่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร ผู้ตรวจประเมินแปลงระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ด้วยสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 จึงขาดการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จะเข้าไปให้ความรู้กับเกษตรกร และไม่สามารถดำเนินการเข้าพื้นที่ไปพบปะกับเกษตรกรได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ธนันท์ สนสาขา (2560,น.84) ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในอยู่ระดับปานกลาง ทั้ง 5 ประเด็น คือ ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การสนับสนุนไม่เพียงพอ การสนับสนุนไม่ตรงตามความต้องการ การแจ้งข้อมูลข่าวสารไม่ต่อเนื่อง และการให้คำแนะนำให้ความรู้ไม่ชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับพื้นที่ ควรส่งเสริมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม กับเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองเป็นลำดับแรก เพราะที่ดินถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำเกษตรอินทรีย์ให้ประสบความสำเร็จ

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม กับเกษตรกรที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์มานาน เพราะเกษตรกรที่มีความรู้และประสบการณ์มานานนั้น นอกจากจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองแล้ว ยังเป็นอีกช่องทางที่จะช่วยชักจูงหรือให้ความรู้ ความเข้าใจ ซึ่ให้เห็นผลประโยชน์ของการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม แก่เกษตรกรทั่วไปที่มีความสนใจในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมได้มากยิ่งขึ้น

3.1.3 หน่วยงานภาครัฐควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับพื้นที่ เช่น การฝึกอบรมการเป็นผู้ตรวจประเมินแปลงการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม อย่างต่อเนื่อง

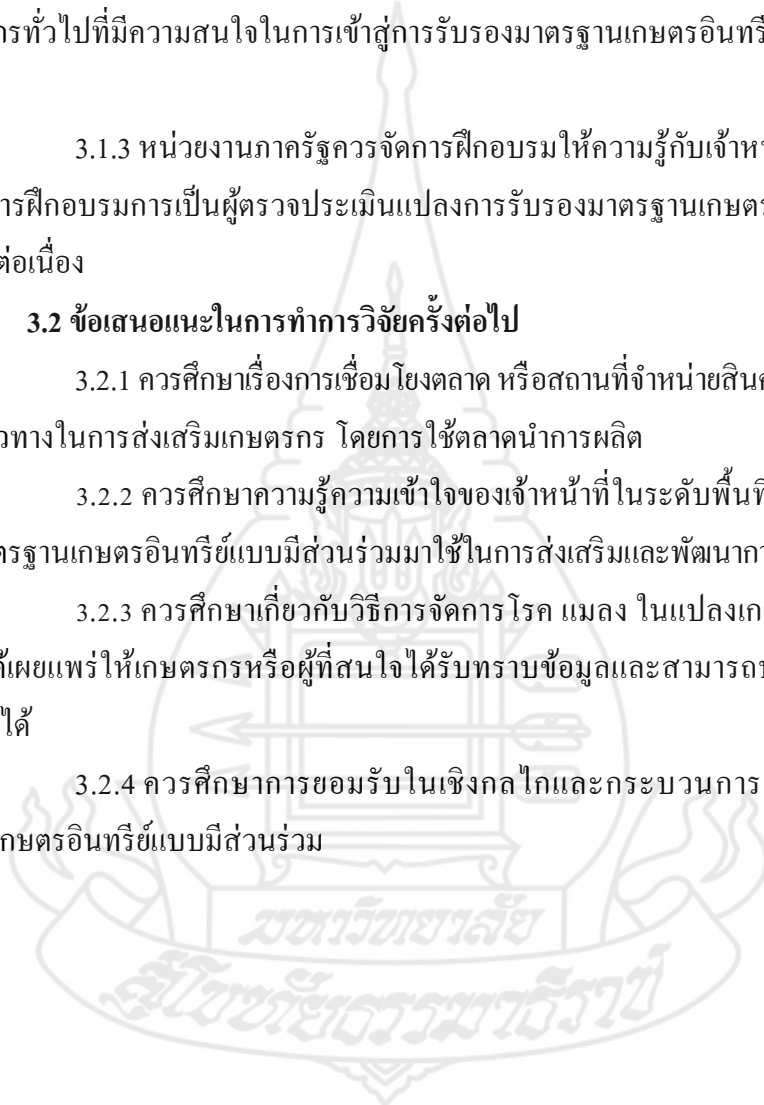
3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงตลาด หรือสถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกร โดยการใช้ตลาดนำการผลิต

3.2.2 ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ เกี่ยวกับการนำการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

3.2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดการ โรค แมลง ในแปลงเกษตรอินทรีย์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้เผยแพร่ให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจได้รับทราบข้อมูลและสามารถบริหารจัดการแปลงของตัวเองได้

3.2.4 ควรศึกษาการยอมรับในเชิงกลไกและกระบวนการยอมรับ การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการข้าว. (2557). *การรับรองเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม* : พีจีเอส. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- กรมพัฒนาที่ดิน. (2558). *การขับเคลื่อนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ หรือใช้กระบวนการในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participle Guarantee Systems : PGS)*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- กรมวิชาการเกษตร. (2558). *การผลิตพืชอินทรีย์*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- กรมวิชาการเกษตร. (2556). *เกษตรกรอินทรีย์ เล่ม 1 : การผลิต แปรรูปแสดงฉลากและจำหน่าย ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เกษตรกรอินทรีย์*. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- กิติมา ปริดีดิติก. (2520). *ปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ประเสริฐการพิมพ์.
- ขวัญดาว แต่งตั้ง และวสุธิดา นุริตมนต์. (2562). *การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการสร้างคุณค่าของการทำเกษตรอินทรีย์ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์สนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ประเทศไทย*. วารสารปัญญาภิวัฒน์ 11, 3 (กันยายน- ธันวาคม):48-49
- คัทลียาภรณ์ ไวโอเร็ด. (2552). *การประเมินการใช้ยาสมุนไพรและความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการใช้ในโรงพยาบาลลอง จังหวัดแพร่*. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญา สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อ้างถึงอัญชลี จันทลอย. (2549). *ความคิดเห็นของข้าราชการในกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตรานุช พิมพ์สวัสดิ์ และ พนา มาศ ตีรวรรณกุล. (2561). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกษตรกรอินทรีย์ของผู้บริโภคในสามพรานโมเดล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2529). *รายงานการวิจัยเรื่องการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ของเกษตรกรชาวนาเมืองจังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ชนันท์ สนสาขา. (2560). *การส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดระจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ชนภัทร ขาววิเศษ. (2563). *การยอมรับเกษตรกรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ชนิษฐา ปานนง และพนามาศ ตีรวรรณกุล. (2561). *การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในสามพรานโมเดลจังหวัดนครปฐมและจังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพมาศ ชีรเวทิน. (2542). *จิตวิทยาสังคมกับชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นราศิณี แก้วไหลมา สุรพล เศรษฐบุตร บุศรา ลีมนิรันดร์กุล และ ประทานทิพย์ กระทบ. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์. (2531). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2560). *การสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร*. ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรหน่วยที่ 6 หน้า 75-77 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์.
- ปัญญา หิรัญรัมย์. (2543). *การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการส่งเสริมการเกษตร*. ในประมวลสาระชุดชุดวิชาสังคมไทยกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 13. นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรเพ็ญ เพชรสูงศิริ. (2531). *การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหาร*. อ่างอิงใน สุนันทา อ่อนรัมย์. (2548). *ความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการให้บริการของรถไฟฟ้ามหานคร*. ปัญหาพิเศษ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชนี เชยจรรยา เมตตา วิวัฒนานุกูล และ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2541). *แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพมหานคร: เอลโล่การพิมพ์.
- มูลนิธิเกษตรกรอินทรีย์ไทย. (2560). *มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม เกษตรอินทรีย์ในทางปฏิบัติ : การจัดการฟาร์มให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *ความรู้*. ใน พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2544 (น.243) กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).
- วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิชาน เชิญทอง. (2541). *ความคิดเห็นของเกษตรกรหมู่บ้านต่อการปฏิบัติงานของเกษตรกรตำบลในเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ ชูช่วย. (2564). *พด.นครปฐม มุ่งส่งเสริมพัฒนา กลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS*. สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/255307>.
- ศักรินทร์ นันทะจันทร์. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการใช้เทคโนโลยีชีวภาพของหมอดินอาสาในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศานิต ปิ่นทอง นิรันดร์ ยิ่งยวด วรรณิ์ เนียมหอม. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย 12, 1 (มกราคม-มิถุนายน):207
- สาคร สุขบัติ. (2546). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรในอำเภอเสนาภิรมย์ จังหวัดอำนาจเจริญ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม. (2563). *โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ปีงบประมาณ 2563*. กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักงานจังหวัดนครปฐม. (2560). *บรรยายสรุปจังหวัดนครปฐม ปี 2560*. นครปฐม
- สิน พันธุ์พินิจ และ บำเพ็ญ เขียวหวาน. (2543). *การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรกรมตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรภาคกลางของประเทศไทย*. รายงาน การวิจัยสถาบัน วิจัยและพัฒนา ฝ่ายพัฒนา และเผยแพร่ วิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนิรัตน์ เสริมประสาทุกุล. (2541). *การยอมรับแนวคิดใหม่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8*. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

- สุพัตรา สีหาชาติ ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ และ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2556). *ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ข่าวชุมชนภายใต้โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ข่าวชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โสภา พิสมัย. (2543). *ความคิดเห็นของพนักงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่มีต่อการลาออกก่อนเกษียณอายุ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อเนก เพ็ชรอนุคุณบุตร. (2524). *การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Bloom n.d. (1980). อ้างถึงใน สิทล รื่นใจชน. (2549). *ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ศึกษากรณีประชาชนหมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Davenport, T.H., and Prusak, L., (1998). *Working knowledge: how organizations manage what they know*. Boston: Harvard Business School Press. ใน กิรติ ชยยิ่งยง. (2549). *การจัดการความรู้ในองค์กรและกรณีศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มิสเตอร์ ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.
- Foster, G.M (1973). *Tradition societies and technological change*. New York: Harper and Row
- Rogers, E. M. (1995). *Diffusion of innovation*. New York: The Free Press.
- Rogers, E.M. and F.F. Shoemaker. (1971). *Social structure and Social Change*. Journal of American Behavioral Science. Pp.15, อ้างถึงใน สีน พันธุ์พินิจ และ บำเพ็ญ เจียวหวาน. (2542). *การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตของเกษตรกรภาคกลางของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- Zadrozny. (1959). *Dictionary of Social Science*. อ้างใน ชีรเบศร์ เก่งชัยชูชีพ. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน โดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลี จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการ) สาขาการจัดการ ภาควิชาโครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนคร

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

แบบสัมภาษณ์ที่.....วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ชื่อ-นามสกุล

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อบ้าน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด ..นครปฐม

พิกัด X..... Y.....

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟัง แล้วผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

ช่อง หน้าข้อความที่ผู้ตอบต้องการและเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์

1. เพศ

 1.1 ชาย 1.2 หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

 3.1 ไม่ได้รับการศึกษา 3.2 ประถมศึกษา 3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น 3.4 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า(ปวช.) 3.5 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า(ปวส.) 3.6 ปริญญาตรี 3.7 ปริญญาตรีโท 3.8 ปริญญาตรีเอก

4. อาชีพหลัก

 4.1 เกษตรกร 4.2 รับจ้างทั่วไป 4.3 ค้าขาย/ประกอบกิจการส่วนตัว 4.4 พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน 4.5 พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4.6 ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ

5. รายได้จากการประกอบอาชีพ

 5.1 จากการปลูกผักอินทรีย์ ต่อเดือน.....บาท 5.2 จากการประกอบอาชีพอื่น ต่อเดือน.....บาท

6. ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

7. พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์.....ไร่

8. ลักษณะการถือครองพื้นที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

 8.1 ของตนเอง.....ไร่ 8.2 เช่า.....ไร่

9. จำนวนแรงงานในครอบครัว.....คน (รวมตัวท่านเองด้วย)

10. รายจ่ายจากการปลูกพืชอินทรีย์.....บาท/เดือน
11. ท่านเคยเข้ารับการอบรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) หรือไม่
 11.1 ไม่เคย 11.2 เคย
12. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 12.1 โทรทัศน์ 12.2 วิทยุ
 12.3 เอกสาร, ใบปลิวต่างๆ 12.4 อินเทอร์เน็ต
 12.5 เกษตรกรรายอื่นๆ 12.6 เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน/เจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตร

13. สถานที่จำหน่าย

สถานที่จำหน่าย	การจำหน่าย		ระดับความคุ้มค่า				
	มี	ไม่มี	1	2	3	4	5
ตลาดสุขใจ							
คิคมิฟาร์ม							
โรงพยาบาลนครปฐม							
มหาวิทยาลัยศิลปากร							
วัดใหม่ปิ่นเกลียว							
ออนไลน์							
จำหน่ายหน้าฟาร์ม							
ส่งบริษัท							

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม
(PGS)

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ประเด็น	คำตอบ	
	ถูก	ผิด
ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์		
1. การใช้น้ำหมักและฮอร์โมน - การทำเกษตรอินทรีย์สามารถใช้น้ำหมักและฮอร์โมนได้ทุกชนิด		
2. การใช้สารสังเคราะห์ - สามารถใช้สารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าหญ้า และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควบคู่กับการใช้สารอินทรีย์		
3. การปลูกพืชหมุนเวียน - ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้พืชมีความแข็งแรงต้านทานต่อโรคและแมลง		
4. การใช้เมล็ดพันธุ์ - การทำเกษตรอินทรีย์สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ที่ตัดแต่งพันธุกรรมได้		
5. การปรับปรุงบำรุงดิน - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด โดยปราศจากสารเคมี		
6. ต้นทุนการผลิต - การผลิตเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าทำเกษตรทั่วไป		
7. พื้นที่ปลอดสารเคมี - การทำเกษตรอินทรีย์พื้นที่ต้องปลอดสารเคมี 3 ปี		
8. การแยกภาชนะและสถานที่เก็บ - ผลผลิตพืชอินทรีย์ที่เก็บเกี่ยวแล้วควรแยกภาชนะและสถานที่เก็บจากผลผลิตพืชที่ใช้สารเคมี		
ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS		
9. การรวมกลุ่ม - ต้องมีการรวมกลุ่มเกษตรกร จำนวน 5 รายขึ้นไป		

ประเด็น	คำตอบ	
	ถูก	ผิด
10. การตรวจรับรองมาตรฐาน PGS - การตรวจรับรองเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ในระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองจากภายนอกเท่านั้น		
11. หลักการพื้นฐานของ PGS - ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องความไว้วางใจ ความโปร่งใส กระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความสัมพันธ์ในแนวราบ		
12. การควบคุมภายในกลุ่ม - ระบบ PGS ต้องมีการทำระบบควบคุมภายใน เช่น โครงสร้างกลุ่ม ทะเบียนสมาชิก แผนผังฟาร์ม คู่มือการผลิต กฎระเบียบ และบทลงโทษ ที่เน้นการควบคุมกันเองของสมาชิกกลุ่มเป็นหลัก		
13. การจำหน่ายผลผลิต (หลังผ่านการรับรอง) - เกษตรกรที่ผลผลิตผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS แล้วสามารถแยกจำหน่ายผลผลิตนั้น ๆ แบบค้าปลีก หรือรวมกลุ่มจำหน่ายแบบค้าส่งก็ได้		
14. การใช้สัญลักษณ์ PGS - เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS สามารถใช้สัญลักษณ์ PGS ติดที่บรรจุภัณฑ์ผลผลิตนั้น ๆ ได้		
15. การสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค - การทำเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับต่อผู้บริโภคมากขึ้น		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของเกษตรกร					
1.1 คุณภาพชีวิต - การทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เช่น สุขภาพ และรายได้ที่เพิ่มขึ้น					
1.2 ขั้นตอน กระบวนการ - การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีขั้นตอนกระบวนการที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน					
1.3 การยอมรับของผู้บริโภค - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะทำให้ผลผลิตของท่านเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคมากขึ้น					
1.4 การรวมกลุ่ม - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) เปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มกับเกษตรกรรายอื่น					
1.5 การตลาด - การทำเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีตลาดรองรับมากขึ้น					

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของผู้บริโภค					
2.1 ช่องทางสื่อสาร - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้มีช่องทางสื่อสารกับเกษตรกรมากขึ้น					
2.2 สุขภาพ - การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้สุขภาพดี ปลอดภัยจากสารเคมี					
2.3 ความเชื่อมั่น - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นผลผลิตของเกษตรกรมากขึ้น					
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของเจ้าหน้าที่					
3.1 การทำงานร่วมกัน - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ได้การทำงานร่วมกันระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภค					
3.2 กลุ่มต้นแบบ - การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้มีกลุ่มต้นแบบในการพัฒนาต่อไป					
3.3 การพัฒนา - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะทำให้มีกลุ่มที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ชัดเจน					

ตอนที่ 4 การยอมรับ (แบ่งเป็น การยอมรับเชิงเนื้อหา (ทฤษฎี) กับการยอมรับเชิงปฏิบัติ)

การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ประเด็น	การยอมรับเชิงเนื้อหา		การยอมรับเชิงปฏิบัติ	
	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ
1. แหล่งพักน้ำ - การทำเกษตรอินทรีย์ฯ ต้องมีแหล่งพักน้ำก่อนนำมาใช้ในแปลง				
2. พื้นที่ - พื้นที่ทำการเกษตรอินทรีย์ต้องปลอดสารเคมีมากกว่า 3 ปี				
3.แปลงเกษตรอินทรีย์ - แปลงที่ทำอินทรีย์ต้องแยกออกจากแปลงที่ทำเคมีอย่างชัดเจน เช่น ความกว้างของคันนาไม่ต่ำกว่า 1 เมตร ปลูกต้นไม้เป็นแนวกันชน (พืชแนวกันชนไม่ถือว่าเป็นพืชเกษตรอินทรีย์)				
4. การปลูกพืชหมุนเวียน - การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้พืชมีความแข็งแรงต้านทานต่อโรคและแมลง				
5. การปรับปรุงบำรุงดิน - การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด โดยปราศจากสารเคมี				
6. การรวมกลุ่ม - สามารถรวมกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์จำนวน 5 รายขึ้นไป และมีพื้นที่เหมาะต่อการทำเกษตรอินทรีย์				

ประเด็น	การยอมรับเชิงเนื้อหา		การยอมรับเชิงปฏิบัติ	
	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ
7. ภาชนะและสถานที่เก็บ - ผลผลิตพืชอินทรีย์ที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องแยกภาชนะและสถานที่เก็บจากผลผลิตพืชที่ใช้สารเคมีชัดเจน				
8. การใช้เมล็ดพันธุ์ - เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากการผลิตแบบอินทรีย์ และในกรณีที่ไม่ม่เมล็ดพันธุ์อินทรีย์ เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกต้องไม่คลุกสารเคมี และห้ามใช้เมล็ดพันธุ์ GMO				
9. การใช้เครื่องจักรกล - เครื่องจักรกลที่ใช้ระบบการผลิตแบบเคมีจะต้องทำความสะอาดก่อนนำมาใช้ในระบบการผลิตแบบอินทรีย์และห้ามใช้เครื่องมือปะปนกัน เช่น นำถังฉีดสารเคมีไปใช้บรรจุสารสมุนไพรฉีดพ่นในแปลงอินทรีย์				
10. การใช้สารสังเคราะห์ - ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ตลอดกระบวนการผลิตแปรรูป และเก็บรักษา				
11. การประชุมกลุ่ม - สมาชิกสามารถมาร่วมประชุมกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง				
12. การเผาตอซัง - ไม่เผาฟาง / ตอซัง / เศษอินทรีย์วัตถุ				
13. กฎกติกากลุ่ม - ยอมรับและปฏิบัติตามกฎกติกาที่กลุ่มร่วมกันกำหนดขึ้นมา				

ประเด็น	การยอมรับเชิงเนื้อหา		การยอมรับเชิงปฏิบัติ	
	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ
14. การใช้บรรจุภัณฑ์ - ไม่ใช่ถุงปุ๋ยเคมี มาบรรจุปุ๋ยอินทรีย์ หรือ บรรจุผลผลิต				
15. การปลูกพืชคลุมดิน - ไม่ปลูกพืชคลุมดิน เช่น ปลูกพืชชนิดพันธุ์เดียวกันทั้งอินทรีย์และไม่อินทรีย์				

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ปัญหา	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
การรับรองมาตรฐาน					
1. กระบวนการ ขั้นตอน - กระบวนการ ขั้นตอน เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีความยุ่งยากซับซ้อน					
2. การรวมกลุ่ม - การรวมกลุ่มเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ต้องมีจำนวนอย่างน้อย 5 คนขึ้นไป					
3. การประชุมกลุ่ม - ระยะเวลาการเข้าร่วมประชุมกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง					

ปัญหา	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4. การป้องกันสารเคมี - การป้องกันสารเคมีจากพื้นที่ใกล้เคียง					
5. ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน - หน่วยงานที่ออกไปรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีความน่าเชื่อถือ					
การส่งเสริม					
1. ความรู้ - ความรู้ความเชี่ยวชาญของนักส่งเสริมการเกษตร					
2. เวลา - เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมีเวลา					
3. นโยบาย - ไม่สอดคล้องกับนโยบายจังหวัด					

อื่นๆ.....

ข้อเสนอแนะในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

สรุปผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (แบบสัมภาษณ์เกษตรกร)

เรื่อง การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ จังหวัดนครปฐม

แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เรื่อง เรื่อง การยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ จังหวัดนครปฐม เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำให้การประเมินความเที่ยงตรงในตอนต้นที่ 1 ถึงตอนที่ 4 โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง ดังนี้

- +1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม
0 = ไม่แน่ว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่
-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ผู้ตอบต้องการและเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	อายุ ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ระดับการศึกษา ☐ ไม่ได้รับการศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) ☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า(ปวส.) ☐ ปริญญาตรี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
	☐ ปรินซิพัลโท ☐ ปรินซิพัลเอก					
4.	อาชีพหลัก ☐ เกษตรกร ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ ค้าขาย/ประกอบกิจการส่วนตัว ☐ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน ☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	รายได้จากการประกอบอาชีพ ☐ จากการปลูกผักอินทรีย์ ต่อเดือน.....บาท ☐ จากการประกอบอาชีพอื่น ต่อเดือน.....บาท	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	ประสบการณ์ในการปลูกผักอินทรีย์ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	พื้นที่ปลูกผักอินทรีย์.....ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	ลักษณะการถือครองพื้นที่ (ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ของตนเอง.....ไร่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	จำนวนแรงงานในครอบครัวคน (รวมตัวท่านเองด้วย)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	รายจ่ายจากการปลูกพืช อินทรีย์.....บาท/เดือน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11.	ท่านเคยเข้ารับการอบรมการรับรอง มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) หรือไม่ ☐ ไม่เคย ☐ เคย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
12.	<p>ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</p> <p>☐ โทรทัศน์</p> <p>☐ วิทยุ</p> <p>☐ เอกสาร, ใบปลิวต่างๆ</p> <p>☐ อินเทอร์เน็ต</p> <p>☐ เกษตรกรรายอื่นๆ</p> <p>☐ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน/เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร</p>	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13.	<p>สถานที่จำหน่าย</p> <p>☐ ตลาดสุขใจ</p> <p>☐ คัดมีฟาร์ม</p> <p>☐ โรงพยาบาลนครปฐม</p> <p>☐ มหาวิทยาลัยศิลปากร</p> <p>☐ วัดใหม่ปิ่นเกล้า</p> <p>☐ ออนไลน์</p> <p>☐ จำหน่ายหน้าฟาร์ม</p> <p>☐ ส่งบริษัท</p>	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรผู้การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม(PGS)

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ จังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓

คำชี้แจง : ข้อความต่อไปนี้ หากท่านคิดว่าถูก โปรดตอบว่าถูก หากคิดว่าผิดโปรดตอบว่าผิด

ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบ

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์						
1. ×	การใช้น้ำหมักและฮอร์โมน - การทำเกษตรอินทรีย์สามารถใช้น้ำหมักและฮอร์โมนได้ทุกชนิด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ×	การใช้สารสังเคราะห์ - สามารถใช้สารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าหญ้า และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชควบคู่กับการใช้สารอินทรีย์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. ✓	การปลูกพืชหมุนเวียน - ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้พืชมีความแข็งแรงต้านทานต่อโรคและแมลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. ×	การใช้เมล็ดพันธุ์ - การทำเกษตรอินทรีย์สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ที่คัดแต่งพันธุ์กรรมได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. ✓	การปรับปรุงบำรุงดิน - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด โดยปราศจากสารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. ×	ต้นทุนการผลิต - การผลิตเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าทำเกษตรทั่วไป	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	พื้นที่ปลอดสารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์						
✓	- การทำเกษตรอินทรีย์พื้นที่ต้องปลอดสารเคมี 3 ปี					
ความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS						
8. ✓	การแยกภาชนะและสถานที่เก็บ - ผลผลิตพืชอินทรีย์ที่เก็บเกี่ยวแล้วควรแยกภาชนะและสถานที่เก็บจากผลผลิตพืชที่ใช้สารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. ✓	การรวมกลุ่ม - ต้องมีการรวมกลุ่มเกษตรกร จำนวน 5 รายขึ้นไป	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10. ✓	การตรวจรับรองมาตรฐาน PGS - การตรวจรับรองเกษตรกรผู้ผลิตพืชอินทรีย์ในระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองจากภายนอกเท่านั้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11. ✓	หลักการพื้นฐานของ PGS - ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องความไว้วางใจ ความโปร่งใส กระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความสัมพันธ์ในแนวราบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12. ✓	การควบคุมภายในกลุ่ม - ระบบ PGS ต้องมีการทำระบบควบคุมภายใน เช่น โครงสร้างกลุ่ม ทะเบียนสมาชิก แผนผังฟาร์ม คู่มือการผลิต กฎระเบียบ และบทลงโทษ ที่เน้นการควบคุมตนเองของสมาชิกกลุ่มเป็นหลัก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13. ✓	การจำหน่ายผลผลิต (หลังผ่านการรับรอง) - เกษตรกรที่ผลิตผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS แล้ว สามารถแยกจำหน่ายผลผลิตนั้น ๆ แบบค้าปลีก หรือรวมกลุ่มจำหน่ายแบบค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์						
	ส่งก็ได้					
14. ✓	การใช้สัญลักษณ์ PGS - เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS สามารถใช้สัญลักษณ์ PGS ติดที่บรรจุภัณฑ์ผลผลิตนั้น ๆ ได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15. ✓	การสร้างความเชื่อมั่นผู้บริโภค - การทำเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับต่อผู้บริโภคมากขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ จังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของเกษตรกร						
1.1	คุณภาพชีวิต - การทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น เช่น สุขภาพ และรายได้ที่เพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.2	ขั้นตอน กระบวนการ - การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีขั้นตอนกระบวนการที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.3	การยอมรับของผู้บริโภค - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะทำให้ผลผลิตของท่านเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคมากขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.4	การรวมกลุ่ม - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) เปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มกับเกษตรกรรายอื่น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
1.5	การตลาด - การทำเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีตลาดรองรับมากขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของผู้บริโภค						
2.1	ช่องทางสื่อสาร - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้มีช่องทางสื่อสารกับเกษตรกรมากขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.2	สุขภาพ - การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้สุขภาพดี ปลอดภัยจากสารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.3	ความเชื่อมั่น - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นผลผลิตของเกษตรกรมากขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของเจ้าหน้าที่						
3.1	การทำงานร่วมกัน - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ได้การทำงานร่วมกันระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภค	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.2	กลุ่มต้นแบบ - การเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ทำให้มีกลุ่มต้นแบบในการพัฒนาต่อไป	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.3	การพัฒนากลุ่ม - การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะทำให้มีกลุ่มที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ชัดเจน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 4 การยอมรับ (แบ่งเป็น การยอมรับเชิงเนื้อหา (ทฤษฎี) กับการยอมรับเชิงปฏิบัติ)

การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับการยอมรับ (แบ่งเป็น การยอมรับเชิงเนื้อหา (ทฤษฎี) กับการยอมรับเชิงปฏิบัติ) การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ของเกษตรกรผู้ปลูกผักอินทรีย์ จังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
1.	แหล่งพักน้ำ - การทำเกษตรอินทรีย์ฯ ต้องมีแหล่งพักน้ำก่อนนำมาใช้ในแปลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	พื้นที่ - พื้นที่ทำการเกษตรอินทรีย์ต้องปลอดสารเคมีมากกว่า 3 ปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	แปลงเกษตรอินทรีย์ - แปลงที่ทำอินทรีย์ต้องแยกออกจากแปลงที่ทำเคมีอย่างชัดเจน เช่น ความกว้างของคันนาไม่ต่ำกว่า 1 เมตร ปลูกต้นไม้เป็นแนวกันชน (พืชแนวกันชนไม่ถือว่าเป็นพืชเกษตรอินทรีย์)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	การปลูกพืชหมุนเวียน - การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้พืชมีความแข็งแรงต้านทานต่อโรคและแมลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	การปรับปรุงบำรุงดิน - การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด โดยปราศจากสารเคมี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	การรวมกลุ่ม - สามารถรวมกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์จำนวน 5 รายขึ้นไป และมีพื้นที่เหมาะต่อการทำเกษตรอินทรีย์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
7.	ภาษาและสถานที่เก็บ - ผลผลิตพืชอินทรีย์ที่เก็บเกี่ยวแล้วต้องแยกภาษาและสถานที่เก็บจากผลผลิตพืชที่ใช้สารเคมีชัดเจน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	การใช้เมล็ดพันธุ์ - เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากการผลิตแบบอินทรีย์ และในกรณีที่ไม่ม่มีเมล็ดพันธุ์อินทรีย์ เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกต้องไม่คลุกสารเคมี และห้ามใช้เมล็ดพันธุ์ GMO	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	การใช้เครื่องจักรกล - เครื่องจักรกลที่ใช้ระบบการผลิตแบบเคมีจะต้องทำความสะอาดก่อนนำมาใช้ในระบบการผลิตแบบอินทรีย์และห้ามใช้เครื่องมือปะปนกัน เช่น นำถังฉีดสารเคมีไปใช้บรรจุสารสมุนไพรฉีดพ่นในแปลงอินทรีย์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	การใช้สารสังเคราะห์ - ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ตลอดกระบวนการผลิต แปรรูป และเก็บรักษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11.	การประชุมกลุ่ม - สมาชิกสามารถมาร่วมประชุมกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12.	การเผาตอซัง - ไม่เผาฟาง / ตอซัง / เศษอินทรีย์วัตถุ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13.	กฏกติกากลุ่ม - ยอมรับและปฏิบัติตามกฏกติกาที่กลุ่มร่วมกันกำหนดขึ้นมา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14.	การใช้บรรจุภัณฑ์ - ไม่ใช้ถุงปุ๋ยเคมี มาบรรจุปุ๋ยอินทรีย์ หรือ บรรจุผลผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15.	การปลูกพืชคู่ขนาน - ไม่ปลูกพืชคู่ขนาน เช่น ปลูกพืชชนิดพันธุ์เดียวกันทั้งอินทรีย์และไม่อินทรีย์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะการยอมรับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับตัวแปร และวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓

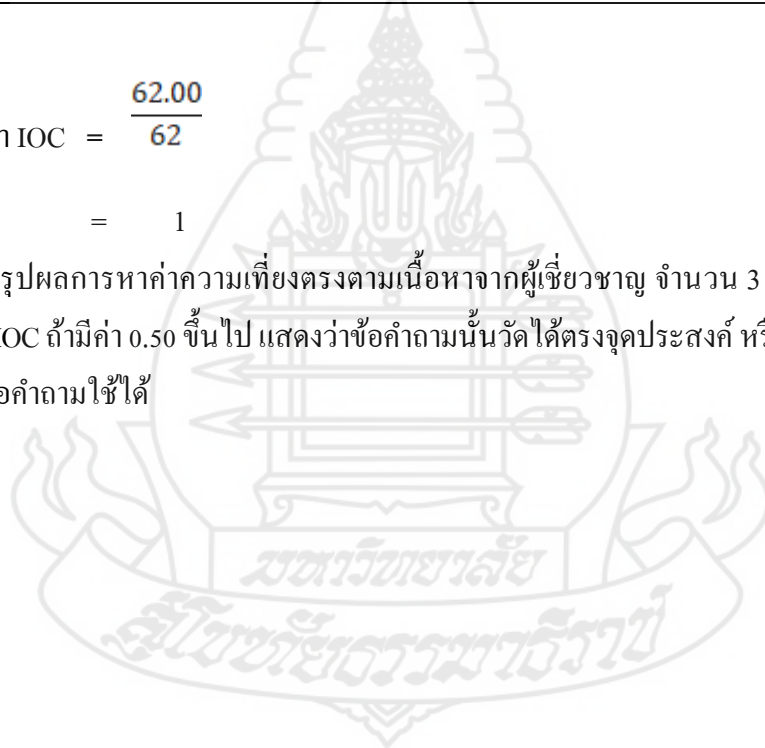
คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด แต่ต้องการคำตอบที่ใกล้เคียงการกับการปฏิบัติของเกษตรกรมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
การรับรองมาตรฐาน						
1.	กระบวนการ ขั้นตอน - กระบวนการ ขั้นตอน เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีความยุ่งยากซับซ้อน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	การรวมกลุ่ม - การรวมกลุ่มเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) ต้องมีจำนวนอย่างน้อย 5 คนขึ้นไป	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	การประชุมกลุ่ม - ระยะเวลาการเข้าร่วมประชุมกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	การป้องกันสารเคมี - การป้องกันสารเคมีจากพื้นที่ใกล้เคียง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน - หน่วยงานที่ออกไปรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) มีความน่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ลำดับ	หัวข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
การส่งเสริม						
1.	ความรู้ - ความรู้ความเชี่ยวชาญของนักส่งเสริม การเกษตร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	เวลา - เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมีเวลา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	นโยบาย - ไม่สอดคล้องกับนโยบายจังหวัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ยรวม					1	ใช้ได้

$$\begin{aligned} \text{ค่า IOC} &= \frac{62.00}{62} \\ &= 1 \end{aligned}$$

สรุปผลการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยเกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่าข้อคำถามใช้ได้

ภาคผนวก ค

คำสัมภาษณ์ที่ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์

ตารางภาคผนวก ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

N = 30

หัวข้อ	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS	0.976
ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS	0.962

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายรัฐพงษ์ แก้วรัตนชัย
วัน เดือน ปีเกิด	30 พฤศจิกายน 2524
สถานที่เกิด	เมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (สัตวศาสตร์) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 กรมพัฒนาที่ดิน
ตำแหน่ง	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

